

चारों तरफ	- परितः (अ०)	चिमनी	- धूमनलिका (स्त्री०)
चाल	- व्यवहारः (पु०)	चिरंतन	- चिरन्तनी (स्त्री०)
चालाक	- चतुरः (वि०)		चिरन्तनम् (न०)
चाव	- रुचिः (स्त्री०)	चिराग	- दीपः (पु०)
चावल	- तण्डुलः (पु. न.)	चिरायु	- चिरायुः (न०)
चाशनी	- शर्करापाकः (पु०)	चिल्लपों	- कोलाहलः (पु०)
चाह	- इच्छा (स्त्री०)	चिल्लाना	- चीत्करणम् (न०)
चाहनेवाला	- इच्छुकः (वि०)	चिह्न	- चिह्नम् (न०)
चिंतक	- चिन्तकः (वि०)	चींटा	- पिपीलिकः (पु०)
चिंतन	- चिन्तनम् (न०)	चींटी	- पिपीलिका (स्त्री०)
चिंता	- चिन्ता (स्त्री०)	चीख	- चीत्कारः (पु०)
चिकना	- चिक्कणः (वि०)	चीज	- वस्तु (न०)
चिकित्सक	- चिकित्सकः (पु०)	चीता	- तरक्षुः (पु०)
	चिकित्सिका (स्त्री०)	चीत्कार	- चीत्कारः (पु०)
चिट	- पत्रखण्डः (पु०, न०)	चीरना	- विदारणम् (न०)
चिट्ठी	- पत्रम् (न०)	चील	- श्येनः (पु०)
चिड़चिड़ा	- क्रोधशीलः (वि०)		श्येनी (स्त्री०)
चिड़िया	- चटका (स्त्री०)	चुंगी	- करः (पु०)
चिढ़	- कोपः (पु०)	चुम्बक	- चुम्बकः (पु०)
चितवन	- कटाक्षः (पु०)	चुम्बन	- चुम्बनम् (न०)
चिता	- चिता (स्त्री०)	चुकाना	- प्रत्यर्पणम् (न०)
चितेरा	- चित्रकारः (पु०)	चुगना	- चञ्च्वाग्रहणम् (न०)
	चित्रकारी (स्त्री०)	चुगलखोर	- पिशुनः (पु०)
चित्त	- चित्तम् (न०)	चुटकी	- छोटिका (स्त्री०)
चित्र	- चित्रम् (न०)	चुटकुला	- विनोदकणिका (स्त्री०)
चिथड़ा	- चीवरम् (न०)	चुन	- आकुञ्चनम् (न०)
चिनगारी	- स्फुलिङ्गम् (न०, स्त्री०)	चुनचुमाना	- व्यथनम् (न०)
चिपकाना	- संश्लेषणम् (न०)	चुनना	- चयनम् (न०)
चिमटा	- सन्दंशः (पु०)	चुनरी	- चित्रवस्त्रम् (न०)

चुनाव	- निर्वाचनम् (न०)
चुनौती	- आह्वानम् (न०)
चुप	- मौनम् (न०)
चुपड़ना	- आलेपनम् (न०)
चुप्पा	- मौनी (पु०) मौनिनी (स्त्री०)
चुमोना	- वेधनम् (न०)
चुमानेवाला	- वेधकः (पु०, वि०) वेधिका (स्त्री०)
चुराना	- चोरणम् (न०)
चुलबुला	- चञ्चलः (वि०)
चुल्लू	- चुलुकः (पु०)
चुस्त	- स्फूर्तिमान् (पु०) स्फूर्तिमती (स्त्री०)
चुस्ती	- स्फूर्तिः (स्त्री०)
चूक	- दोषः (पु०)
चूड़ी	- वलयम् (न०, पु०)
चूना	- १. सुधा (स्त्री०) २. त्वावः (पु०)
चूमना	- चुम्बनम् (न०)
चूर	- चूर्णम् (न०)
चूर-चूर	- चूर्णितः (वि०)
चूल	- शिखा (स्त्री०)
चूल्हा	- चुल्लिका (स्त्री०)
चूसना	- चूषणम् (न०)
चूहा	- मूषकः (पु०) मूषिका (स्त्री०)
चेतना	- चेतना (स्त्री०)
चेतावनी	- पूर्वज्ञापनम् (न०)

चेला	- शिष्यः (पु०)
चेष्टा	- चेष्टा (स्त्री०)
चेहरा	- मुखम् (न०)
चैन	- शान्तिः (स्त्री०)
चोंच	- चञ्चुः (स्त्री०)
चोकर	- तुषः (पु०)
चोगा	- कञ्चुकः (पु०)
चोट	- १. आघातः (पु०) २. क्षतम् (न०)
चोटी	- वेणी (स्त्री०)
चोर	- चोरः (पु०)
चोरी	- चौर्यम् (न०)
चोली	- चोलः (पु०) चोली (स्त्री०)
चौकना	- विस्मयः (पु०)
चौंगुना	- चतुर्गुणितम् (वि०)
चौक	- चतुष्पथः (पु०)
चौकन्ना	- जागरूकः (पु०)
चौकसी	- जागरूकता (स्त्री०)
चौकी	- चतुष्पीठम् (न०)
चौकीदार	- रक्षकः (वि०)
चौखट	- देहली (स्त्री०)
चौड़ाई	- वैशाल्यम् (न०)
चौथाई	- चतुर्थांशः (पु०)
चौपट	- नाशनम् (न०)
चौपाया	- पशुः (पु०)
चौपाल	- गोष्ठी (स्त्री०)
चौपारा	- चतुर्थवारम् (अ०)
चौरस	- चतुरस्रः (पु०)

च्युत - च्युतः (वि०)

छ

छँटाई - चयनम् (न०)
छन्द - छन्दः (न०, सकारान्तः)
छकाना - वञ्चनम् (न०)
छक्का - षट्कम् (न०)
छक्का-पंजा - कूटोपायः (पु०)
छछुन्दर - छुछुन्दरः (पु०)
छुछुन्दरी (स्त्री०)
छज्जा - नीधम् (न०)
छटपटाना - व्याकुलता (स्त्री०)
छटा - छटा (स्त्री०)
छड़ - लौहदण्डः (पु०)
छड़ी - यष्टिः (स्त्री०)
छद्म - छद्म (न०, नकारान्तः)
छनकना - क्वणितम् (न०)
छनना - शोधनी (स्त्री०)
छपाई - मुद्रणम् (न०)
छबीला - सुन्दरः (पु०)
सुन्दरी (स्त्री०)
छमक - हावभावम् (न०)
छरहरा - कृशाङ्गः (पु०)
कृशाङ्गी (स्त्री०)
छर्चा - गुलिका (स्त्री०)
छल - छलः (पु०, न०)
छलाँग - प्लुतिः (स्त्री०)
छली - छली (पु०)
छलिनी (स्त्री०)

छवि - छविः (स्त्री०)
छाँगुर - षडङ्गुलिकः (पु०)
छाँटना - चयनम् (न०)
छागल - नूपुरम् (न०)
छाछ - तक्रम् (न०)
छाता - छत्रम् (न०)
छाती - उरः (न०, सकारान्तः)
छात्र - छात्रः (पु०)
छात्रा (स्त्री०)
छात्रावास - छात्रावासः (पु०)
छानना - विशोधनम् (न०)
छानबीन - अन्वेषणम् (न०)
छाप - १. चिह्नम् (न०)
२. प्रभावः (पु०)
छापना - मुद्रणम् (न०)
छापा - सौप्तिकम् (न०)
छाया - छाया (स्त्री०)
छाल - त्वक् (स्त्री०)
छाला - १. पिटकः (पु०)
२. चर्म (न०)
छावनी - सैन्यशिविरम् (न०)
छिछला - गाधः (वि०)
छिछोरापन - क्षुद्रता (स्त्री०)
छिटकना - विक्षेपणम् (न०)
छिड़कना - अवसेकः (पु०)
छिद्र - छिद्रम् (न०)
छिन्न - छिन्नः (वि०)
छिपकली - गृहगोधिका (स्त्री०)
छिपना - अन्तर्धानम् (न०)

छिपाना	- गोपनम् (न०)
छिलका	- त्वक् (स्त्री०)
छींक	- क्षवः (पु०)
छींटा	- शीकरम् (न०)
छीका	- शिष्यम् (न०)
छीछालेदर	- दुर्गतिः (स्त्री०)
छीनना	- बलात् ग्रहणम् (न०)
छीलना	- तक्षणम् (न०)
छुआछूत	- अस्पृश्यता (स्त्री०)
छुटकारा	- मुक्तिः (स्त्री०)
छुट्टी	- अवकाशः (पु०)
छुरा	- बृहच्छुरिका (स्त्री०)
छुरी	- छुरिका (स्त्री०)
छुलाना	- स्पर्शनम् (न०)
छूछा	- रिक्तहस्तः (वि०)
छूटना	- विमोचनम् (न०)
छूत	- स्पर्शः (पु०)
छूना	- स्पर्शनम् (न०)
छेड़ना	- पीडनम् (न०)
छेद	- छिद्रम् (न०)
छेदना	- छेदनम् (न०)
छेनी	- तक्षणी (स्त्री०)
छोटा	- लघुः (पु०)
	लघ्वी (स्त्री०)
छोड़ना	- त्यागः (न०)
छोर	- उपान्तः (अ०)
छोलदारी	- वस्त्रगृहकम् (न०)
छोह	- स्नेहः (पु०)
छौंकना	- व्याघरणम् (न०)

जंग	- १. युद्धम् (न०) २. मण्डूरम् (न०)
जंगल	- वनम् (न०)
जंगला	- वातायनम् (न०)
जंगली	- वन्यः (वि०)
जंगी	- सामरिकः (पु०, वि०) सामरिकी (स्त्री०)
जंघा	- जङ्घा (स्त्री०)
जंचना	- उचितः (वि०)
जंजाल	- १. कष्टम् (न०) २. व्यामोहः (पु०)
जंजीर	- शृङ्खला (स्त्री०)
जंतर	- यन्त्रम् (न०)
जन्तु	- जन्तुः (पु०)
जंत्री	- पञ्चाङ्गम् (न०)
जंबीरी	- जम्बीरम् (न०)
जँभाई	- जृम्भणम् (न०)
जकड़न	- बन्धनम् (न०)
जखीरा	- भाण्डारम् (न०)
जख्म	- व्रणः (पु०, न०)
जगत	- जगत् (न०)
जगना	- जागरणम् (न०)
जगम	- प्रकाशितः (वि०)
जगह	- स्थानम् (न०)
जघन्य	- जघन्यः (पु०)
जच्चा	- प्रसूता (स्त्री०)
जजमान	- यजमानः (पु०)

जटा	- जटा (स्त्री०)	जब-कभी	- यदा कदाचित् (अ०)
जटायु	- जटायुः (पु०)	जब-तक	- यावत् (अ०)
जटाल	- जटालः (वि०)	जब तब	- यदा तदा (अ०)
जटित	- जटितः (वि०)		काले काले (अ०)
जटिल	- जटिलः (वि०)	जब से	- यदा प्रभृतिः (अ०)
जठर	- जठरः (पु०, न०)		यदा आरभ्य (अ०)
जड़	- १. जडः (वि०)	जबड़ा	- हनुः (स्त्री०, पु०)
	२. मूलम् (न०)	जबरदस्ती	- बल-प्रयोगः (पु०)
जड़ता	- जड़ता (स्त्री०)	जबह	- हत्या (स्त्री०)
जड़ना	- जटनम् (न०)	जबान	- १. जिह्वा (स्त्री०)
जड़ी	- वनौषधम् (न०)		२. वचनम् (न०)
जतन	- यत्नः (पु०)	जबानी	- मौखिकः (पु०, वि०)
जताना	- ज्ञापनम् (न०)		मौखिकी (स्त्री०)
जती	- यतिः (पु०)	जमघट	- जनसम्मर्दः (पु०)
जत्था	- समूहः (पु०)	जमना	- घनीभावः (पु०)
जन	- जनः (पु०)	जमा	- सङ्गृहीतः (वि०)
जनक	- जनकः (पु०)	जमात	- समूहः (पु०)
	जननी (स्त्री०)	जमानत	- प्रतिभूः (पु०)
जनता	- जनता (स्त्री०)	जमाना	- युगम् (न०)
जनना	- जननम् (न०)	जर्मीदार	- भूस्वामी (पु०)
जनपद	- जनपदः (पु०)	जमीन	- भूमिः (स्त्री०)
जनानी	- १. महिला (स्त्री०)	जय	- जयः (पु०)
	२. पत्नी (स्त्री०)	जयकार	- जयकारः (पु०)
जनेऊ	- यज्ञोपवीतम् (न०)	जयमाल	- जयमाला (स्त्री०)
जन्म	- जन्म (न०)	जरा	- १. जरा (स्त्री०)
जन्य	- जन्यः (वि०)		२. किञ्चित् (अ०)
जपनी	- जपमाला (स्त्री०)	जरिया	- स्रोतः (पु०, सकारान्तः)
जब	- यस्मिन् काले (स. ए. व०)	जरूरत	- आवश्यकता (स्त्री०)
	यदा (अ०)	जरूरी	- अपरिहार्यः (वि०)

जर्जर - जर्जरः (वि०)
 जल - जलम् (न०)
 जलपान - जलपानम् (न०)
 जलना - ज्वलनम् (न०)
 जलवा - चमत्कारः (पु०)
 जलसा - महोत्सवः (पु०)
 जलाना - दहनम् (न०)
 जलाशय - जलाशयः (पु०)
 जलूस - शोभायात्रा (स्त्री०)
 जलेबी - कुण्डलिका (स्त्री०)
 जल्द - त्वरितम् (क्रि.वि०)
 जल्दी - शीघ्रता (स्त्री०)
 जल्लाद - १. घातकः (वि०)
 २. क्रूरः (वि०)
 जवनिका - जवनिका (स्त्री०)
 जवान - युवकः (पु०)
 युवती (स्त्री०)
 जवानी - यौवनम् (न०)
 जवाब - १. उत्तरम् (न०)
 २. प्रत्युत्तरम् (न०)
 जवाबदेह - उत्तरदायी (पु०)
 उत्तरदायिनी (स्त्री०)
 जश्न - उत्सवः (पु०)
 जस्ता - कुधातुः (पु०)
 जहर - विषम् (न०, पु०)
 जहरीला - विषाक्तः (वि०)
 जहाँ - यत्र (अ०)
 जहाँ-कहीं - यत्र कुत्रचित् (अ०)
 जहाँ-तक - यावत् (अ०)

जहाँ-तहाँ - यत्र-तत्र (अ०)
 जहाँ-से - यतः (अ०)
 यस्मात् (पं.ए.व०)
 जहाज - १. जलयानम् (न०)
 २. विमानम् (न०)
 जाँघ - जङ्घा (स्त्री०)
 जाँधिया - अन्तर्वस्त्रम् (न०)
 जाँच - परीक्षणम् (न०)
 जागना - जागरणम् (न०)
 जागरूक - जागरूकः (वि०)
 जागीर - भूसम्पत्तिः (स्त्री०)
 जागृति - जागृतिः (स्त्री०)
 जाड़ा - शैत्यम् (न०)
 जात - जातः (वि०)
 जाति - जातिः (स्त्री०)
 जादू - इन्द्रजालम् (न०, पु०)
 जादूगर - ऐन्द्रजालिकः (पु०)
 ऐन्द्रजालिकी (स्त्री०)
 जान - १. प्राणाः (नि.ब.व०)
 २. बलम् (न०)
 जानना - ज्ञानम् (न०)
 जानने वाला - ज्ञाता (पु०)
 ज्ञात्री (स्त्री०)
 जानवर - पशुः (पु०)
 जाना - गमनम् (न०)
 जाप - जपम् (न०)
 जामन - आतञ्चनम् (न०)
 जामाता - जामाता (पु०)
 जामुने - जम्बूफलम् (न०)

जायका	- स्वादः (पु०)
जायज	- उचितः (वि०)
जायदाद	- सम्पत्तिः (स्त्री०)
जायफल	- जातीफलम् (न०)
जाल	- जालम् (न०, पु०)
जालसाज	- वञ्चकः (पु०)
जालिम	- जाल्मः (पु०)
	जाल्मी (स्त्री०)
जाली	- १. जालिका (स्त्री०)
	२. कृत्रिमः (वि०)
जावित्री	- जातिपत्री (स्त्री०)
जासूस	- गुप्तचरः (वि०)
जाहिर	- प्रकटः (वि०)
जाहिल	- मूर्खः (वि०)
जिन्दगी	- जीवनम् (न०)
जिंदा	- जीवितः (वि०)
जिक्र	- उल्लेखः (पु०)
जिगर	- यकृत (न०)
जिज्ञासा	- जिज्ञासा (स्त्री०)
जिज्ञासु	- जिज्ञासुः (पु०)
जितना	- यावान् (पु०)
	यावती (स्त्री०)
	यावत् (न०)
जितेन्द्रिय	- जितेन्द्रियः (वि०)
जिह्व	- आग्रहः (पु०)
जिह्वी	- आग्रही (पु०)
जिधर	- यत्र (अ०)
जिम्मा	- दायित्वम् (न०)
जिरह	- प्रतिपृच्छा (स्त्री०)

जिला	- जनपदः (पु०)
जिल्द	- आवरणम् (न०)
जिह्वा	- जिह्वा (स्त्री०)
जी	- १. आम् (अ०)
	२. मनः (न०, सकारान्तः)
जीजा	- आवुत्तः (पु०)
जीजी	- भगिनी (स्त्री०)
जीत	- जयः (पु०)
जीते-जी	- यावज्जीवम् (अ०)
जीना	- जीवनम् (न०)
जीभ	- जिह्वा (स्त्री०)
जीभी	- जिह्वानिलेखनी (स्त्री०)
जीरा	- जीरकः (पु०)
जीर्ण	- जीर्णः (वि०)
जीवंत	- जीवन्तः (वि०)
जीव	- जीवः (पु०)
जीवन	- जीवनम् (न०)
जीवनवृत्ति	- जीविका (स्त्री०)
जुआरी	- द्यूतकारः (पु०)
जुकाम	- पीनसः (पु०)
जुगाली	- रोमन्थः (पु०)
जुगुप्सा	- जुगुप्सा (स्त्री०)
जुदाई	- वियोगः (पु०)
जुर्म	- अपराधः (पु०)
जुर्माना	- अर्थदण्डः (पु०)
जुलाब	- विरेचकः (पु०, न०)
जुलाहा	- तन्तुवायः (वि०)
जुलूस	- शोभायात्रा (स्त्री०)
जुल्म	- अत्याचारः (पु०)

जुल्मी	- जाल्मः (पु०)
जू	- यूका (स्त्री०)
जूआ	- द्यूतम् (न०)
जूठन	- उच्छिष्टम् (न०)
जूठा	- उच्छिष्टः (वि०)
जूता	- पादत्राणम् (न०)
जेठा	- ज्येष्ठः (पु०)
	ज्येष्ठा (स्त्री०)
जेठानी	- ज्येष्ठयाता (स्त्री०)
जेब	- कोशः (पु०)
जेबकतरा	- कोशचोरः (पु०)
जेल	- कारागारम् (न०)
जेवर	- आभूषणम् (न०)
जैसा	- यादृशः (पु०)
	यादृशी (स्त्री०)
	यादृशम् (न०)
जो	- यः (पु०)
	या (स्त्री०)
	यत् (न०)
जोंक	- जलौका (स्त्री०)
जोखिम	- विपत्तिः (स्त्री०)
जोड़	- १. योगः (पु०)
	२. सन्धिः (पु०)
जोड़ना	- योजनम् (न०)
जोड़ा	- युगलम् (न०)
जोतना	- कर्षणम् (न०)
जोर	- वेगः (पु०)
जोरदार	- प्रबलः (वि०)
जोश	- उत्साहः (पु०)

जोशीला	- उत्साही (पु०)
जौ	- यवः (पु०)
जौहरी	- रत्नपरीक्षकः (पु०)

ज्ञ

ज्ञातव्य	- ज्ञातव्यः (पु०)
ज्ञाता	- ज्ञाता (वि०)
ज्ञान	- ज्ञानम् (न०)
ज्यादती	- अधिकता (स्त्री०)
ज्यादा	- अधिकः (वि०)
ज्येष्ठ	- ज्येष्ठः (पु०)
	ज्येष्ठा (स्त्री०)
ज्यों	- यथा (अ०)
ज्यों-का-त्यों-	यथापूर्वम् (अ०)
ज्योति	- ज्योतिः (न०, सकारान्तः)
ज्योतिषी	- ज्योतिषिकः (वि०)
ज्वर	- ज्वरः (पु०)
ज्वलंत	- ज्वलत् (वि०)
ज्वाला	- ज्वाला (स्त्री०)

झ

झंकार	- झङ्कारः (पु०)
झंझट	- क्लेशः (पु०)
झनझनाना	- झञ्झनम् (न०)
झनझनाहट	- झणत्कारः (पु०)
झंझा	- झंझावातः (पु०)
झंझोड़ना	- क्षोभणम् (न०)
झंडा	- ध्वजः (पु०)
झंडी	- पताका (स्त्री०)

झक	- आवेशः (पु०)
झकझक	- प्रलापः (पु०)
झक्की	- वाचालः (वि०)
झगड़ा	- विवादः (पु०)
झगड़ालू	- कलहप्रियः (वि०)
झट	- झटिति (अ०)
झटपट	- तत्क्षणम् (क्रि. वि०)
झटका	- बलप्रहारः (पु०)
झड़ना	- शीर्णता (स्त्री०)
झड़प	- कलहः (पु०)
झपकी	- ईषन्निद्रा (स्त्री०)
झपकना	- नेत्रनिमीलनम् (न०)
झपटना	- सहस्राक्रमणम् (न०)
झबरीला	- लोमशः (वि०)
झमाझम	- धारासारः (पु०)
झरना	- निर्झरः (पु०)
झरोखा	- गवाक्षः (पु०)
झलक	- आभा (स्त्री०)
झलना	- वीजनम् (न०)
झल्लाना	- कोपनम् (न०)
झाँकना	- ईक्षणम् (न०)
झाँकी	- १. दृश्यम् (न०) २. ईक्षणम् (न०)
झाँवा	- दग्धेष्टिका (स्त्री०)
झांसा	- छलम् (न०)
झाग	- फेनः (पु०)
झाड़ना	- प्रोज्झनम् (न०)
झाड़ू	- सम्मार्जनी (स्त्री०)
झालर	- झल्लरी (स्त्री०)

झिगुर	- झिल्ली (स्त्री०)
झिझक	- आशङ्का (स्त्री०)
झिड़क	- भर्त्सनम् (न०)
झिलमिल	- देदीप्यमानः (वि०)
झीना	- सूक्ष्मः (वि०)
झील	- सरोवरः (पु०)
झुंझलाहट	- क्रोधः (पु०)
झुण्ड	- समूहः (पु०)
झुकना	- नमनम् (न०)
झुकाव	- १. नतिः (स्त्री०) २. प्रवृत्तिः (स्त्री०)
झुठाई	- असत्यता (स्त्री०)
झुरमुट	- गुल्मः (पु०)
झुरी	- वली (स्त्री०)
झुलसना	- प्लोषणम् (अ०)
झूठा	- १. असत्यम् (अ०) २. असत्यवादी (पु०) असत्यवादिनी (स्त्री०)
झूलाना	- प्रेङ्खोलनम् (न०)
झूला	- प्रेङ्खा (स्त्री०)
झेलना	- सहनम् (न०)
झोंकना	- अग्निक्षेपणम् (न०)
झोंका	- वायुवेगः (पु०)
झोंपडी	- कुटीरम् (न०)
झोला	- स्यूतः (पु०)

ट

टंकण	- टङ्कणम् (न०)
------	----------------

टंकार	- टङ्कारः (पु०)
टंकी	- जलागारम् (न०)
टंगना	- अवलम्बनम् (न०)
टंटा	- कलहः (पु०)
टकटकी	- निर्निमेषदृष्टिः (स्त्री०)
टकसाल	- टङ्कशाला (स्त्री०)
टक्कर	- घट्टनम् (न०)
टखना	- गुल्फः (पु०)
टटोलना	- स्पर्शनम् (न०)
टप से	- शीघ्रम् (अ०)
टपना	- कूर्दनम् (न०)
टपकना	- १. क्षरणम् (न०) २. बिन्दुनिपातः (पु०)
टपकाव	- स्रावः (पु०)
टपाटप	- निरन्तरम् (क्रि०, वि०)
टप्पा	- प्लुतिः (स्त्री०)
टमकी	- डिण्डिमः (पु०)
टमटम	- अश्वशकटः (पु०, न०)
टलना	- स्थगनम् (न०)
टहनी	- शाखा (स्त्री०)
टहल	- सेवा (स्त्री०)
टहलना	- अटनम् (न०)
टाँकना	- सीवनम् (न०)
टाँगना	- उद्वन्धनम् (न०)
टांगा	- कुठारः (पु०) कुठारी (स्त्री०)
टापू	- द्वीपम् (न०, पु०)
टार्च	- करदीपः (पु०)
टालना	- स्थगनम् (न०)

टिकट	- चिटिका (स्त्री०)
टिकना	- अवस्थानम् (न०)
टिकाऊ	- चिरस्थायी (पु०) चिरस्थायिनी (स्त्री०)
टिकिया	- गुलिका (स्त्री०)
टिटिहरी	- टिटिभी (स्त्री०)
टिट्टा	- शलभः (पु०)
टिप्पणी	- टिप्पणी (स्त्री०)
टीका	- टीका (स्त्री०)
टीन	- त्रपुः (न०)
टीपन	- जातकम् (त्रि०)
टीला	- शिखरम् (न०)
टीस	- पीडा (स्त्री०)
टुकड़ा	- खण्डः (पु०)
टूटना	- खण्डनम् (न०)
टूटनेवाला	- भङ्गुरः (वि०)
टेढा	- वक्रः (वि०)
टेसू	- किंशुकः (पु०)
टोंटी	- नलिका (स्त्री०)
टोकना	- पृच्छनम् (न०)
टोकरी	- कण्डोलः (पु०)
टोह	- अन्वेषणम् (न०)
ट्रेन	- रेलयानम् (न०)

ठ

ठंढक	- शैत्यम् (न०)
ठंढा	- शीतलः (वि०)
ठकुरसुहाती	- चाटुकारिता (स्त्री०)
ठग	- वञ्चकः (पु०)

ठट्ठ	- परिहासः (पु०) उपहासः (पु०)
ठठेरा	- कांस्यकारः (पु०)
ठढोली	- विनोदः (पु०)
ठनक	- शिञ्जा (स्त्री०)
ठप्पा	- मुद्रा (स्त्री०)
ठहरना	- निवासः (पु०)
ठहराव	- अवस्थितिः (स्त्री०)
ठहाका	- अट्टहासः (पु०)
ठानना	- निश्चयः (पु०)
ठिंगना	- वामनः (वि०)
ठिकाना	- वासस्थानम् (पु०)
ठितुरना	- वेपथुः (पु०)
ठीक	- १. उचितः (वि०) २. अस्तु (अ०)
ठीका	- संविदा (स्त्री०)
ठीकेदार	- संविदाकारः (पु०)
ठुकराना	- अस्वीकरणम् (न०)
ठुड्डी	- चिबुकम् (न०)
ठुमक	- विलासगतिः (स्त्री०)
ठूँठ	- विशुद्धः (वि०)
ठूसना	- प्रपूरणम् (न०)
ठेंगा	- अद्भुष्टः (पु०)
ठेठ	- विशुद्धः (वि०)
ठेलना	- नोदनम् (न०)
ठेला	- हस्तशकटः (पु०, न०)
ठेस	- आघातः (पु०)
ठोगा	- पत्रपुटः (पु०, न०)
ठोकना	- प्रताडनम् (न०)

ठोकर	- आघातः (पु०)
ठोस	- घनः (वि०)
ठौर	- स्थानम् (न०)

ड

डंक	- दंशः (पु०)
डंका	- दुन्दुभिः (पु०)
डंठल	- वृन्तम् (न०)
डंडा	- दण्डः (पु०)
डंडी	- तुलायष्टिः (स्त्री०)
डकार	- उद्गिरणम् (न०)
डग	- पदन्यासः (पु०)
डगमगाना	- दोलायनम् (न०)
डगर	- मार्गः (पु०)
डटना	- निश्चलनम् (न०)
डपटना	- तर्जनम् (न०)
डमरु	- डमरुः (पु०)
डर	- भयम् (न०)
डरपोक	- भीरुः (पु०)
डरावना	- भयङ्करः (वि०)
डलिया	- कण्डोलिका (स्त्री०)
डसना	- दंशनम् (न०)
डाँटना	- तर्जनम् (न०)
डाँटनेवाला	- तर्जकः (पु०)
डाँड	- १. दण्डः (पु०) २. सीमा (स्त्री०)
डाँवाडोल	- अस्थिरः (वि०)
डाइन	- डाकिनी (स्त्री०)
डाकखाना	- पत्रालयः (पु०)

डाका	- लुण्ठनम् (स्त्री०)
डाकिया	- पत्रवितारकः (पु०)
डाकू	- दस्युः (पु०)
डाभ	- नारिकेलम् (न०)
डाल	- शाखा (स्त्री०)
डालना	- निक्षेपणम् (न०)
डाह	- ईर्ष्या (स्त्री०)
डिगना	- विचलनम् (न०)
डींग	- आत्मप्रशंसा (स्त्री०)
डीलडौल	- देहप्रमाणम् (न०)
डुग्गी	- डिण्डिमः (पु०)
डुबकी	- निमज्जनम् (न०)
डेरा	- शिबिरम् (न०)
डोंगी	- उडुपः (पु०)
डोर	- रज्जुः (स्त्री०)
डोरा	- दोरः (पु०)
डोलना	- दोलनम् (न०)
डोला } डोली }	- शिबिका (स्त्री०)
ड्राइवर	- चालकः (पु०)
ड्रेस	- परिधानम् (न०)

ढ

ढंग	- पद्धतिः (स्त्री०)
ढकेलना	- नोदनम् (न०)
ढकोसला	- आडम्बरः (पु०)
ढक्कन	- शरावः (पु०)
ढहना	- ध्वंसनम् (न०)

ढाकना	- आवरणम् (न०)
ढाँचा	- स्वरूपम् (न०)
ढाढस	- १. सान्त्वनम् (न०) २. धैर्यम् (न०)
ढाल	- फलकम् (न०)
ढालवाँ	- प्रवणः (पु०)
ढिंदोरा	- डिण्डिमघोषः (पु०)
ढिलाई	- शिथिलता (स्त्री०)
ढिबरी	- दीपः (पु०)
ढीठ	- धृष्टः (वि०)
ढील	- शिथिलता (स्त्री०)
ढीला	- शिथिलः (वि०)
ढुकना	- प्रवेशनम् (न०)
ढुलकना	- १. लुठनम् (न०) २. लोटनम् (न०)
ढुलाना	- वाहनम् (न०)
ढूँढना	- अन्वेषणम् (न०)
ढेर	- राशिः (पु०)
ढेला	- लोष्टः (पु०, न०)
ढोंग	- पाखण्डः (पु०, स्त्री०, न०)
ढोंगी	- पाखण्डी (पु०)
ढोना	- वाहनम् (न०)
ढोनेवाला	- भारवाहकः (पु०) भारवाहिका (स्त्री०)
ढोल	- पटहः (पु०)

त

तंग	- १. सङ्कुचितः (वि०) २. उद्विग्नः
-----	--------------------------------------

तंतु	- तन्तुः (पु०)	तत्पर	- तत्परः (वि०)
तंत्र	- तन्त्रम् (न०)	तथा	- तथा (अ०)
तंत्री	- तन्त्री (स्त्री०)	तथ्य	- तथ्यम् (न०)
तंदुरुस्त	- स्वस्थः (वि०)	तदनंतर	- तदनन्तरम् (क्रि० वि०)
तंदुरुस्ती	- स्वास्थ्यम् (न०)	तदनुरूप	- तदनुरूपः (वि०)
तंद्रा	- तन्द्रा (स्त्री०)	तदनुसार	- तदनुसारम् (क्रि० वि०)
तंद्रालु	- तन्द्रालुः (वि०)	तदुपरान्त	- तदनन्तरम् (क्रि० वि०)
तंबू	- वस्त्रमण्डपः (पु०, न०)	तन	- शरीरम् (न०)
तंबूरा	- तुम्बरम् (न०)	तनखाह	- वेतनम् (न०)
तकदीर	- भाग्यम् (न०)	तनहा	- एकाकी (पु०)
तकरार	- विवादः (पु०)		एकाकिनी (स्त्री०)
तकली	- तर्कुः (पु०)	तनिक	- किञ्चित् (अ०)
तकलीफ	- कष्टम् (न०)	तन्मय	- तन्मयः (पु०)
तकिया	- उपधानम् (न०)		तन्मयी (स्त्री०)
तक्र	- तक्रम् (न०)	तप	- तपः (न०, सकारान्तः)
तख्ता	- काष्ठफलकम् (न०)	तपन	- तापः (पु०)
तख्ती	- पट्टिका (स्त्री०)	तपना	- तपनम् (न०)
तगड़ा	- सबलः (वि०)	तपस्या	- तपस्या (स्त्री०)
तगमा	- मानपदकम् (न०)	तपस्वी	- तपस्वी (पु०)
तगादा	- अनुरोधः (पु०)		तपस्विनी (स्त्री०)
तजुरबा	- अनुभवः (पु०)	तपेदिक	- यक्ष्मा (पु०, नकारान्तः)
तट	- तटः (पु०)	तब	- तदा (अ०)
तटस्थ	- तटस्थः (वि०)	तब-तक	- तावत् पर्यन्तम् (अ०)
तड़के	- प्रभाते (क्रि० वि०)	तब-से	- तदा आरभ्य (अ०)
तड़प	- आकुलता (स्त्री०)	तबदीली	- परिवर्तनम् (न०)
तत्काल	- तत्कालम् (अ०)	तबादला	- स्थानान्तरणम् (न०)
तत्कालीन	- तत्कालीनः (वि०)	तबाही	- विनाशः (पु०)
तत्क्षण	- तत्क्षणम् (अ०)	तबीयत	- स्वास्थ्यम् (न०)
तत्त्व	- तत्त्वम् (न०)	तभी	- तत्क्षणम् (अ०)

तमक	- आवेशः (पु०)	तरावट	- आर्द्रता (स्त्री०)
तमतमाहट	- रक्तमुखम् (न०)	तरुण	- तरुणः (पु०)
तमन्ना	- अभिलाषः (पु०)	तरुणी	- तरुणी (स्त्री०)
तमाचा	- चपेटा (स्त्री०)	तरुणाई	- तारुण्यम् (न०)
तमाम	- १. समग्रः (वि०) २. समाप्तः (वि०)	तर्क	- तर्कः (पु०)
तमाशबीन	- दर्शकः (पु०)	तर्ज	- शैली (स्त्री०)
तमाशा	- नाटकम् (न०)	तर्जना	- तर्जनम् (न०)
तमीज	- १. विवेकः (पु०) २. शिष्टाचारः (पु०)	तर्जनी	- तर्जनी (स्त्री०)
तमोगुण	- तमोगुणः (पु०)	तर्पण	- तर्पणम् (न०)
तमोली	- ताम्बूलिकः (पु०)	तल	- तलः (पु०, न०)
तय	- निश्चितम् (वि०)	तलब	- १. वेतनम् (न०) २. आह्वानम् (न०)
तरंग	- तरङ्गः (पु०)	तलवा	- तलः (पु०, न०)
तरकश	- तूणीरः (पु०)	तलाक	- विच्छेदः (पु०)
तरकारी	- शाकम् (न०, पु०)	तलाश	- अन्वेषणम् (न०)
तरकी	- उपायः (पु०)	तलाशी	- अन्वेषणा (स्त्री०)
तरक्की	- उन्नतिः (स्त्री०)	तलैया	- तडागः (पु०)
तरजीह	- प्रोत्साहनम् (न०)	तल्ला	- तालः (पु०, न०)
तरतीब	- व्यवस्थितम् (क्रि. वि०)	तवा	- ऋजीषम् (न०)
तरफ	- अभिमुखम् (क्रि. वि०)	तशतरी	- शराविका (स्त्री०)
तरबूज	- कलिङ्गम् (न०)	तसदीक	- सत्यापनम् (न०)
तरल	- तरलः (वि०)	तस्कर	- तस्करः (पु०) तस्करी (स्त्री०)
तरसना	- तर्षणम् (न०)	तहकीकात	- अनुसन्धानम् (न०)
तरसों	- प्रपरश्चः (अ०) प्रपरह्यः (अ०)	तहखाना	- आन्तर्भूमिगृहम् (न०)
तरह	- १. प्रकारः (पु०) २. समानः (पु०)	तहजीब	- शिष्टाचारः (पु०)
तराई	- उपत्यका (स्त्री०)	तहलका	- कोलाहलः (पु०)
तरजू	- तुला (स्त्री०)	तहसानहस	- ध्वस्तः (वि०)
		ताँगा	- अश्वशकटः (पु०, न०)

ताँता - पङ्क्तिः (स्त्री०)
 तांत्रिक - तान्त्रिकः (पु०)
 तान्त्रिकी (स्त्री०)
 ताँबा - ताम्रम् (न०)
 ताकत - शक्तिः (स्त्री०)
 ताकि - यथा (अ०)
 ताज - मुकुटः (पु०)
 ताजा - नूतनः (वि०)
 ताडना - ताडनम् (न०)
 अनुमानम् (न०)
 ताड़ - तालः (पु०)
 ताड़ी - तालरसः (पु०)
 तात्कालिक - तात्कालिकः (पु०, वि०)
 तात्कालिकी (स्त्री०)
 तात्त्विक - तात्त्विकः (पु०)
 तात्त्विकी (स्त्री०)
 तात्पर्य - तात्पर्यम् (न०)
 तादात्म्य - तादात्म्यम् (न०)
 तादाद - सङ्ख्या (स्त्री०)
 तान - तानः (पु०)
 तानना - विस्तारणम् (न०)
 ताना - व्यङ्ग्यवचनम् (न०)
 तानाशाह - अधिनायकः (पु०)
 ताप - तापः (पु०)
 तापना - तपनम् (न०)
 तापमान - तापमानः (पु०)
 ताबड़तोड़ - सततम् (अ०)
 तार - तन्त्री (स्त्री०)
 तारतम्य - तारतम्यम् (न०)

तारना - तारणम् (न०)
 तारनेवाला - निस्तारकः (पु०)
 तारा - तारा (स्त्री०)
 तारीख - दिनाङ्कः (पु०)
 तार्किक - तार्किकः (वि०)
 ताल - तडागः (पु०)
 ताला - तालः (पु०)
 तालाब - तडागः (पु०)
 तालिका - तालिका (स्त्री०)
 ताली - १. करतालः (पु०)
 २. कुञ्चिका (स्त्री०)
 ३. तालुः (न०)
 ताल्लुक - सम्बन्धः (पु०)
 ताव - १. तापः (पु०)
 २. आवेशः (पु०)
 तासीर - गुणः (पु०)
 तिक्त - तिक्तः (वि०)
 तिगुना - त्रिगुणितः (वि०)
 तितर-बितर - विकीर्णः (वि०)
 तिथि - तिथिः (स्त्री०, पु०)
 तिनका - तृणम् (न०)
 तिवारा - त्रिवारम् (न०)
 तिरछा - तिर्यक् (अ०)
 तिरस्कार - तिरस्कारः (पु०)
 तिरोधान - तिरोधानम् (न०)
 तिरोभाव - तिरोभावः (पु०)
 तिरोहित - तिरोहितः (वि०)
 तिल - तिलः (पु०)
 तिलक - तिलकम् (न०, पु०)

तिहाई	- तृतीयांशः (पु०)
तीक्ष्ण	- तीक्ष्णः (वि०)
तीर	- तीरम् (न०)
तीता	- तिक्तः (वि०)
तीतर	- तित्तिरः (पु०)
तीरंदाज	- धनुर्धरः (पु०)
तीर्थ	- तीर्थम् (न०)
तीव्र	- तीव्रः (वि०)
तीसी	- अतसी (स्त्री०)
तुक	- १. औचित्यम् (न०) २. अन्त्यानुप्रासः (पु०)
तुच्छ	- तुच्छः (वि०)
तुतलाना	- बालभाषणम् (न०)
तुम	- त्वम् (स०ना०)
तुम्हारा	- त्वदीयः (वि०)
तुम्ही	- त्वमेव (अ०)
तुरंग	- तुरङ्गः (पु०)
तुरंत	- तत्क्षणम् (क्रि०, वि०)
तुरही	- तूर्यम् (न०)
तुलना	- तुलना (स्त्री०)
तुला	- तुला (स्त्री०)
तुल्य	- तुल्यः (वि०)
तुषार	- तुषारः (पु०)
तुष्टि	- तुष्टिः (स्त्री०)
तूफान	- झञ्झावातः (पु०)
तूमना	- तूलविश्लेषणम् (न०)
तूलिका	- तूलिका (स्त्री०)
तृण	- तृणम् (न०)
तृप्ति	- तृप्तिः (स्त्री०)

तृष्णा	- तृष्णा (स्त्री०)
तेज	- तेजः (न०)
तेजपात	- तेजपात्रम् (न०)
तेजस्वी	- तेजस्वी (पु०) तेजस्विनी (स्त्री०)
तेजी	- त्वरा (स्त्री०)
तेल	- तैलम् (न०)
तेली	- तैलिकः (वि०)
तैयार	- सिद्धः (वि०) सज्जः (वि०)
तैयारी	- सज्जता (स्त्री०) सिद्धता (स्त्री०)
तैरना	- तरणम् (न०)
तैराक	- तरिता (वि०, पु०) तरित्री (स्त्री०)
तैश	- क्रोधः (पु०)
तोंद	- तुन्दम् (न०)
तोंदवाला	- तुन्दिलः (वि०)
तोड़ना	- भञ्जनम् (न०)
तोता	- शुकः (पु०)
तोरण	- तोरणम् (न०, पु०)
तोशक	- तल्पः (पु०, न०)
तोहफा	- उपहारः (पु०)
तौल	- तोलः (पु०, न०)
तौलनेवाला	- तोलकः (पु०)
तौलिया	- प्रोज्झः (पु०)
त्याग	- त्यागः (पु०)
त्योहार	- पर्व (न०)
त्राण	- त्राणम् (न०)

त्रास	- त्रासः (पु०)
त्रिकाल	- त्रिकालम् (न०)
त्रिदोष	- त्रिदोषम् (न०)
त्रिपुण्ड	- त्रिपुण्ड्रम् (न०)
त्रिफला	- त्रिफला (स्त्री०)
त्रुटि	- त्रुटिः (स्त्री०)
त्वचा	- त्वक् (स्त्री०, चकारान्तः)

थ

थकान	- श्रान्तिः (स्त्री०)
थकामाँदा	- श्रान्तः (वि०)
थन	- स्तनः (पु०)
थपकी	- स्नेहस्पर्शः (पु०)
थपड़ी	- करतालः (पु०)
थप्पड़	- चपेटा (स्त्री०)
थमना	- स्तम्भनम् (न०)
थरथरना	- कम्पनम् (न०)
थल	- स्थलम् (न०)
थाक	- राशिः (पु०)
थाति	- १. सञ्चितधनम् (न०) २. न्यासः (पु०)
थाना	- आरक्षकस्थानम् (न०)
थामना	- धारणम् (न०)
थरला	- आलवालम् (न०)
थाली	- स्थालिका (स्त्री०)
थाह	- तलः (पु०, न०)
थिरकना	- पादगतिः (स्त्री०)
थूक	- निष्ठ्यूतम् (वि०)
थूकना	- निष्ठीवनम् (न०)

थूथनी	- लम्बास्यम् (न०)
थूनी	- स्तम्भः (पु०)
थैला	- स्यूतः (पु०)
थोक	- समूहः (पु०)
थोड़ा	- किञ्चित् (अ०)
थोथा	- निस्सारः (पु०)
थोपना	- स्थापनम् (न०)

द

दंग	- स्तब्धः (पु०)
दंगल	- मल्लयुद्धम् (न०)
दंगा	- हिंसाचारः (पु०)
दंड	- दण्डः (पु०)
दंडवत	- साष्टाङ्गप्रणामः (पु०)
दंडी	- दण्डी (वि०)
दँतुला	- दन्तुरः (पु०, वि०) दन्तुरा (स्त्री०)
दम्पति	- दम्पती (पु०, द्वि. व०)
दंभ	- दम्भः (पु०)
दंभी	- दम्भी (पु०) दम्भिनी (स्त्री०)
दंश	- दंशः (पु०)
दक्ष	- दक्षः (वि०)
खल	- १. हस्तक्षेपः (पु०) २. अधिकारः (पु०)
दगा	- विश्वासघातः (पु०)
दग्ध	- दग्धः (वि०)
दत्त	- दत्तः (वि०)
दत्तक	- दत्तकः (वि०)

दत्तचित्त	- दत्तचित्तः (वि०)	दराँती	- लवित्रम् (न०)
दनादन	- अनुक्रमेण (तृ.ए.व.)	दराज	- चरकोष्ठः (पु०)
दफती	- घनपत्रम् (न०)	दरिंदा	- हिंस्त्रपशुः (पु०)
दफा	- धारा (स्त्री०)	दरिद्र	- दरिद्रः (वि०)
दफ्तर	- कार्यालयः (पु०)	दरी	- कटः (पु०)
दफ्तरी	- १. ग्रन्थबन्धकः (पु०)	दर्जन	- द्वादशकम् (न०)
	२. कार्यालयसम्बद्धम् (न०)	दर्जा	- १. श्रेणी (स्त्री०)
दबंग	- प्रभावशाली (पु०)		२. कक्षा (स्त्री०)
	प्रभावशालिनी (स्त्री०)	दर्जी	- सौचिकः (पु०)
दबाना	- नोदनम् (न०)		सौचिकी (स्त्री०)
दबाव	- १. प्रभावः (पु०)	दर्द	- वेदना (स्त्री०)
	२. भारः (पु०)	दर्दनाक	- दुःखदः (वि०)
दबोचना	- सहसाग्रहणम् (न०)	दर्प	- दर्पः (पु०)
दबौनी	- पत्रभारः (पु०)	दर्पण	- दर्पणः (पु०)
दम	- १. श्वासः (पु०)	कर्भ	- दर्भः (पु०)
	२. प्राणाः (पु०, नि.ब.व.)	दर्शक	- दर्शकः (वि०, पु०)
दमकल	- अग्निशामकयन्त्रम् (न०)		दर्शिका (स्त्री०)
	जलक्षेपणयन्त्रम् (न०)	दर्शन	- दर्शनम् (न०)
दमन	- दमनम् (न०)	दल	- दलम् (न०)
दमा	- श्वासरोगः (पु०)	दलदल	- पङ्कः (पु०, न०)
दया	- दया (स्त्री०)	दलना	- दलनम् (न०)
दयादिन	- याता (स्त्री०)	दलबादल	- मेघमाला (स्त्री०)
दयालु	- दयालुः (पु०)	दलहन	- द्विदलधान्यम् (न०)
दरकना	- विदलनम् (न०)	दलाल	- मध्यस्थः (पु०)
दरखास्त	- आवेदनपत्रम् (न०)	दलाली	- मध्यस्थता (स्त्री०)
दरबा	- कपोतबिलम् (न०)	दलील	- युक्तिः (स्त्री०)
दरबान	- द्वारपालः (पु०)	दवा	- औषधम् (न०)
दरबार	- राजसभा (स्त्री०)	दवात	- मसीकूपी (पु०)
दरवाजा	- द्वारम् (न०)	दशहरा	- विजयदशमी (स्त्री०)

दशा	- दशा (स्त्री०)
दस्तक	- द्वारताडनम् (न०)
दस्ताना	- हस्तकोशः (पु०)
दस्तावर	- रेचकः (पु०, वि०)
दस्तावेज	- अभिलेखः (पु०)
दस्तूर	- प्रथा (स्त्री०)
दस्यु	- दस्युः (पु०)
दहन	- दहनम् (न०)
दहलना	- कम्पनम् (न०)
दहलीज	- देहली (स्त्री०)
दहशत	- आतङ्कः (पु०)
दहाड़ना	- गर्जनम् (न०)
दही	- दधि (न०)
दहेज	- यौतुकम् (न०)
दॉए-बॉए	- दक्षिणतः-वामतः (अ०)
दाँत	- दन्तः (पु०)
दाँत ब्रश	- दन्तकूर्चः (पु०, न०)
दाँत खोदनी	- दन्तशोधनी (स्त्री०)
दाम्पत्य	- दाम्पत्यम् (न०)
दाई	- धात्री (स्त्री०)
दाख	- द्राक्षाफलम् (न०)
दाखिला	- प्रवेशः (पु०)
दाग	- १.चिह्नम् (न०) २.कलङ्कः (पु०)
दागना	- दाहकर्म (न०, नकारान्तः)
दाढ़ी	- श्मश्रु (न०)
दाता	- दाता (पु०) दात्री (स्त्री०)

दाद	- दद्वः (पु०)
दादा	- पितामहः (पु०)
दादी	- पितामही (स्त्री०)
दादुर	- दर्दुरः (न०)
दान	- दानम् (न०)
दानव	- दानवः (पु०) दानवी (स्त्री०)
दाना	- धान्यकणः (पु०)
दानी	- दानी (पु०) दानिनी (स्त्री०)
दानेदार	- कणमयः (पु०) कणमयी (स्त्री०)
दाम	- मूल्यम् (न०)
दामाद	- जामाता (पु०)
दायरा	- परिधिः (पु०)
दायित्व	- दायित्वम् (न०)
दारुण	- दारुणः (वि०)
दारू	- मदिरा (स्त्री०)
दार्शनिक	- दार्शनिकः (पु०)
दाल	- दालः (पु०)
दालचीनी	- सिंहलः (पु०)
दालमोठ	- लवणीयम् (न०)
दालान	- प्रघाणः (पु०)
दाँव	- १.कूटयुक्तिः (स्त्री०) २.अवसरः (पु०)
दावत	- निमन्त्रणम् (न०)
दावा	- १.अधिकारः (पु०) २.अभियोगः (पु०)
दास	- दासः (पु०) दासी (स्त्री०)

दास्तान	- कथा (स्त्री०)
दाह	- दाहः (पु०)
दाहक	- दाहकः (वि०)
दिक्कत	- काठिन्यम् (न०)
दिखावा	- प्रदर्शनम् (न०)
दिग्गज	- दिग्गजः (पु०)
दिग्दर्शन	- दिग्दर्शनम् (न०)
दिग्विजय	- दिग्विजयः (पु०)
दिन	- दिनम् (न०, पु०)
दिन-दिन	- प्रतिदिनम् (अ०)
दिनचर्या	- दिनचर्या (स्त्री०)
दिनरात	- अहर्निशम् (न०)
दिमाग	- १. मस्तिष्कम् (न०) २. बुद्धिः (स्त्री०)
दिमागी	- १. मानसिकः (वि०) २. बौद्धिकः (वि०)
दियासलाई	- अग्निपेटिका (स्त्री०)
दिल	- हृदयम् (न०)
दिलचस्प	- रोचकः (पु०) रोचिका (स्त्री०)
दिलवाना	- दापनम् (न०)
दिलासा	- आश्वासनम् (न०)
दिलेरी	- साहसम् (न०)
दिल्लीगी	- परिहासः (पु०)
दिवंगत	- दिवंगतः (पु०) दिवंगता (स्त्री०)
दिवस	- दिवसः (पु०)
दिवाली	- दीपावली (स्त्री०)
दिव्य	- दिव्यः (वि०)

दिशा	- दिशा (स्त्री०)
दीक्षा	- दीक्षा (स्त्री०)
दीदी	- अग्रजा (स्त्री०)
दीन	- दीनः (वि०)
दीप	- दीपः (पु०)
दीपक	- दीपकः (पु०) दीपिका (स्त्री०)
दीपावली	- दीपावली (स्त्री०)
दीप्ति	- दीप्तिः (स्त्री०)
दीमक	- पुत्तिका (स्त्री०)
दीया	- दीपः (पु०)
दीर्घ	- दीर्घः (वि०)
दीवट	- दीपाधारः (पु०)
दीवाना	- उन्मादी (पु०) उन्मादिनी (स्त्री०)
दीवार	- भित्तिः (स्त्री०)
दुन्दुभि	- दुन्दुभिः (पु०)
दुःख	- दुःखम् (न०)
दुआ	- १. प्रार्थना (स्त्री०) २. आशीर्वादः (पु०)
दुकान	- आपणः (पु०)
दुकानदार	- आपणिकः (पु०, स्त्री०)
दुकानदारी	- वाणिज्यम् (न०)
दुखड़ा	- दुःखम् (न०)
दुखाना	- पीडनम् (न०)
दुग्ध	- दुग्धम् (न०)
दुतकारना	- तिरस्करणम् (न०)
दुतरफा	- द्विपक्षीयः (वि०)
दुनियाँ	- संसारः (पु०)

दुनियाबी - लौकिकः (पु०)
 लौकिकी (स्त्री०)
 दुपट्टा - दुकूलम् (न०)
 दुविधा - द्वैधीभावः (पु०)
 दुबला - कृशः (वि०)
 दुबारा - १.पुनः (अ०)
 २.द्विवारम् (अ०)
 दुभाषिया - द्विभाषी (पु०)
 दुम - पुच्छः (पु०, न०)
 दुराग्रह - दुराग्रहः (पु०)
 दुराचार - दुराचारः (पु०)
 दुरात्मा - दुरात्मा (पु०)
 दुरूह - दुरूहः (वि०)
 दुर्गन्ध - दुर्गन्धः (पु०)
 दुर्ग - दुर्गम् (न०, पु०)
 दुर्गति - दुर्गतिः (स्त्री०)
 दुर्गम - दुर्गमः (वि०)
 दुर्गुण - दुर्गुणः (पु०)
 दुर्घटना - दुर्घटना (स्त्री०)
 दुर्जन - दुर्जनः (पु०)
 दुर्दशा - दुर्दशा (स्त्री०)
 दुर्दिन - दुर्दिनम् (न०)
 दुर्बल - दुर्बलः (वि०)
 दुर्बुद्धि - दुर्बुद्धिः (स्त्री०)
 दुर्भाग्य - दुर्भाग्यम् (न०)
 दुर्भावना - दुर्भावना (स्त्री०)
 दुर्भिक्ष - दुर्भिक्षम् (न०)
 दुर्लभ - दुर्लभः (वि०)
 दुर्वचन - दुर्वचनम् (न०)

दुर्विनीत - दुर्विनीतः (वि०)
 दुर्व्यवस्था - दुर्व्यवस्था (स्त्री०)
 दुर्व्यवहार - दुर्व्यवहारः (पु०)
 दुर्व्यसन - दुर्व्यसनम् (न०)
 दुलार - लालनम् (न०)
 दुलारा - प्रियः (वि०)
 दुल्हा - वरः (पु०)
 दुल्हन - वधूः (स्त्री०)
 दुश्चरित्र - दुश्चरित्रः (वि०)
 दुश्मन - शत्रुः (पु०)
 दुश्मनी - वैरम् (न०)
 दुष्कर - दुष्करः (वि०)
 दुष्कर्म - दष्कर्म (न०)
 दुष्ट - दुष्टः (वि०)
 दुहना - दोहनम् (न०)
 दुहराना - पुनरावर्तनम् (न०)
 दुहराव - पुनर्वचनम् (न०)
 दूत - दूतः (वि०)
 दूध - दुग्धम् (न०)
 दूधिया - दुग्धवर्णः (पु०)
 दूना - द्विगुणितः (वि०)
 दूब - दूर्वा (स्त्री०)
 दूभर - दुर्भरः (वि०)
 दूर - दूरे (अ०)
 दूरदर्शी - दूरदर्शी (पु०)
 दूरदर्शिनी (स्त्री०)
 दूर से - दूरतः (अ०)
 दूरी - दूरम् (अ०)
 दूषित - दूषितः (वि०)

हठ	- हठः (वि०)
हृष्य	- हृष्यम् (न०)
हृष्टान्त	- हृष्टान्तः (पु०)
हृष्टि	- हृष्टिः (स्त्री०)
देखना	- दर्शनम् (न०)
देखने योग्य	- दर्शनीयः (वि०)
देखने वाला	- दर्शकः (पु०)
देखा हुआ	- हृष्टः (वि०)
देखा-देखी	- अनुकरणम् (न०)
देन	- योगदानम् (न०)
देन-लेन	- दानादानम् (न०)
देर	- विलम्बः (पु०)
देव	- देवः (पु०)
	देवी (स्त्री०)
देवता	- देवता (स्त्री०)
देवर	- देवरः (पु०)
देवरानी	- देवरपत्नी (स्त्री०)
देवालय	- देवालयः (पु०)
देश	- देशः (पु०)
देशी	- देशीयः (वि०)
देह	- देहः (पु०, न०)
देहाती	- ग्रामीणः (वि०)
दैत्य	- दैत्यः (पु०)
दैनिक	- दैनिकः (पु०, वि०)
	दैनिकी (स्त्री०)
दैव	- दैवः (पु०, वि०)
	दैवी (स्त्री०)
दैविक	- दैविकः (पु०, वि०)
	दैविकी (स्त्री०)

दैहिक	- दैहिकः (पु०, वि०)
	दैहिकी (स्त्री०)
दोगला	- वर्णसङ्करः (पु०)
दोपहर	- मध्याह्नः (पु०)
दोना	- द्रोणः (पु०)
दोनों	- १. द्वावपि (पु०)
	२. द्वे अपि (स्त्री०)
दोष	- दोषः (पु०)
दोषी	- दोषी (पु०)
	दोषिणी (स्त्री०)
दोस्त	- मित्रम् (न०)
दोहन	- दोहनम् (न०)
दोहनेवाला	- दोग्धा (पु०)
	दोग्धी (स्त्री०)
दौड़ना	- धावनम् (न०)
दौड़नेवाला	- धावकः (पु०)
	धाविका (स्त्री०)
दौरा	- प्रवासः (पु०)
दौलत	- धनम् (न०)
द्योतक	- द्योतकः (पु०)
	द्योतिका (स्त्री०)
द्रव	- द्रवः (पु०)
द्रव्य	- द्रव्यम् (न०)
द्रुत	- द्रुतः (वि०)
द्रोह	- द्रोहः (पु०)
द्रोही	- द्रोही (पु०)
	द्रोहिणी (स्त्री०)
द्वंद्व	- द्वन्द्वम् (न०)
द्वार	- द्वारम् (न०)

द्वारा	- द्वारा (अ०)
द्विज	- द्विजः (वि०)
द्वीप	- द्वीपम् (न०, पु०)
द्वेष	- द्वेषः (पु०)
द्वेषी	- द्वेषी (पु०)
	- द्वेषिणी (स्त्री०)
द्वैत	- द्वैतम् (न०)

ध

धंधा	- १. व्यवसायः (पु०) २. आजीविका (स्त्री०)
धंसना	- प्रवेशनम् (न०)
धकेलना	- प्रणोदनम् (न०)
धक्कमधक्का	- संघर्षणम् (न०)
धक्का	- प्रणोदनम् (न०)
धड़	- कबन्धः (पु०)
धड़कन	- हृदयस्पन्धनम् (न०)
धड़कना	- स्पन्धनम् (न०)
धड़लेसे	- निःसङ्कोचम् (क्रि.वि०)
धड़ा	- दलम् (पु०)
धतूरा	- धत्तूरः (पु०)
धधक	- ज्वाला (स्त्री०)
धधकना	- प्रज्वलनम् (न०)
धन	- धनम् (न०)
धनाढ्य	- धनाढ्यः (वि०)
धनिक	- धनिकः (वि०)
धनियाँ	- धान्याकम् (न०)
धनी	- धनी (पु०)
	- धनिनी (स्त्री०)

धनुष	- धनुः (न०, षकारान्तः)
धन्य	- धन्यः (वि०)
धब्बा	- चिह्नम् (न०)
	- लाञ्छनम् (न०)
धमक	- पदरवः (पु०)
धमकी	- भापनम् (न०)
धमनी	- धमनी (स्त्री०)
धरती	- भूमिः (स्त्री०)
धरना	- १. धरणम् (न०) २. सत्याग्रहः (पु०)
धरोहर	- न्यासः (पु०)
धर्ता	- धर्ता (पु०, ऋकारान्तः)
धर्म	- धर्मः (पु०, न०)
धर्मी	- धर्मी (पु०)
	- धर्मिणी (स्त्री०)
धवल	- धवलः (वि०)
धाँधली	- उत्पातः (पु०)
धाक	- १. प्रभावः (पु०) २. आतङ्कः (पु०)
धागा	- सूत्रम् (न०)
धातु	- धातुः (पु०)
धान	- धान्यम् (न०)
धाम	- धाम (न०)
धारा	- धारा (स्त्री०)
धारक	- धारकः (पु०)
	- धारिका (स्त्री०)
धारण	- धारणम् (न०)
धारणा	- धारणा (स्त्री०)
धारी	- रेखा (स्त्री०)

धार्मिक	- धार्मिकः (पु.)
	धार्मिकी (स्त्री०)
धावक	- धावकः (पु०)
	धाविका (स्त्री०)
धावा	- आक्रमणम् (न०)
धिक्कार	- धिक्कारः (पु०)
धिक्कारना	- धिक्करणम् (न०)
धीमे-धीमे	- मन्दं मन्दम् (क्रि.वि०)
धीर	- धीरः (वि०)
धीरज	- धैर्यम् (न०)
धीरता	
धीवर	- धीवरः (पु०)
	धीवरी (स्त्री०)
धुंध	- धूमिका (स्त्री०)
धुंधला	- धूमिलः (पु०)
धुकधुकी	- हृत्कम्पनम् (न०)
धुन	- स्वरः (पु०)
धुनना	- धूननम् (न०)
धुनिया	- पिञ्जकः (पु०)
धुरंधर	- धुरन्धरः (वि०)
धुरा	- धुरा (स्त्री०)
धुलाई	- प्रक्षालनम् (न०)
धूआँ	- धूमः (पु०)
धूप	- १. आतपः (पु०)
	२. धूपः (पु०)
धूम	- १. धूमः (पु०)
	२. ख्यातिः (स्त्री०)
धूर्त	- धूर्तः (वि०)
धूल	- धूलिः (स्त्री०)

धूसर	- धूसरः (पु०)
धृष्ट	- धृष्टः (वि०)
धेनु	- धेनुः (स्त्री०)
धैर्य	- धैर्यम् (न०)
धोखा	- वञ्चनम् (न०)
धोती	- धौतवस्त्रम् (न०)
धोना	- प्रक्षालनम् (न०)
धोबी	- प्रक्षालकः (पु०)
	प्रक्षालिका (स्त्री०)
धोनेवाला	- रजकः (पु०)
	रजका/की (स्त्री०)
धोवन	- मण्डः (पु०, न०)
धौकनी	- धमनी (स्त्री०)
धौंस	- १. तर्जना (स्त्री०)
	२. अधिकारः (पु०)
ध्यान	- ध्यानम् (न०)
ध्येय	- ध्येयम् (न०)
ध्रुपद	- ध्रुवपदम् (न०)
ध्रुव	- ध्रुवः (वि०)
ध्वंस	- ध्वंसः (पु०)
ध्वज	- ध्वजः (पु०)
ध्वनि	- ध्वनिः (पु०)
ध्वस्त	- ध्वस्तः (वि०)

न

नंगा	- नग्नः (वि०)
नंदोई	- ननान्दपतिः (पु०)
नकद	- रोकधनम् (न०)
नकल	- १. अनुकरणम् (न०)
	२. प्रतिलिपिः (स्त्री०)

नकली	- अनुकृतः (वि०)	नन्हा	- शिशुः (पु०)
नकारना	- १. निषेधः (पु०)	नफरत	- घृणा (स्त्री०)
	२. अस्वीकरणम् (न०)	नफा	- लाभः (पु०)
नकेल	- नासिकारज्जुः (स्त्री०)	नब्ज	- नाडी (स्त्री०)
नकशा	- मानचित्रम् (न०)	नमक	- लवणम् (न०)
नक्षत्र	- नक्षत्रम् (न०)	नमकीन	- लावणिकम् (न०)
नख	- नखः (पु०, न०)	नमन	- नमनम् (न०)
नखरा	- हावभावम् (न०)	नमस्कार	- नमस्कारः (पु०)
नगण्य	- नगण्यः (वि०)	नमस्ते	- नमस्ते (त्रि०, च. ए. व०)
नगर	- नगरम् (न०)	नमी	- नम्रः (वि०)
	नगरी (स्त्री०)	नया	- नूतनः (वि०)
नगाड़ा	- दुन्दुभिः (पु०)	नर	- नरः (पु०)
नगीना	- रत्नम् (न०)		नारी (स्त्री०)
नग्नता	- नग्नता (स्त्री०)	नरक	- नरकः (पु०)
नचाना	- नर्तनम् (न०)	नरकट	- नडः (पु०)
नजदीक	- निकटे (स. ए. व०)	नरसों - १.	(आनेवाला) प्रपरश्वः (अ०)
नजर	- दृष्टिः (स्त्री०)		२. (बीताहुआ) प्रपरह्यः (अ०)
नजारा	- दृश्यम् (न०)	नर्तक	- नर्तकः (पु०)
नट	- नटः (पु०)		नर्तकी (स्त्री०)
	नटी (स्त्री०)	नर्म	- कोमलः (वि०)
नटखट	- चपलः (वि०)	नल	- नलिका (स्त्री०)
नतीजा	- परिणामः (पु०)	नवाना	- नमनम् (न०)
नत्थी	- ग्रथनम् (न०)	नशा	- मदः (पु०)
नथ	- नासिकावलयम् (न०, पु०)	नशाखोर	- मंद्यपः (वि०)
नथुना	- नासारन्ध्रम् (न०)	नश्वर	- नश्वरः (वि०)
नदारद	- लुप्तः (वि०)	नस	- सिरा (स्त्री०)
नदी	- नदी (स्त्री०)	नसीब	- भाग्यम् (न०)
ननद	- ननान्दा (स्त्री०, ऋकारान्तः)	नसीहत	- उपदेशः (पु०)
ननिहाल	- मातामहगृहम् (न०)	नहर	- कुल्या (स्त्री०)

नहरनी	- नखकृन्तनी (स्त्री०)
नहलाना	- स्नापनम् (न०)
नहाना	- स्नानम् (न०)
नहीं	- न (अ०)
नहीं तो	- अन्यथा (अ०)
	नोचेत् (अ०)
नाँद	- मृद्वोणी (स्त्री०)
नाई	- नापितः (पु०)
नाक	- नासिका (स्त्री०)
नाखून	- नखः (पु०, न०)
नाग	- नागः (पु०)
नागर	- नागरः (पु०)
	नागरी (स्त्री०)
नागरिक	- पौरः (पु०, स्त्री०)
नागा	- अन्तरालम् (न०)
नाच	- नृत्यम् (न०)
नाचना	- नर्तनम् (न०)
नाचनेवाला	- नर्तकः (पु०)
	नर्तकी (स्त्री०)
नाजुक	- सुकुमारः (पु०)
	सुकुमारी (स्त्री०)
नाटक	- रूपकम् (न०)
नाड़ा	- नीवी (स्त्री०)
नाड़ी	- नाडी (स्त्री०)
नाता	- सम्बन्धः (पु०)
नाती	- नप्ता (पु०, ऋकारान्तः)
	नप्त्री (स्त्री०)
नाते	- सम्बन्धेन (पु०, तृ. ए. व०)
नाथना	- नाथनम् (न०)

नाद	- नादः (पु०)
नादान	- अबोधः (वि०)
नाधना	- योजनम् (न०)
नाना	- मातामहः (पु०)
नानी	- मातामही (स्त्री०)
नापना	- मापनम् (न०)
नाबालिग	- अवयस्कः (वि०)
नाभि	- नाभिः (स्त्री०, पु०)
नाम	- नाम (न०)
	नाम्नी (स्त्री०)
नामक	- नामकः (पु०)
	नामिका (स्त्री०)
नामर्द	- नपुंसकः (पु०, न०)
नामी	- प्रसिद्धः (वि०)
नायक	- नायकः (पु०)
	नायिका (स्त्री०)
नारंगी	- नारङ्गम् (न०)
नाराज	- रुष्टः (वि०)
नारियल	- नारिकेलम् (न०)
नाला	- कुल्या (स्त्री०)
नालायक	- अयोग्यः (वि०)
नाली	- कुल्या (स्त्री०)
नवा	- नौका (स्त्री०)
नाविक	- नाविकः (पु०)
नाश	- नाशः (पु०)
नाशता	- अल्पाहारः (पु०)
	जलपानम् (न०)
नासमझ	- अज्ञः (वि०)
नास्तिक	- नास्तिकः (वि०)

नाहक	- वृथा (अ०)	निधङ्क	- निर्भयम् (क्रि.वि०)
निंदक	- निन्दकः (पु०)	निधन	- निधनम् (न०)
निंदा	- निन्दा (स्त्री०)	निधि	- निधिः (पु०)
निःश्वास	- निःश्वासः (पु०)	निनाद	- निनादः (पु०)
निःसंकोच	- निःसङ्कोचम् (क्रि.वि०)	निपट	- नितान्तः (वि०)
निःसंदेह	- निःसन्देहम् (क्रि.वि०)	निपटारा	- समाप्तिः (स्त्री०)
निःस्वार्थ	- निःस्वार्थः (वि०)	निपुण	- निपुणः (वि०)
निकट	- निकटम् (क्रि. वि०)	निबंध	- निबन्धः (पु०)
	निकटे (स.ए.व.)	निबद्ध	- निबद्धः (वि०)
निकम्पा	- अकर्मण्यः (वि०)	निभाना	- निर्वहणम् (न०)
निकर	- अधूर्णकम् (न०)	निमंत्रण	- निमन्त्रणम् (न०)
निकलना	- निर्गमनम् (न०)	निमित्त	- निमित्तम् (न०)
निकालना	- निष्कासनम् (न०)	निमीलन	- निमीलनम् (न०)
निकास	- निष्कासः (पु०)	निम्न	- निम्नः (वि०)
निकृष्ट	- निकृष्टः (वि०)	नियंत्रण	- नियन्त्रणम् (न०)
निगरानी	- निरीक्षणम् (न०)	नियति	- नियतिः (स्त्री०)
निगलना	- निगरणम् (न०)	नियम	- नियमः (पु०)
निगाह	- दृष्टिः (स्त्री०)	नियमित	- नियमितः (वि०)
निचला	- अधस्तनः (पु०)	नियुक्त	- नियुक्तः (वि०)
	अधस्तनी (स्त्री०)	नियुक्ति	- नियुक्तिः (स्त्री०)
निचोड़	- निष्कर्षः (पु०)	नियुद्ध	- नियुद्धम् (न०)
निचोड़ना	- निष्पीडनम् (न०)	नियोजन	- नियोजनम् (न०)
निजी	- स्वकीयः (वि०)	निरंकुश	- निरङ्कुशः (वि०)
निठल्ला	- अकर्मण्यः (वि०)	निरन्तर	- निरन्तरम् (क्रि.वि०)
निठुर	- निष्ठुरः (वि०)	निरक्षर	- निरक्षरः (वि०)
निडर	- निर्भीकः (वि०)	निरखना	- निरीक्षणम् (न०)
नित्य	- नित्यम् (अ०)	निरपराध	- निरपराधः (वि०)
निदान	- निदानम् (न०)	निरर्थक	- निरर्थकः (वि०)
निद्रा	- निद्रा (स्त्री०)	निरस्त	- निरस्तः (वि०)

निराकरण	- निराकरणम् (न०)
निरादर	- निरादरः (पु०)
निराधार	- निराधारः (वि०)
निरामिष	- निरामिषः (वि०)
निराशा	- निराशः (वि०)
निराहार	- निराहारः (वि०)
निरीक्षण	- निरीक्षणम् (न०)
निरुत्तर	- निरुत्तरः (वि०)
निरोगी	- नीरोगी (पु०) नीरोगिणी (स्त्री०)
निर्गुण	- निर्गुणः (वि०)
निर्जन	- निर्जनः (वि०)
निर्जल	- निर्जलः (वि०)
निर्जीव	- निर्जीवः (वि०)
निर्झर	- निर्झरः (पु०)
निर्णय	- निर्णयः (पु०)
निर्दय	- निर्दयः (वि०)
निर्देश	- निर्देशः (पु०)
निर्दोष	- निर्दोषः (वि०)
निर्धन	- निर्धनः (वि०)
निर्धारण	- निर्धारणम् (न०)
निर्निमेष	- निर्निमेषम् (क्रि.वि०)
निर्बल	- निर्बलः (वि०)
निर्भय	- निर्भयः (वि०)
निर्भीक	- निर्भीकः (वि०)
निर्मम	- निर्ममः (वि०)
निर्मल	- निर्मलः (वि०)
निर्माण	- निर्माणम् (न०)
निर्मित	- निर्मितः (वि०)

निर्लज्ज	- निर्लज्जः (वि०)
निर्वाचन	- निर्वाचनम् (न०)
निर्वाह	- निर्वाहः (पु०)
निर्विघ्न	- निर्विघ्नम् (क्रि.वि०)
निवारण	- निवारणम् (न०)
निवास	- निवासः (पु०)
निवृत्ति	- निवृत्तिः (स्त्री०)
निवेदन	- निवेदनम् (न०)
निशा	- निशा (स्त्री०)
निशान	- चिह्नम् (न०)
निशाना	- लक्ष्यम् (न०)
निश्चय	- निश्चयः (पु०)
निषेध	- निषेधः (पु०)
निष्कण्टक	- निष्कण्टकः (वि०)
निष्कपट	- निष्कपटः (वि०)
निष्कर्ष	- निष्कर्षः (पु०)
निष्कासन	- निष्कासनम् (न०)
निष्ठा	- निष्ठा (स्त्री०)
निष्ठुर	- निष्ठुरः (वि०)
निष्प्रयोजन	- निष्प्रयोजनम् (न०)
निष्फल	- निष्फलः (वि०)
निस्तार	- निस्तारः (पु०)
निस्तेज	- निस्तेजः (वि०)
निहत्था	- निःशस्त्रः (वि०)
निहारना	- निरीक्षणम् (न०)
निहाल	- प्रसन्नः (वि०)
निहित	- निहितः (वि०)
निहोरा	- प्रार्थना (स्त्री०)
नींद	- निद्रा (स्त्री०)

निंबू	- जम्बीरम् (न०)
नींव	- मूलाधारः (पु०)
नीच	- नीचः (वि०)
नीचे	- अधः (अ०)
नीति	- नीतिः (स्त्री०)
नीम	- निम्बः (पु०)
नीयत	- उद्देशः (पु०)
नीरस	- नीरसः (वि०)
नील	- नीलः (वि०)
नुकसान	- १. हानिः (स्त्री०) २. नष्टम् (न०)
नुकीला	- तीक्ष्णाग्रः (वि०)
नूपुर	- नूपुरः (पु०)
नृत्य	- नृत्यम् (न०)
नृशंस	- नृशंसः (वि०)
नेक	- सज्जनः (पु०)
नेटा	- सिंघाणम् (न०)
नेता	- नेता (वि०, ऋकारान्तः) नेत्री (स्त्री०)
नेत्र	- नेत्रम् (न०)
नेवला	- नकुलः (पु०)
नैहर	- मातृगृहम् (न०)
नोक	- अग्रभागः (पु०)
नोचना	- लुञ्चनम् (न०)
नौकर	- सेवकः (पु०) सेविका (स्त्री०)
नौकरी	- वृत्तिः (स्त्री०)
नौजवान	- तरुणः (पु०) तरुणी (स्त्री०)

नौका	- नौका (स्त्री०)
नौवत	- स्थितिः (स्त्री०)
न्याय	- न्यायः (स्त्री०)
न्यूनता	- न्यूनता (स्त्री०)
न्योछावर	- अर्पणम् (न०)
न्योता	- आमन्त्रणम् (न०)

प

पंक	- पङ्कः (पु०, न०)
पंक्ति	- पङ्क्तिः (स्त्री०)
पंख	- पक्षः (पु०)
पंखडी	- पुष्पदलम् (न०)
पंखा	- व्यजनम् (न०)
पंगु	- पंगुः (पु०) पंगू (स्त्री०)
पंच	- निर्णायकः (पु०)
पंचांग	- पञ्चाङ्गम् (न०)
पंजा	- पादाग्रम् (न०)
पंडा	- तीर्थपुरोहितः (पु०)
पंडाल	- मण्डपः (पु०)
पंडित	- पण्डितः (वि०)
पंडिताई	- पाण्डित्यम् (न०)
पंथ	- पन्थः (पु०)
पकड़ना	- ग्रहणम् (न०)
पकाना	- पाचनम् (न०)
पकानेवाला	- पाचकः (पु०) पाचिका (स्त्री०)
पकौड़ी	- पक्कवटकः (पु०)

पक्का - १. परिपक्वः (वि०)
२. निश्चितः (वि०)

पक्ष - पक्षः (पु०)

पक्षी - पक्षी (पु०)
पक्षिणी (स्त्री०)

पखवारा - प्रक्षालनम् (न०)

पग - पदम् (न०)

पगड़ी - उष्णीषम् (न०)

पगहा - प्रग्रहः (पु०)

पचना - पचनम् (न०)

पचाना - पाचनम् (न०)

पच्चर - कीलः (पु०)

पच्छिम - पश्चिमदिशा (स्त्री०)

पछतावा - पश्चात्तापः (पु०)

पट - १. वस्त्रम् (न०)
२. द्वारम् (न०)

पटकना - पातनम् (न०)

पटरा - पट्टकम् (न०)

पटरानी - महाराज्ञी (स्त्री०)

पटल - पटलम् (न०)

पटवारी - ग्रामभूलेखकः (पु०)

पटाका - विस्फोटकम् (न०)

पटाक्षेप - पटाक्षेपः (पु०)

पटाना - सिञ्चनम् (न०)

पटु - पटुः (पु०)

पट्टी (स्त्री०)

पट्टा - भूम्यधिकारपत्रम् (न०)

पट्टी - पट्टिका (स्त्री०)

पट्टीदार - भागग्राही (पु०)

भागग्राहिणी (स्त्री०)

पट्ठा - पृष्ठः (वि०)

पठार - अधित्यका (स्त्री०)

पड़ताल - अनुसन्धानम् (न०)

पड़(र)दादा - प्रपितामहः (पु०)

प्रपितामही (स्त्री०)

पड़ना - आपतितम् (न०)

पड़(र)नाना - प्रमातामहः (पु०)

प्रमातामही (स्त्री०)

पड़(र,रि)वा - प्रतिपदा (स्त्री०)

पड़ाव - शिबिरम् (न०)

पड़ोस - प्रतिवेशः (पु०)

पड़ोसी - प्रतिवेशी (पु०)

प्रतिवेशिनी (स्त्री०)

पढ़ना - पठनम् (न०)

पढ़नेवाला - पाठकः (पु०)

पाठिका (स्त्री०)

पढ़ाई - अध्ययनम् (न०)

पढ़ाना - अध्यापनम् (न०)

पढ़ानेवाला - शिक्षकः (पु०)

शिक्षिका (स्त्री०)

पतंग - पतङ्गः (पु०)

पतझड़ - शिशिरः (पु०)

पतन - पतनम् (न०)

पतला - १. कृशः (वि०)

२. सूक्ष्मः (वि०)

पतवार - केनिपातः (पु०)

पता - सङ्केतः (पु०)

पताका - पताका (स्त्री०)

पति - १. पतिः (पु०)

पतित	- पतितः (वि०)	पनाती	- प्रपौत्रः (पु०)
पतीली	- उखा (स्त्री०)		प्रपौत्री (स्त्री०)
पत्तल	- पत्रस्थालिका (स्त्री०)	पनाह	- आश्रयः (पु०, न०)
पत्ता	- पर्णम् (न०)	पनीर	- किलाटः (पु०)
पत्ती	- १. क्षुरपत्रम् (न०) २. पर्णम् (न०)	पन्ना	- १. पृष्ठम् (न०) २. मरकतमणिः (पु०, स्त्री०)
पत्थर	- शिला (स्त्री०)	पपनी	- पक्ष्म (न०)
पत्नी	- पत्नी (स्त्री०)	पपीहा	- चातकः (पु०) चातकी (स्त्री०)
पत्र	- पत्रम् (न०)	पपीता	- मधुकर्कटी (स्त्री०)
पत्रा	- पञ्चाङ्गम् (न०)	परंतु	- परन्तु (अ०)
पत्राचार	- पत्राचारः (पु०)	परंपरा	- परम्परा (स्त्री०)
पत्रिका	- पत्रिका (स्त्री०)	परकीय	- परकीयः (वि०)
पथ	- पथः (पु०)	परकोटा	- प्रकारः (पु०)
पथिक	- पथिकः (पु०)	परखाना	- परीक्षणम् (न०)
पथ्य	- पथ्यम् (न०)	परचा	- प्रत्रकम् (न०)
पद	- पदम् (न०)	परछाई	- छाया (स्त्री०)
पदक	- पदकम् (न०)	परतंत्रता	- परतन्त्रता (स्त्री०)
पदवी	- पदवी (स्त्री०)	परदा	- जवनिका (स्त्री०)
पदार्थ	- पदार्थः (पु०)	परदेश	- परदेशः (पु०) विदेशः (पु०)
पद्धति	- पद्धतिः (स्त्री०)	परनाला	- प्रणालः (पु०) प्रणाली (स्त्री०)
पद्य	- पद्यम् (न०)	परपोता	- प्रपौत्रः (पु०)
पधारना	- पदार्पणम् (न०)	परम	- परमः (वि०)
पनघट	- घट्टः (पु०)	परमाणु	- परमाणुः (पु०)
पनडुब्बी	- जलान्तर्गामिनी (स्त्री०)	परमात्मा	- परमात्मा (पु०)
पनपना	- प्रवर्धनम् (न०)	परवरिश	- पालनम् (न०) भरणम् (न०)
पनवट्टा	- ताम्बूलपात्रम् (न०)		
पनवारी	- ताम्बूलिकः (पु०)		
पनहा	- विस्तारः (पु०)		
पनहारा	- जलवाहकः (पु०) जलवाहिका (स्त्री०)		

परवल	- पटोलः (पु०)	परिचालन	- परिचालनम् (न०)
परवा	- प्रतिपदा (स्त्री०)	परिणय	- परिणयः (पु०)
परवाना	- १. आज्ञापत्रम् (न०) २. पतङ्गः (पु०)	परिणाम	- परिणामः (पु०)
परसाल	- गतवर्षम् (न०)	परित्याग	- परित्यागः (पु०)
परसों -	(आनेवाला) परश्वः (अ०) (बीता हुआ) परह्यः (अ०)	परिधान	- परिधानम् (न०)
परस्पर	- परस्परम् (क्रि.वि०)	परिधि	- परिधिः (पु०)
परहेज	- पथ्यम् (न०)	परिपक्व	- परिपक्वः (वि०)
पराठा	- प्ररोटिका (स्त्री०)	परिपाक	- परिपाकः (पु०)
पराकाष्ठा	- पराकाष्ठा (स्त्री०)	परिपाटी	- परिपाटी (स्त्री०)
पराक्रम	- पराक्रमः (पु०)	परिपालन	- परिपालनम् (न०)
पराग	- परागः (पु०)	परिपूर्ण	- परिपूर्णः (वि०)
पराजय	- पराजयः (पु०)	परिभाषा	- परिभाषा (स्त्री०)
परात	- महास्थालिका (स्त्री०)	परिमाण	- परिमाणम् (न०)
पराधीन	- पराधीनः (वि०)	परिमार्जन	- परिमार्जनम् (न०)
परामर्श	- परामर्शः (पु०)	परिमित	- परिमितः (वि०)
पराया	- परकीयः (वि०)	परिवर्तन	- परिवर्तनम् (न०)
परार (परियार)	- परारि (अ०)	परिवर्धन	- परिवर्धनम् (न०)
परावर्तन	- परावर्तनम् (न०)	परिवा	- प्रतिपदा (स्त्री०)
पराश्रय	- पराश्रयः (पु०)	परिवाद	- परिवादः (पु०)
परास्त	- पराजितः (वि०)	परिवार	- परिवारः (पु०)
परिंदा	- पक्षी (पु०) पक्षिणी (स्त्री०)	परिवेश	- परिवेशः (पु०)
परिक्रमा	- परिक्रमा (स्त्री०)	परिश्रम	- परिश्रमः (पु०)
परिचय	- परिचयः (पु०)	परिषद	- परिषद् (स्त्री०)
परिचायक	- परिचायकः (पु०) परिचायिका (स्त्री०)	परिष्कार	- परिष्कारः (पु०)
परिचारक	- परिचारकः (पु०) परिचारिका (स्त्री०)	परिसर	- परिसरः (पु०)
		परिहार	- परिहारः (पु०)
		परिहास	- परिहासः (पु०)
		परि	- अप्सरा (स्त्री०)
		परीक्षक	- १. परीक्षकः (पु०) २. परीक्षिका (स्त्री०)

पर्चा	- १. पश्रपत्रम् (न०) २. पत्रकम् (न०)	पहचान	- अभिज्ञानम् (न०)
पर्यटन	- पर्यटनम् (न०)	पहनना	- धारणम् (न०)
पर्यंत	- पर्यन्तम् (न०)	पहनावा	- परिधानम् (न०)
पर्याय	- पर्यायः (पु०)	पहरेदार	- प्रहरी (पु०)
पर्व	- पर्व (न०)	पहल	- उपक्रमः (पु०)
पर्वत	- पर्वतः (पु०)	पहलवान	- मल्लः (पु०)
पलंग	- पर्यङ्कः (पु०)	पहले	- १. प्रथमम् (क्रि.वि०) २. पूर्वम् (अ०)
पल	- क्षणम् (न०)	पहाड़	- पर्वतः (पु०)
पलक	- निमेषः (पु०)	पहाड़ा	- गुणनम् (न०)
पलटना	- १. परिवर्तनम् (न०) २. निवर्तनम् (न०)	पहिया	- चक्रम् (वि०)
पलड़ा	- शिक्यम् (न०)	पहुँचना	- प्रापणम् (न०)
पलायन	- पलायनम् (न०)	पहुँची	- कङ्कणम् (न०)
पल्लव	- पल्लवः (पु०, न०)	पहुनाई	- आतिथ्यम् (न०)
पल्ला(पल्लु)	- अञ्चलः (पु०)	पहेली	- प्रहेलिका (स्त्री०)
पवन	- पवनः (पु०)	पाण्डित्य	- पाण्डित्यम् (न०)
पवित्र	- पवित्रः (वि०)	पांति	- पङ्क्तिः (स्त्री०)
पशु	- पशुः (पु०)	पांव	- पादः (पु०)
पश्चात्	- पश्चात् (अ०)	पाक	- १. पाकः (पु०) २. पवित्रः (वि०)
पश्चात्ताप	- पश्चात्तापः (पु०)	पाक्षिक	- पाक्षिकः (पु०) पाक्षिकी (स्त्री०)
पश्चिम	- १. पश्चिमा (सत्री०) २. पश्चिमदिशा (स्त्री०)	पाखंड	- पाखण्डः (पु०)
पसंद	- अभिरुचिः (पु०)	पागल	- पागलः (वि०)
पसली	- पर्शुका (स्त्री०)	पागुर	- रोमन्थः (वि०)
पसाना	- प्रसावणम् (न०)	पाचक	- पाचकः (पु०) पाचिका (स्त्री०)
पसारना	- प्रसारणम् (न०)	पाचन	- पाचनम् (न०)
पसीजना	- प्रस्वेदनम् (न०)	पाछना	- तक्षणम् (न०)
पसीना	- स्वेदः (पु०)		

पाजामा	- पादांशुकम् (न०)
पाटा	- काष्ठपट्टम् (न०)
पाठ	- पाठः (पु०)
पाठक	- पाठकः (पु०) पाठिका (स्त्री०)
पाताल	- पातालम् (न०)
पात्र	- पात्रम् (न०, पु०)
पाथेय	- पाथेयः (वि०)
पाद	- पादः (पु०)
पादना	- पर्दनम् (न०)
पादुका	- पादुका (स्त्री०)
पान	- १. पानम् (न०) २. ताम्बूलम् (न०)
पाना	- प्रापणम् (न०)
पानी	- जलम् (न०)
पाप	- पापम् (न०)
पापड़	- पर्पटः (पु०)
पाबन्दी	- प्रतिबन्धः (पु०)
पायजेब	- नूपुरः (पु०)
पाया	- १. प्राप्तः (वि०) २. पादः (पु०)
पार	- पारम् (न०)
पारखी	- गुणज्ञः (वि०)
पारण	- पारणम् (न०)
पारा	- पारदः (पु०)
पारलौकिक	- पारलौकिकः (वि०, पु०) पारलौकिकी (स्त्री०)
पारायण	- पारायणम् (न०)
पारी	- पर्यायः (पु०)

पालक	- १. पालकः (पु०) पालिका (स्त्री०) २. पालङ्कः (पु०)
पालकी	- शिबिका (स्त्री०)
पालतू	- पालितः (वि०)
पालना	- १. पालनम् (न०) २. प्रेङ्खा (स्त्री०)
पाला	- तुषारः (पु०)
पावन	- पावनः (पु०) पावनी (स्त्री०)
पाश्चात्त्य	- पाश्चात्त्यः (वि०)
पास	- १. समीपम् (वि०) २. अनुमतिपत्रम् (न०)
पासा	- अक्षः (पु०)
पाहुन	- अतिथिः (पु०)
पिंजड़ा	- पिञ्जरम् (न०)
पिंड	- पिण्डः (पु०, न०)
पिंडली	- पिण्डिका (स्त्री०)
पिचलना	- द्रवणम् (न०)
पिचकाना	- सङ्कोचनम् (न०)
पिचकारी	- प्रोक्षणी (स्त्री०)
पिछला	- १. विगतः (वि०) २. अवरः (वि०)
पिछवाड़ा	- पृष्ठभागः (वि०)
पिटार्ई	- ताडनम् (न०)
पिटारा	- करण्डः (पु०)
पिता	- पिता (पु०, ऋत्कारान्तः)
पित्त	- पित्तम् (न०)
पिरोना	- सूत्रणम् (न०)

पिछा	- कुक्कुरशावकः (पु०)	पुट्टा	- नितम्बः (पु०)
पिशाच	- पिशाचः (पु०)	पुडिया	- पुटिका (स्त्री०)
	पिशाची (स्त्री०)	पुण्य	- पुण्यम् (न०)
पिसाई	- पेषणम् (न०)	पुतला	- प्रतिकृतिः (स्त्री०)
पिस्ता	- अङ्कोटम् (न०)	पुतली	- १. पुत्तलिका (स्त्री०)
पीछा	- १. पृष्ठम् (न०)		२. कनीनिका (स्त्री०)
	२. अनुगमनम् (न०)	पुताई	- लेपनम् (न०)
पीछे	- पृष्ठतः (अ०)	पुत्र	- पुत्रः (पु०)
पीटना	- ताडनम् (न०)	पुनः	- पुनः (अ०)
पीठ	- पृष्ठम् (न०)	पुनीत	- पूतः (वि०)
	पीठम् (पु०, न०)	पुर	- पुरम् (न०)
पीडा	- पीडा (स्त्री०)		पुरी (स्त्री०)
पीढा	- पीठम् (न०, पु०)	पुरखा	- पूर्वजः (पु०)
पीढी	- वंशक्रमः (पु०)	पुरस्कार	- पुरस्कारः (पु०)
पीतल	- पित्तलम् (न०)	पुराना	- पुरातनः (पु०)
पीना	- पानम् (न०)		पुरातनी (स्त्री०)
पीपल	- पिप्पलः (पु०)	पुरुष	- पुरुषः (पु०)
पीपर	- पिप्पली (स्त्री०)	पुरोहित	- पुरोहितः (पु०)
पीला	- पीतः (वि०)	पुल	- सेतुः (पु०)
पीलिया	- कामला (स्त्री०)	पुलकित	- पुलकितः (पु०)
पीव	- पूयः (न०, पु०)	पुलाव	- शाकोदनम् (न०)
पीसना	- पेषणम् (न०)	पुलिंदा	- पोडली (स्त्री०)
पीहर	- पितृगृहम् (न०)	पुश्तैनी	- पारम्परिकम् (न०)
पुलिंग	- पुंल्लिङ्गम् (न०)	पुष्टई	- पौष्टिकः (वि०)
पुआल	- पलालः (पु०, न०)	पुष्टि	- पुष्टिः (स्त्री०)
पुकारना	- आह्वानम् (न०)	पुष्प	- पुष्पम् (न०)
पुखता	- प्रबलः (वि०)	पुस्तक	- पुस्तकम् (न०)
पुजारी	- अर्चकः (पु०)	पूँछ	- पुच्छः (पु०, न०)
पुट	- पुटः (पु०, न०)		

पूँजी	- मूलधनम् (न०)
पूआ	- अपूपः (पु०, न०)
पूँछना	- पृच्छनम् (न०)
पूजना	- पूजनम् (न०)
पूजा	- पूजा (स्त्री०)
पूज्य	- पूज्यः (वि०)
पूत	- १. पूतः (वि०) २. पुत्रः (पु०)
पूरक	- पूरकः (पु०) पूरिका (स्त्री०)
पूरा	- सम्पूर्णः (वि०)
पूरा करना	- १. पूरणम् (न०) २. पूर्णम् (न०)
पूरी	- पूरिका (स्त्री०)
पूर्ण	- पूर्णः (वि०)
पुर्णिमा	- पूर्णिमा (स्त्री०)
पूर्व	- १. पूर्वम् (क्रि.वि०) २. पूर्वदिशा (स्त्री०)
पूर्वज	- पूर्वजः (पु०)
पूर्वाह्न	- पूर्वाह्नः (पु०)
पूस	- पौषः (पु०)
पृथक्	- पृथक् (अ०)
पृथ्वी	- पृथ्वी (स्त्री०)
पेंग	- प्रेङ्गोलनम् (न०)
पेंदा	- तलः (पु०, न०)
पेंच	- १. व्यावर्तनकीलः (पु०) २. कपटयुक्तिः (स्त्री०)
पेचीदा	- आकुलनम् (न०)

पेचिश	- अतिसारः (पु०)
पेज	- पृष्ठम् (न०)
पेट	- उदरम् (न०)
पेटी	- १. पेटिका (स्त्री०) २. कटिपट्टः (पु०)
पेटू	- उदरम्भरिः (पु०)
पेठा	- कौष्माण्डम् (न०)
पेड़	- वृक्षः (पु०)
पेड़ा	- किलाटपिण्डः (पु०)
पेडू	- बस्तिः (पु०)
पेय	- पेयः (वि०)
पेरना	- निष्पीडनम् (न०)
पेशा	- व्यवसायः (पु०)
पेशाब	- मूत्रम् (न०)
पेशी	- पेशी (स्त्री०)
पैगाम	- सन्देशः (पु०)
पैठ	- प्रवेशः (पु०)
पैतृक	- पैतृकः (वि०) पैतृकी (स्त्री०)
पैदल	- पादाभ्याम् (पु.तृ.द्वि.व.)
पैदा	- उत्पन्नः (वि०)
पैदाइशी	- जन्मजातः (वि०)
पैदावार	- फलम् (न०)
पैना	- तीक्ष्णः (वि०)
पैमाइश	- मापनम् (न०)
पैमाना	- मानदण्डः (पु०)
पैर	- पादः (पु०)
पैरवी	- अनुरोधः (पु०)
पोछना	- प्रोज्झनम् (न०)

पोखरा - सरोवरः (पु०)
 पोटली - पोटलिका (स्त्री०)
 पोत - पोतः (पु०, स्त्री०)
 पोतना - लेपनम् (न०)
 पोता - पौत्रः (पु०)
 - पौत्री (स्त्री०)
 पोथी - पुस्तकम् (न०)
 पोर - पर्व (न०)
 पोशाक - वेशः (पु०)
 पोषक - पोषकः (पु०)
 - पोषिका (स्त्री०)
 पोसना - पोषणम् (न०)
 पौधा - वृक्षकः (पु०)
 पौराणिक - पौराणिकः (वि०)
 - पौराणिकी (स्त्री०)
 पौरुष - पौरुषम् (न०)
 प्याज - पलाण्डुः (पु०)
 प्यार - प्रेम (न०)
 प्याला - चषकः (पु०, न०)
 प्यास - पिपासा (स्त्री०)
 प्रकट - पकटः (वि०, पु०)
 प्रकरण - प्रकरणम् (न०)
 प्रकांड - प्रकाण्डः (पु०, न०)
 प्रकार - प्रकारः (पु०)
 प्रकाश - प्रकाशः (पु०)
 प्रकाशन - प्रकाशनम् (न०)
 प्रकृति - प्रकृतिः (स्त्री०)
 प्रकोप - प्रकोपः (पु०)
 प्रक्षालन - प्रक्षालनम् (न०)

प्रक्षेपण - प्रक्षेपणम् (न०)
 पखर - प्रखरः (वि०)
 प्रगाढ़ - प्रगाढः (वि०)
 प्रचंड - प्रचण्डः (वि०)
 प्रचलित - प्रचलितः (वि०)
 प्रचार - प्रचारः (पु०)
 प्रचुर - प्रचुरः (वि०, पु०)
 प्रजा - प्रजा (स्त्री०)
 प्रज्वलित - प्रज्वलितः (वि०)
 प्रण - प्रतिज्ञा (स्त्री०)
 प्रणाम - प्रणामः (पु०)
 प्रताप - प्रतापः (पु०)
 प्रतिकूल - प्रतिकूलः (वि०)
 प्रतिक्रिया - प्रतिक्रिया (स्त्री०)
 प्रतिज्ञा - प्रतिज्ञा (स्त्री०)
 प्रतिदिन - प्रतिदिनम् (न०)
 प्रतिनिधि - प्रतिनिधिः (पु०)
 प्रतिबंध - प्रतिबन्धः (पु०)
 प्रतिबिंब - प्रतिबिम्बम् (न०)
 प्रतिमा - प्रतिमा (स्त्री०)
 प्रतिभा - प्रतिभा (स्त्री०)
 प्रतियोगिता - प्रतियोगिता (स्त्री०)
 प्रतिष्ठा - प्रतिष्ठा (स्त्री०)
 प्रतीक - प्रतीकः (पु०)
 प्रतीक्षा - प्रतीक्षा (स्त्री०)
 प्रतीत - प्रतीतः (वि०)
 प्रत्यक्ष - प्रत्यक्षः (वि०)
 - प्रत्यक्षम् (न०)

प्रत्याशी	- प्रत्याशी (प०) प्रत्याशिनी (स्त्री०)
प्रत्युत्तर	- प्रत्युत्तरम् (न०)
प्रथा	- प्रथा (स्त्री०)
प्रदर्शन	- प्रदर्शनम् (न०)
प्रदर्शनी	- प्रदर्शिनी (स्त्री०)
प्रदान	- प्रदानम् (न०)
प्रदेश	- प्रदेशः (पु०)
प्रधान	- प्रधानः (वि०)
प्रफुल्लित	- प्रफुल्लितः (वि०)
प्रबन्ध	- प्रबन्धः (पु०)
प्रभात	- प्रभातम् (न०)
प्रभाव	- प्रभावः (पु०)
प्रभु	- प्रभुः (पु०)
प्रमाण	- प्रमाणम् (न०)
प्रमाद	- प्रमादः (पु०)
प्रमुख	- प्रमुखः (वि०)
प्रयत्न	- प्रयत्नः (पु०)
प्रयास	- प्रयासः (पु०)
प्रयोग	- प्रयोगः (पु०)
प्रयोजन	- प्रयोजनम् (न०)
प्रलय	- प्रलयः (पु०)
प्रलोभन	- प्रलोभनम् (न०)
प्रवचन	- प्रवचनम् (न०)
प्रवर्तक	- प्रवर्तकः (पु०)
प्रवास	- प्रवासः (पु०)
प्रवाह	- प्रवाहः (पु०)
प्रवीण	- प्रवीणः (वि०)
प्रवृत्ति	- प्रवृत्तिः (स्त्री०)

प्रवेश	- प्रवेशः (पु०)
प्रशंसा	- प्रशंसा (स्त्री०)
प्रशस्त	- प्रशस्तः (वि०)
प्रशस्ति	- प्रशस्तिः (स्त्री०)
प्रशासन	- प्रशासनम् (न०)
पश्न	- प्रश्नः (पु०)
प्रसंग	- प्रसङ्गः (पु०)
प्रसन्न	- प्रसन्नः (वि०)
प्रसव	- प्रसवः (पु०)
प्रसाद	- प्रसादः (पु०)
प्रसार	- प्रसारः (पु०)
प्रसिद्ध	- प्रसिद्धः (वि०)
प्रस्ताव	- प्रस्तावः (पु०)
प्रस्तावना	- प्रस्तावना (स्त्री०)
प्रस्तुत	- प्रस्तुतः (वि०)
प्रस्थान	- प्रस्थानम् (न०)
प्रहार	- प्रहारः (पु०)
प्राङ्गण	- प्राङ्गणम् (न०)
प्रांत	- प्रान्तः (पु०)
प्राचीन	- प्राचीनः (वि०)
प्राचीर	- प्राचीरम् (न०)
प्राण	- प्राणाः (पु०, ब. व०)
प्रातःकालः	- प्रातः (अ०)
प्राथमिक	- प्राथमिकः (वि०, पु०) प्राथमिकी (स्त्री०)
प्रादुर्भाव	- प्रादुर्भावः (पु०)
प्राप्त	- प्राप्तः (वि०)
प्रामाणिक	- प्रामाणिकः (पु०) प्रामाणिकी (स्त्री०)

प्रायः	- प्रायः (अ०)
प्रारम्भ	- प्रारम्भः (पु०)
प्राराब्ध	- प्रारब्धम् (न०)
प्रार्थना	- प्रार्थना (स्त्री०)
प्रार्थी	- प्रार्थी (पु०)
	प्रार्थिनी (स्त्री०)
प्रासंगिक	- प्रासङ्गिकः (पु०)
	प्रासङ्गिकी (स्त्री०)
प्रिय	- प्रियः (पु०)
प्रेम	- प्रेम (न०)
प्रेरणा	- प्रेरणा (स्त्री०)
प्रोत्साहन	- प्रोत्साहनम् (न०)
पौढ	- पौढः (वि०)

फ

फंदा	- पाशः (पु०)
फँसना	- आपतनम् (न०)
फगुआ	- होलिकोत्सवः (पु०)
फज़ीहत	- दुर्गतिः (स्त्री०)
फज़ूल	- निरर्थकः (वि०)
फटकना	- उत्पवनम् (न०)
फटकार	- निन्दनम् (न०)
फटना	- विदलनम् (न०)
फड़कना	- स्फुरणम् (न०)
फड़फड़ाना	- पक्षचालनम् (न०)
फन	- फणः (पु०, स्त्री०)
फफोला	- शोफः (पु०)
फबती	- व्यङ्ग्यवचनम् (न०)
फबना	- शोभनम् (न०)

फरमान	- आज्ञा (स्त्री०)
फरमाइश	- आदेशः (पु०)
फरयाद	- प्रार्थना (स्त्री०)
फरसा	- परशुः (पु०)
फरार	- पलायितः (वि०)
फरेब	- कपटः (पु०, न०)
फरोख्त	- विक्रयः (पु०)
फर्क	- भेदः (पु०)
फर्ज	- कर्तव्यम् (न०)
फर्श	- कुट्टिमः (पु०, न०)
फल	- फलम् (न०)
फलाना	- अमुकः (वि०)
फली	- फली (स्त्री०)
फसल	- सस्यम् (न०)
फसाद	- उपद्रवः (पु०)
फहरना	- उड्डयनम् (न०)
फहराना	- उड्डायनम् (न०)
फाँक	- खण्डः (पु०)
फाँकना	- निक्षेपणम् (न०)
फाँदना	- कूर्दनम् (न०)
फाँसना	- आपतनम् (न०)
फाँसी	- उद्धन्धः (पु०)
फाइल	- सञ्चिका (स्त्री०)
फाटक	- द्वारम् (न०)
फाइना	- विदारणम् (न०)
फायदा	- लाभः (पु०)
फालतू	- अनुपयोगी (पु०)
	अनुपयोगिनी (स्त्री०)
	अनुपयोगि (न०)

फावड़ा - आखानः (पु०)
 फासला - अन्तरम् (न०)
 फिक्र - चिन्ता (स्त्री०)
 फिटकरी - स्फटिकः (पु०)
 फिर - पुनः (अ०)
 फिसलन - १.स्खलनम् (न०)
 २.पिच्छिलता (स्त्री०)
 फिहरिस्त - सूची (स्त्री०)
 फीका - नीरसः (वि०)
 फीता - १.बन्धनसूत्रम् (न०)
 २.पट्टबन्धः (पु०)
 पीलपाँव - श्लीपदम् (न०)
 फीस - शुल्कम् (न०)
 फुंसी - पिटिका (स्त्री०)
 फुटकर - परीवर्तः (पु०)
 फुटनोट - पादटिप्पणी (स्त्री०)
 फुटपाथ - पादपथः (पु०)
 फुदकना - उत्प्लवनम् (न०)
 फुनगी - पल्लवः (पु०, न०)
 फुफकार - फूत्कारः (पु०)
 फुफेरा - १.पितृभागिनेयः (पु०)
 २.पितृभागिनेयी (स्त्री०)
 फुर्ती - स्फूर्तिः (स्त्री०)
 फुर्तीला - स्फूर्तिमान् (पु०)
 स्फूर्तिमती (स्त्री०)
 फुर्सत - अवकाशः (पु०)
 फुलवाड़ी - पुष्पवाटिका (स्त्री०)
 फुसफुसाना - अस्फुटकथनम् (न०)
 फुसलाना - प्रवञ्चनम् (न०)

फुहार - शीकरम् (न०)
 फुहारा - उत्सेकः (पु०)
 फूंकना - १.ध्मानम् (न०)
 २.दहनम् (न०)
 फूट - भेदः (पु०)
 फूटना - स्फुटनम् (न०)
 फूफा - पितृभागिनीपतिः (पु०)
 फूल - पुष्पम् (न०)
 फूलना - १.शोधः (पु०)
 २.फुल्लनम् (न०)
 फूस - शुष्कघासः (पु०)
 फूहड़ - मलिनः (वि०)
 फेंकना - क्षेपणम् (न०)
 फेटना - मिश्रीकरणम् (न०)
 फेन - फेनः (पु०)
 फेफड़ा - फुप्फुसः (पु०)
 फेरना - १.भ्रामणम् (न०)
 २.प्रत्यर्पणम् (न०)
 फेरफार - विपर्यासः (पु०)
 फेरी - परिक्रमा (स्त्री०)
 फेल - अनुत्तीर्णः (वि०)
 फैलना - प्रसरणम् (न०)
 फैलाना - प्रसारणम् (न०)
 फैशन - शैली (स्त्री०)
 फैसला - निर्णयः (पु०)
 फोटो - भावचित्रम् (न०)
 फोड़ना - स्फोटनम् (न०)
 फोड़ा - विद्रधिः (पु०)
 फौज - सेना (स्त्री०)

फौरन - शीघ्रम् (अ०)

ब

बंजर - ऊषरः (पु०)
बंजारा - यायावरः (पु०)
बँटना - विभजनम् (न०)
बाँटना - १. विभाजनम् (न०)
२. वितरणम् (न०)
बंडल - बन्धः (पु०)
बंद - पिहितः (वि०)
बंदनवार - तोरणम् (न०, पु०)
बंदर - वानरः (पु०)
बंदरगाह - पोतस्थानकम् (न०)
बंदिश - बन्धनम् (न०)
बंदी - बन्दी (स्त्री०)
बन्दूक - भुषुण्डिः (स्त्री०)
बंदोबस्त - प्रबन्धः (पु०, स्त्री०)
बंधक - १. बन्धकः (पु०)
२. न्यासः (पु०)
बंधन - बन्धनम् (न०)
बंधु - १. बन्धुः (पु०)
२. वन्ध्या (स्त्री०)
बंशी - वंशी (स्त्री०)
बकना - प्रजल्पनम् (न०)
बकरा - अजः (पु०)
बकवा - प्रलापः (पु०)
बकुला - बकः (पु०)
बक्सा - पेटिका (स्त्री०)
बखिया - सीवनम् (न०)

बखूबी - सम्यक् (अ०)
बखेड़ा - विवादः (पु०)
बख्शीश - पुरस्कारः (पु०)
बगल - पार्श्वम् (न०, पु०)
बगावत - विद्रोहः (पु०)
बगीचा - वाटिका (स्त्री०)
बगैर - विना (अ०)
बधारना - १. व्याघरणम् (न०)
२. आत्मश्लाघा (स्त्री०)
बचत - अवशेषः (पु०)
बचपन - बाल्यकालः (पु०)
बचाना - रक्षणम् (न०)
बचाव - रक्षा (स्त्री०)
बच्चा - १. शिशुः (पु०)
२. बालकः (पु०)
बालिका (स्त्री०)
बजना - ध्वननम् (न०)
बजाना - वादनम् (न०)
बजाने वाला - वादकः (पु०)
वादिका (स्त्री०)
बजाय - स्थाने (स०, ए०, व०)
बज्र - वज्रम् (न०)
बटलोई - स्थाली (स्त्री०)
बटुआ - धनस्यूतः (पु०)
बटोरना - सङ्ग्रहणम् (न०)
बटोही - पथिकः (वि०)
बट्टा - १. पेषणशिला (स्त्री०)
२. दोषः (पु०)
बड़ - वटवृक्षः (पु०)

बड़प्पन - महत्ता (स्त्री०)
 बड़बड़ाना - १.स्वप्नालापः (पु०)
 २.अस्फुटभाषणम् (न०)
 बड़ा - १.ज्येष्ठः (वि०)
 २.विशालः (वि०)
 बड़ई - प्रशंसा (स्त्री०)
 बड़ई - तक्षकः (पु०)
 बड़ना - वर्धनम् (न०)
 बड़िया - उत्तमः (वि०)
 उत्तमम् (क्रि.वि०)
 बताना - कथनम् (न०)
 बत्ती - १.वर्तिका (स्त्री०)
 २.दीपः (पु०)
 बथुआ - वास्तुकम् (न०)
 बदनाम - कुख्यातः (वि०)
 बदनामी - अपयशः (न०, सकारान्तः)
 बदबू - दुर्गन्धः (प०)
 बदमाश - दुष्टः (वि०)
 बदमाशी - दुष्टता (स्त्री०)
 बदलना - परिवर्तनम् (न०)
 बदला - प्रतिकारः (पु०)
 बदली - स्थानान्तरणम् (न०)
 बधाई - अभिनन्दनम् (न०)
 बनाना - निर्माणम् (न०)
 बनावट - निर्माणम् (न०)
 बनावटी - कृत्रिमः (वि०)
 बनियाँ - आपणिकः (पु०)
 बनिस्पत - अपेक्षया (तृ०, ए, व०)
 बपौती - पैतृकधनम् (न०)

बबूल - बर्बुरः (पु०)
 बयान - १.वर्णनम् (न०)
 २.वृत्तान्तः (पु०)
 बरखास्त - पदच्युतः (वि०)
 बरगद - वटवृक्षः (पु०)
 बरबस - बलात् (अ०)
 बरस - वर्षः (पु०)
 बरसना - वर्षणम् (न०)
 बरसात - १.वर्षाकालः (पु०)
 २.वर्षा (स्त्री०)
 बराबर - १.समतलः (पु०)
 २.समानः (वि०)
 बराबरी - समानता (स्त्री०)
 बरामद - प्रतिलब्धः (वि०)
 बरामदा - अलिन्दः (पु०)
 बरी - मुक्तः (वि०)
 बरोठा - अर्गलम् (न०, स्त्री०)
 बरौनी - पक्ष्म (न०)
 बर्छा - कुन्तः (पु०)
 बर्तन - पात्रम् (न०)
 बर्ताव - आचरणम् (न०)
 बर्दाश्त - सहनम् (न०)
 बर्फ - हिमम् (न०)
 बर्बर - बर्बरः (पु०)
 बर्बाद - नष्टः (वि०)
 बर्बादी - विनाशः (पु०)
 बल - बलम् (न०)
 बलगम - कफः (पु०)
 बलवा - विप्लवः (पु०)

बलवान	- बलवान् (वि०, पु०)	बहार	- शोभा (स्त्री०)
	बलवती (स्त्री०)	बहाव	- प्रवाहः (पु०)
बलहीन	- बलहीनः (वि०)	बहिला	- वन्ध्या (स्त्री०)
बलात्	- बलात् (क्रि. वि०)	बही	- गणनापुस्तकम् (न०)
बलात्कार	- बलात्कारः (पु०)	बहुत	- बहु (वि०)
बलि	- बलिः (पु०)	बहू	- वधूः (स्त्री०)
बलिदान	- बलिदानम् (न०)	बहेलिया	- व्याधः (वि०)
बलिष्ठ	- बलिष्ठः (वि०)	बाँझ	- वन्ध्या (स्त्री०)
बली	- बली (पु०)	बाँटना	- १. विभाजनम् (न०) २. वितरणम् (न०)
बल्ला	- उन्नतदण्डः (पु०)	बाँधना	- बन्धनम् (न०)
बवंडर	- चक्रवातः (पु०)	बाँस	- वंशी (स्त्री०)
बवासीर	- अर्शः (न०)	बाँह	- हस्तः (पु०)
बस	- १. पर्याप्तः (वि०) २. केवलम् (अ०)	बाँए	- वामतः (अ०)
बसना	- निवसनम् (न०)	बाँकी	- अवशिष्टः (वि०)
बसुला	- तक्षणी (स्त्री०)	बाग	- १. उद्यानम् (न०, पु०) २. प्रग्रहः (पु०)
बसेरा	- यात्री-निवासः (पु०)	बागडोर	- प्रग्रहः (पु०)
बहकाना	- प्रतारणम् (न०)	बगीचा	- वाटिका (स्त्री०)
बहन	- भगिनी (स्त्री०)	बाघ	- व्याघ्रः (पु०) व्याघ्री (स्त्री०)
बहना	- प्रवहणम् (न०)	बाजा	- वाद्यम् (न०)
बहनोई	- भगिनीपतिः (पु०)	बाजाब्ला	- नियमानुसारम् (क्रि. वि०)
बहरा	- १. बधिरः (पु०) २. बधिरा (स्त्री०)		यथाविधि (अ०)
बहलाना	- मनोरञ्जनम् (न०)	बाजार	- आपणः (पु०)
बहस	- १. वादप्रतिवादः (पु०) २. विवादः (पु०)	बाजू	- हस्तः (पु०)
बहादुर	- वीरः (प०)	बाजू में	- पार्श्वे (स. ए. व०)
बहाना	- १. प्रवाहणम् (न०) २. व्याजः (पु०)	बाढ़	- आप्लावः (पु०)

बाण	- बाणः (पु०)	बासी	- पर्युषितः (वि०)
बात	- वचनम् (न०)	बाहर	- १. बहिः (अ०)
बातचीत	- सम्भाषणम् (न०)		२. बाह्यः (वि०)
	वार्तालापः (पु०)	बाहर से	- १. बहिस्तात् (अ०)
बातूनी	- जल्पकः (वि०)		२. आपाततः (अ०)
बाद	- अनन्तरम् (अ०)	बाहरी	- बाह्यः (वि०)
बादल	- मेघः (पु०)	बाहु	- बाहुः (पु०)
बादाम	- वादामम् (न०)	बाहुल्य	- बाहुल्यम् (न०)
बाधा	- बाधा (स्त्री०)	बिंदी } - बिन्दुः (पु०)	
बानर	- वानरः (पु०)	बिन्दु }	
बाप	- पिता (पु०)	बिकना	- विक्रयणम् (न०)
बापदादा	- पूर्वजाः (प्र.ब.व०)	बिकाऊ	- विकिरणम् (न०)
बायाँ	- वामतः (अ०)	बिगड़ना	- दूषणम् (न०)
बार-बार	- वारं वारम् (क्रि.वि०)	बिगड़ा हुआ	- भ्रष्टः (वि०)
बारात	- वरयात्रा (स्त्री०)	बिगाड़ना	- १. नाशनम् (न०)
बारिश	- वर्षा (स्त्री०)		२. कलुषीकरणम् (न०)
बारीकी	- सूक्ष्मः (वि०)	बिगुल	- शङ्खः (पु०)
बारुद	- विस्फोटकचूर्णम् (न०)	बिचला	- १. मध्यमः (वि०)
बाल	- केशः (पु०)		२. ~~मध्यमः~~ (वि०)
बालक	- ~~बालकः~~ (पु०)	बिचलिया	- ~~मध्यमः~~ (वि०)
	बालिका (स्त्री०)	बिचवई	- मध्यस्थता (स्त्री०)
बालिग	- वयस्कः (वि०)	बिच्छू	- वृश्चिकः (पु०)
बालू	- वालुका (स्त्री०)	बिछावन	- १. शय्या (स्त्री०)
बालटी	- द्रोणी (स्त्री०)	बिछाना	- प्रसारणम् (न०)
बावजूद	- तथापि (अ०)	बिछुड़ना	- वियुजनम् (न०)
बावला	- उन्मत्तः (वि०)	बिछोह	- वियोगः (पु०)
बावली	- वापी (स्त्री०)	बिजली	- विद्युत् (स्त्री०)
बाशिंदा	- निवासी (पु०)	बिताना	- यापनम् (न०)
	निवासिनी (स्त्री०)	बिना	- विना (अ०)

बिनौला	- कार्पासबीजम् (न०)	बुद्धी	- वृद्धा (स्त्री०)
बिरले	- विरलः (वि०)	बुढ़ापा	- वार्धक्यम् (न०)
बिल	- १. बिलम् (न०) २. देयकम् (न०)	बुद्धि	- बुद्धिः (स्त्री०)
बिलखना	- विलपनम् (न०)	बुध	- १. बुधवासरः (पु०) २. विद्वान् (पु०) विदुषी (स्त्री०)
बिलोना	- विलोडनम् (न०)	बुनना	- वयनम् (न०)
बिलाव	- बिडालः (पु०) बिडाली (स्त्री०)	बुनियाद	- आधारः (स्त्री०)
बिल्कुल	- १. सर्वथा (अ०) २. पूर्णतया (क्रि.वि०)	बुरा	- असमीचीनः (न०)
बिस्तर	- शय्या (स्त्री०)	बुराई	- असमीचीनता (स्त्री०)
बीच में	- मध्ये (पु०, स. ए. व०)	बुरादा	- काष्ठचूर्णम् (न०)
बीचबचाव	- मध्यस्थता (स्त्री०)	बुलबुला	- बुद्बुदम् (न०)
बीज	- बीजम् (न०)	बुलावा	- आह्वानम् (न०)
बीट	- खगविष्टा (स्त्री०)	बुहारना	- सम्मार्जनम् (न०)
बीतना	- अतीतः (वि०)	बुकना	- चूर्णनम् (न०)
बीनना	- १. चयनम् (न०) २. वयनम् (न०)	बूँद	- बिन्दुः (पु०)
बीबी	- पत्नी (स्त्री०)	बूँदाबाँदी	- शीकरवर्षः (पु०)
बीभत्स	- बीभत्सः (वि०)	बू	- गन्धः (पु०)
बीमा	- योगक्षेमम् (न०)	बूआ	- पितृभगिनी (स्त्री०)
बीमार	- अस्वस्थः (वि०)	बूचड़	- शौनिकः (पु०)
बीमारी	- रोगः (पु०)	बूटी	- वनौषधम् (न०)
बुकनी	- चूर्णम् (न०)	बूड़ना	- निमज्जनम् (न०)
बुखार	- ज्वरः (पु०)	बूढ़ा	- वृद्धः (पु०)
बुजुर्ग	- १. वृद्धः (पु०) २. ज्येष्ठः (वि०)	बूढ़ी	- वृद्धा (स्त्री०)
बुझाना	- निर्वापणम् (न०)	बेंत	- बेतदण्डः (पु०)
बुझा	- वृद्धः (पु०)	बेइज्जती	- अपमानः (पु०)
		बेईमान	- अप्रामाणिकः (वि०)
		बेईमानी	- अप्रामाणिकता (स्त्री०)
		बेकसूर	- निर्दोषः (वि०)

बेकारी - निरुद्योगिता (स्त्री०)
 बेखबर - निश्चिन्तः (वि०)
 बेखटके - निःसङ्कोचम् (क्रि.वि०)
 बेगरज - निष्प्रयोजनम् (क्रि.वि०)
 बेगार - आजू (स्त्री०)
 बेचना - विक्रयणम् (न०)
 बेचारा - निरुपायः (पु०)
 बेचैन - उद्विग्नः (वि०)
 बेचैनी - उद्विग्नता (स्त्री०)
 बेटा - पुत्रः (पु०)
 बेटी - पुत्री (स्त्री०)
 बेठिकाना - निराश्रयः (पु०)
 बेड़ा - नौकावली (स्त्री०)
 बेड़ी - निगडः (पु०)
 बेडौल - विरूपः (वि०)
 बेढंगा - अव्यवस्थितः (वि०)
 बेतमीज - अशिष्टः (वि०)
 बेधड़क - निःसङ्कोचम् (क्रि.वि०)
 बेफिक्र - निश्चिन्तः (वि०)
 बेमेल - असङ्गतः (वि०)
 बेमोका - असामयिकः (वि०)
 बेर - बदरीफलम् (न०)
 बेरहम - निष्ठुरः (वि०)
 बेल - १. बिल्वफलम् (न०)
 २. लता (स्त्री०)
 बेलन - वेल्लनी (स्त्री०)
 बेलना - वेल्लनम् (न०)
 बेवकूफ - मूर्खः (वि०)
 बेवा - विधवा (स्त्री०)

बेशकीमती - बहुमूल्यम् (न०)
 बेशरम - निर्लज्जः (स्त्री०)
 बेसन - चणकचूर्णम् (न०)
 बेहद - अपरिमितः (वि०)
 बेहिसाब - अगण्यः (वि०)
 बेहूदा - अशिष्टः (वि०)
 बैंक - वित्तकोशः (पु०)
 बैंगन - वृन्ताकम् (न०)
 बैगनी - नीललोहितः (वि०)
 बैठक - गोष्ठी (स्त्री०)
 बैठना - उपवेशनम् (न०)
 बैल - वृषभः (पु०)
 बोझ - भारः (पु०)
 बोतल - कूपी (स्त्री०)
 बोनस - लाभांशः (पु०)
 बोध - बोधः (पु०)
 बोना - वपनम् (न०)
 बोरा - गोणी (स्त्री०)
 बोली - वाणी (स्त्री०)
 बोलना - भाषणम् (न०)
 बौछार - शीकरणम् (न०)
 बौना - वामनः (पु०)
 ब्याज - कुसीदः (वि०)
 ब्याह - विवाहः (पु०)
 ब्योरा - विवरणम् (न०)
 ब्रह्मचर्य - ब्रह्मचर्यम् (न०)
 ब्रह्मचारी - ब्रह्मचारी (पु०)
 ब्रह्मचारिणी (स्त्री०)
 ब्रह्मा - ब्रह्मा (न०)

भंग	- भङ्गः (पु०)
भंगुर	- भङ्गुरः (वि०)
भञ्जक	- भञ्जकः (पु०)
	भञ्जिका (स्त्री०)
भञ्जन	- भञ्जनम् (न०)
भंटा	- वृन्ताकम् (न०)
भंडार	- भाण्डागारम् (न०)
भंडारी	- भाण्डारी (पु०)
भँवर	- जलावर्तः (पु०)
भँवरा	- भ्रमरः (पु०)
भक्त	- भक्तः (पु०, वि०)
	भक्ता (स्त्री०)
भक्ति	- भक्तिः (स्त्री०)
भक्षक	- भक्षकः (पु०)
	भक्षिका (स्त्री०)
भक्षण	- भक्षणम् (न०)
भगदड़	- विद्रवः (पु०)
भगन्दर	- भगन्दरः (पु०)
भगवान	- भगवान् (पु०)
	भगवती (स्त्री०)
भगाना	- धावनम् (न०)
भगोड़ा	- १. पलायिता (पु०)
	पलायित्री (स्त्री०)
	२. भीरुः (पु०)
भग्न	- भग्नः (वि०)
भजन	- भजनम् (न०)
भटकना	- परिभ्रमणम् (न०)

भटका हुआ-	भ्रान्तः (वि०)
भटकाना	- प्रवञ्चनम् (न०)
भट्टा	- आपाकः (पु०)
भट्टी	- १. अङ्गारकुण्डम् (न०)
	२. मदिरालयः (पु०)
भड़काना	- उत्तेजनम् (न०)
भड़कीला	- भामुरः (वि०)
भड़भूज	- भर्जकः (पु०)
	भर्जिका (स्त्री०)
भतीजा	- भ्रातृजः (पु०)
भत्ता	- वृत्तिः (स्त्री०)
भद्दा	- अभद्रः (वि०)
भद्र	- भद्रः (वि०)
भद्रता	- भद्रता (स्त्री०)
भनभनाना	- गुञ्जनम् (न०)
भभूत	- भस्म (न०)
भयंकर	- भयङ्करः (वि०)
भय	- भयम् (न०)
भयभीत	- भयभीतः (वि०)
भयावना	- भयानकः (वि०)
भरण	- भरणम् (न०)
भरना	- भरणम् (न०)
	पूरणम् (न०)
भरपूर	- परिपूर्णः (वि०)
भरमार	- प्रचुरता (स्त्री०)
भरसक	- यथाशक्ति (अ०)
भरोसा	- विश्वासः (पु०)
भर्ता	- भर्ता (पु०)
भर्ती	- प्रवेशः (पु०)

भला - १. उत्तमः (वि०)
 २. कल्याणम् (न०)
 भलाई - १. परोपकारः (पु०)
 २. कल्याणम् (न०)
 भवजाल - भवजालम् (न०, पु०)
 भवदीय - भवदीयः (वि०)
 भवन - भवनम् (न०)
 भवितव्य - भवितव्यम् (न०)
 भविष्य - भविष्यम् (न०)
 भविष्यत - भविष्यत्कालः (पु०)
 भव्य - भव्यः (वि०)
 भव्यता - भव्यता (स्त्री०)
 भस्म - भस्म (न०)
 भाँजना - १. व्यावर्तनम् (न०)
 २. विकल्थनम् (न०)
 भाँजा - भागिनेयः (पु०)
 भांड़ - भण्डः (पु०)
 भांड़ा - भाण्डम् (न०)
 भाँपना - पूर्वानुमानम् (न०)
 भाँवर - परिक्रमा (स्त्री०)
 भाई - भ्राता (पु०)
 सहोदरः (पु०)
 भाईचारा - भ्रातृत्वम् (न०)
 भाग - १. विभाजनम् (न०)
 २. भागः (पु०)
 भागना - पलायनम् (न०)
 भागी - भागी (पु०)
 भागिनी (स्त्री०)
 भाग्य - भाग्यम् (न०)

भाजक - भाजकः (पु०)
 भाजिका (स्त्री०)
 भाजी - शाकम् (न०, पु०)
 भाट - चरणः (पु०)
 भाड़ा - भाटकम् (न०)
 भात - ओदनः (पु०)
 भान - आभासः (पु०)
 भाना - रोचनम् (न०)
 भाप - बाष्पः (पु०)
 भाभी - भ्रातृजाया (स्त्री०)
 भार - भारः (पु०)
 भारी - भारवान् (पु०)
 भारवती (स्त्री०)
 भार्या - भार्या (स्त्री०)
 भाला - कुन्तः (पु०)
 भालू - भल्लुकः (पु०)
 भाव - १. भावः (पु०)
 २. मूल्यम् (न०)
 भावना - भावना (स्त्री०)
 भावी - भावी (पु०)
 भाविनी (स्त्री०)
 भावुक - भावुकः (वि०)
 भाषा - भाषा (स्त्री०)
 भाष्य - भाष्यम् (न०)
 भिंडी - भिण्डीनकम् (न०)
 भिक्षा - भिक्षा (स्त्री०)
 भिखारी - भिक्षुकः (पु०)
 भिक्षुकी (स्त्री०)
 भिगाना - आर्द्राकरणम् (न०)

भित्ति	- भित्ति: (स्त्री०)
भिनकना	- गुञ्जनम् (न०)
भिन्न	- भिन्न: (वि०)
भिन्नता	- भिन्नता (स्त्री०)
भी	- अपि (अ०)
भीख	- भिक्षा (स्त्री०)
भींगना	- क्लेदनम् (न०)
भीड़	- सम्पर्द: (पु०)
भीतर	- अन्त: (अ०)
भीत	- भीत: (वि०)
भीरु	- भीरु: (पु०)
भीषण	- भीषणम् (न०)
भुगतना	- सहनम् (न०)
भुगतान	- निस्तार: (पु०)
भुजंग	- भुजङ्ग: (पु०)
भुजा	- भुजा (स्त्री०)
भुजिया	- भर्जितम् (न०)
भुलक्कड़	- विस्मरणशील: (पु०)
भुलावा देना	- विस्मरणम् (न०)
भुवन	- भुवनम् (न०)
भूकना	- भूषणम् (न०)
भूख	- बुभुक्षा (स्त्री०)
भूखा	- बुभुक्षित: (वि०)
भूगोल	- भूगोल: (पु०)
भूचाल	- भूकम्प: (पु०)
भूत	- १. पिशाच: (पु०) पिशाची (स्त्री०) २. भूत: (पु०)
भूनना	- भर्जनम् (न०)

भूमंडल	- भूमण्डलम् (न०)
भूमि	- भूमि: (स्त्री०)
भूमिका	- भूमिका (स्त्री०)
भूरा	- धूसर: (पु०)
भूल	- १. विस्मृति: (स्त्री०) २. दोष: (पु०)
भूलना	- विस्मरणम् (न०)
भूषण	- भूषणम् (न०)
भूसा	- बुस(ष)म् (न०)
भूसी	- तुष: (पु०)
भृकुटी	- भृकुटी (स्त्री०)
भृत्य	- भृत्य: (पु०)
भेंट	- १. सम्मिलनम् (न०) २. उपहार: (पु०)
भेजना	- प्रेषणम् (न०)
भेड़	- मेष: (पु०) मेषी (स्त्री०)
भेड़िया	- वृक: (पु०)
भेद	- भेद: (पु०)
भेदना	- भेदनम् (न०)
भेदिया	- रहस्यभेदी (पु०) रहस्यभेदिनी (स्त्री०)
भेरी	- भेरी (स्त्री०)
भैंस	- महिष: (पु०) महिषी (स्त्री०)
भोंकना	- वेधनम् (न०)
भौंकना	- भूषणम् (न०)
भोंड़	- मन्दमति: (वि०)
भोग	- भोग: (पु०)

भोगना	- उपभोगः (पु०)
भोजन	- भोजनम् (न०)
भोर	- प्रभातम् (न०)
भौरा	- भ्रमरः (पु०)
भौह	- भृकुटी (स्त्री०)
भौचक	} - विस्मितः (वि०)
भौचक्का	
भौजाई	- भ्रातृजाया (स्त्री०)
भौतिक	- भौतिकः (पु०)
	भौतिकी (स्त्री०)
भ्रम	- भ्रमः (पु०)
भ्रमण	- भ्रमणम् (न०)
भ्रमर	- भ्रमरः (पु०)
भ्रष्ट	- भ्रष्टः (वि०)
भ्रान्ति	- भ्रान्तिः (स्त्री०)
भ्रामक	- भ्रामकः (पु०)
	भ्रामिका (स्त्री०)
भ्रूण	- भ्रूणः (पु०)

म

मंगनी	- १. वाग्दानम् (न०)
	२. निर्मूल्यम् (न०)
मंगल	- १. मङ्गलम् (न०)
	२. मङ्गलवासरः (पु०)
मंच	- मञ्चः (पु०)
मंजन	- दन्तफेनः (पु०)
मँजना	- मार्जनम् (न०)
मंजरी	- मञ्जरी (स्त्री०, पु०)
मंजिल	- लक्ष्यम् (न०)

मंजूर	- स्वीकृतः (वि०)
मंजूरी	- स्वीकृतिः (स्त्री०)
मंडन	- मण्डनम् (न०)
मंडप	- मण्डपः (पु०, न०)
मंडल	- १. मण्डलम् (न०)
	२. मण्डली (स्त्री०)
मन्तव्य	- मन्तव्यम् (न०)
मंत्र	- मन्त्रः (पु०)
मंत्रणा	- मन्त्रणा (स्त्री०)
मंत्री	- मन्त्री (पु०)
	मन्त्रिणी (स्त्री०)
मंथन	- मन्थनम् (न०)
मंद	- १. मन्दः (वि०)
	२. मन्दम् (अ०)
मंदार	- मन्दारः (पु०)
मंदिर	- मन्दिरम् (न०)
मंशा	- इच्छा (स्त्री०)
मकड़ा	- ऊर्णनाभः (पु०)
मकान	- गृहम् (न०)
मक्का	- कणिशम् (न०)
मक्कार	- कपटी (पु०)
मक्कारी	- कपटः (पु०, न०)
मक्खन	- नवनीतम् (न०)
मक्खी	- मक्षिका (स्त्री०)
मक्खीचूस	- कृपणः (पु०)
मगर	- किन्तु (अ०)
	परन्तु (अ०)
मगरमच्छ	- मकरः (पु०)
मचलना	- कल्लोलः (पु०)

मचान - मञ्चः (पु०)
 मच्छर - मशकः (पु०)
 मञ्छरदानी - मशकजालम् (न०)
 मछली - मत्स्यः (पु०)
 मछुआरा - धीवरः (पु०)
 - धीवरी (स्त्री०)
 मजदूर - श्रमिकः (पु०)
 मजदूरी - पारिश्रमिकम् (न०)
 मजबूती - १. बलम् (न०)
 - २. दाढ्यम् (न०)
 मजा - १. आस्वादः (पु०)
 - २. आनन्दः (पु०)
 मजाक - परिहासः (पु०)
 मजाल - सामर्थ्यम् (न०)
 मजेदार - १. आनन्ददायकः (पु०)
 - आनन्ददायिका (स्त्री०)
 - २. रुचिकरः (वि०)
 मज्जा - मज्जा (स्त्री०)
 मझधार - मध्यधारा (स्त्री०)
 मटकी - नेत्रसङ्केतः (पु०)
 मटर - हरेणुः (स्त्री०)
 मटमैला - धूसरः (पु०)
 मट्ठा - तक्रम् (न०)
 मठ - मठः (पु०, न०)
 मढ़ना - १. आवेष्टनम् (न०)
 - २. आरोपणम् (न०)
 मणि - मणिः (पु०, स्त्री०)
 मत - १. मतम् (न०)
 - २. मा (अ०)

मतलब - १. अर्थः (पु०)
 - २. स्वार्थः (पु०)
 मतवाला - उन्मत्तः (वि०)
 मति - मतिः (स्त्री०)
 मथना - मन्थनम् (न०)
 मथनी - मन्थानः (पु०)
 मद - मदः (पु०)
 मदद - सहायता (स्त्री०)
 - साहाय्यम् (न०)
 मदद्गार - सहायकः (पु०)
 - सहायिका (स्त्री०)
 मदारी - ऐन्द्रजालिकः (पु०)
 मदिरा - मदिरा (स्त्री०)
 मधुर - मधुरः (वि०)
 मध्य - १. मध्ये (पु०, स. ए. व०)
 - २. मध्यभागः (पु०)
 मध्यम - मध्यमः (वि०)
 मध्यस्थ - मध्यस्थः (पु०)
 मध्याह्न - मध्याह्नः (पु०)
 मन - मनः (न०, सकारान्तः)
 मनगढंत - मनःकल्पितम् (वि०)
 मनचला - रसिकः (वि०)
 मनचाहा - मनोवाञ्छितः (वि०)
 मनमाना - मनोनुकूलः (वि०)
 मनमुटाव - वैमनस्यम् (न०)
 मनमौजी - स्वेच्छाचारी (वि०)
 - स्वेच्छाचारिणी (स्त्री०)
 मनोरञ्जन - मनोरञ्जनम् (न०)
 मनोहर - मनोहरः (वि०)

मनन	- मननम् (न०)	मर्यादा	- मर्यादा (स्त्री०)
मनस्वी	- मनस्वी (पु०, वि०)	मल	- मलः (पु०)
	मनस्विनी (स्त्री०)	मलना	- मर्दनम् (न०)
मना	- निषिद्धः (वि०)	मलाई	- सन्तानिका (स्त्री०)
मनाना	- अनुनयः (पु०)	मलाल	- खेदः (पु०)
मनाही	- निषेधः (पु०)	मल्लाह	- नाविकः (पु०)
मनुष्य	- मनुष्यः (पु०)	मलिन	- मलिनः (वि०)
मनौती	- सङ्कल्पः (पु०)	मवाद	- पूयः (पु०, न०)
ममता	- ममता (स्त्री०)	मवेशी	- पशुः (पु०)
ममेराभाई	- मातुलेयः (पु०)	मशक्कत	- परिश्रमः (पु०)
ममेरीबहन	- मातुलेयी (स्त्री०)	मशगूल	- कार्यमग्नः (वि०)
मयस्सर	- सुलभः (वि०)	मशाविरा	- परामर्शः (पु०)
मयूर	- मयूरः (पु०)	मशहूर	- प्रसिद्धः (वि०)
	मयूरी (स्त्री०)	मसखरा	- विदूषकः (पु०)
मरघट	- श्मशानम् (न०)	मसलना	- सम्पीडनम् (न०)
मरना	- मरणम् (न०)		सम्मर्दनम् (न०)
मरने वाला	- मरणासन्नः (वि०)	मसहरी	- मशकारिः (पु०)
मरम्मत	- समीकरणम् (न०)	मसाला	- उपस्करः (पु०)
मरहम	- व्रणालेपः (पु०)	मसूड़ा	- दन्तमांसम् (न०)
	लेप्यम् (न०)		दन्तमूलम् (न०)
मरा हुआ	- मृतः (वि०)	मसूर	- मसूरः (पु०, स्त्री०)
मरीज	- रोगी (पु०)	मस्तक	- मस्तकम् (न०)
	रोगिणी (स्त्री०)	मस्तिष्क	- मस्तिष्कम् (न०)
मरोड़	- आलोडनम् (न०)	मस्ती	- उल्लासः (पु०)
मर्जी	- इच्छा (स्त्री०)	महंगा	- महार्घः (वि०)
मर्द	- १. पुरुषः (पु०)	महंगाई	- महार्घता (स्त्री०)
	२. वीरः (पु०)	महक	- सुगन्धः (पु०)
	३. पतिः (पु०)	महकमा	- विभागः (पु०)
मर्म	- मर्म (न०)	महज	- केवलम् (अ०)

महल	- प्रासादः (पु०)	माता	- माता(स्त्री०, ऋकारान्तः)
महसूस	- अनुभूतः (वि०)	मात्र	- मात्रम् (वि०)
महारानी	- महाराज्ञी (स्त्री०)	मात्रा	- मात्रा (स्त्री०)
महात्मा	- महात्मा(पु०, नकारान्तः)	मादकता	- मादकता (स्त्री०)
महावत	- हस्तिपकः (पु०)	माद्वा	- योग्यता (स्त्री०)
महावर	- अलक्तकः (पु०)	माथा	- मस्तकम् (पु०, न०)
	लाक्षा (स्त्री०)	माधुर्य	- माधुर्यम् (न०)
महाशय	- महाशयः (पु०, स्त्री०)	माध्यम	- माध्यमः (वि०)
महिमा	- महिमा(पु०, नकारान्तः)	मान	- मानः (पु०)
महिला	- महिला (स्त्री०)	मानना	- स्वीकरणम् (न०)
महीन	- सूक्ष्मः (वि०)	मानहानि	- मानहानिः (स्त्री०)
महीना	- मासः (पु०)	मानसिक	- मानसिकः (पु०, वि०)
महुआ	- मधूकः (पु०)		मानसिकी (स्त्री०)
महोदय	- महोदयः (पु०, स्त्री०)	मापना	- मापनम् (न०)
माँ	- माता (स्त्री०)	माफ	- क्षान्तः (वि०)
माँग	- १. आवश्यकता(स्त्री०)	माफी	- क्षमा (स्त्री०)
	२. अभियाचना(स्त्री०)	सामा	- मातुलः (पु०)
	३. सीमन्तः (पु०)	मामला	- प्रकरणम् (न०)
माँगना	- याचनम् (न०)	मामी	- मातुली (स्त्री०)
माँजना	- १. मार्जनम् (न०)	मामूली	- सामान्यः (वि०)
	२. प्रक्षालनम् (न०)	मायका	- मातृगृहम् (न०)
माँझी	- नाविकः (पु०)	माया	- माया (स्त्री०)
माँड	- मण्डः (पु०, न०)	मायावी	- मायावी (पु०)
माँद	- विवरम् (न०)		मायाविनी (स्त्री०)
मांस	- मांसम् (न०)	मायूस	- निराशः (वि०)
माजरा	- वृत्तान्तः (पु०)	मार	- १. आघातः (पु०)
मात	- पराजयः (पु०)		२. प्रहारः (पु०)
मातहत	- अधीनः (वि०)	मारना	- १. ताडनम् (न०)
मातम	- शोकः (पु०)		२. हननम् (न०)

मारपीट	- कलहः (पु०)	मिलावट	- मिश्रणम् (न०)
मार्ग	- मार्गः (पु०)	मिसाल	- दृष्टान्तः (पु०)
मार्फत	- द्वारा (अ०)	मिस्तरी	- शिल्पकारः (पु०)
मार्मिक	- मार्मिकः (वि०)	मीठा	- मधुरः (वि०)
माल	- सामग्री (स्त्री०)	मीनार	- स्तूपः (पु०)
मालगुजारी	- राजस्वम् (न०)		स्तम्भः (पु०)
माला	- माला (स्त्री०)	मुंड	- १. मुण्डम् (न०)
मालिक	- स्वामी (पु०)		२. मुण्डितः (वि०)
	स्वामिनी (स्त्री०)	मुंडन	- मुण्डनम् (न०)
मालिश	- मर्दनम् (न०)	मुँह	- मुखम् (न०)
माली	- उद्यानपालकः (पु०)	मुँहासा	- तारुण्यपिटकः (पु०, न०)
मालूम	- ज्ञातः (वि०)	मुअत्तल	- पदच्युतः (वि०)
मास	- मासः (पु०)	मुकदमा	- अभियोगः (पु०)
मासिक	- मासिकः (वि०)	मुकद्दर	- भाग्यम् (न०)
माहुर	- विषम् (न०)	मुकाबला	- १. युद्धम् (न०)
मिजाज	- मनोदशा (स्त्री०)		२. प्रतियोगिता (स्त्री०)
मिटाना	- उन्मार्जनम् (न०)		३. प्रतिद्वन्दिता (स्त्री०)
मिट्टी	- मृत्तिका (स्त्री०)	मुकाम	- स्थानम् (न०)
मिठाई	- मिष्ठानम् (न०)	मुकुट	- मुकुटः (पु०)
मित्र	- मित्रम् (न०)	मुक्का	- मुष्टिः (स्त्री०)
मिथ्या	- मिथ्या (अ०)	मुक्केबाजी	- मुष्टियुद्धम् (न०)
मित्रत	- निवेदनम् (न०)	मुक्त	- मुक्तः (वि०)
मिर्गी	- अपस्मारः (पु०)	मुक्ति	- मुक्तिः (स्त्री०)
मिर्च	- १. मरीचः (पु०)	मुख	- मुखम् (न०)
	२. मरीचिका (स्त्री०)	मुखबिर	- रहस्यभेदी (पु०)
मिलना	- मेलनम् (न०)	मुखर	- मुखरः (वि०)
मिलाना	- १. मिश्रीकरणम् (न०)	मुखिया	- १. प्रधानः (पु०)
	२. मेलनम् (न०)		२. नायकः (पु०)
मिलाप	- संयोगः (पु०)	मुख्य	- मुख्यः (वि०)

मुग्ध - मुग्धः (वि०)
 मुजरिम - अपराधी (पु०)
 अपराधिनी (स्त्री०)
 मुटापा - स्थूलता (स्त्री०)
 मुट्ठी - मुष्टिः (स्त्री०)
 मुठभेड़ - संघट्टः (पु०)
 मुड़ना - परावर्तनम् (न०)
 मुताबिक - अनुसारम् (क्रि.वि०)
 मुद्दई - अभियोगी (पु०)
 मुद्रण - मुद्रणम् (न०)
 मुनक्का - शुष्कद्राक्षा (स्त्री०)
 मुनाफा - लाभः (पु०)
 मुनासिब - उचितः (वि०)
 मुनि - मुनिः (पु०)
 मुफ्त - निर्मूल्यम् (न०)
 मुमकिन - सम्भवः (पु०)
 मुरझाना - म्लानम् (न०)
 मुरली - मुरली (स्त्री०)
 मुराद - मनोरथः (पु०)
 मुर्गा - कुक्कुटः (पु०)
 मुर्गी - कुक्कुटी (स्त्री०)
 मुर्दा - शवः (पु०)
 मुर्चा - मण्डूरम् (न०)
 मुलजिम - अपराधी (पु०)
 अपराधिनी (स्त्री०)
 मुलाकात - मेलनम् (न०)
 मुलायम - कोमलः (वि०)
 मुशायरा - कविसम्मेलनम् (न०)
 मुश्किल - कठिनः (वि०)

मुस्कराना - स्मयनम् (न०)
 मुस्कराहट - मन्दहासः (पु०)
 मुसलमान - यवनः (पु०)
 मुसाफिर - पथिकः (पु०)
 मुसीबत - १. अपत्तिः (स्त्री०)
 २. कष्टम् (न०)
 मुस्तकिल - स्थायी (पु०)
 मुस्तैदी - तत्परः (वि०)
 मुस्तैद - तत्परता (स्त्री०)
 मुहब्बत - प्रेम (न०)
 मुहर - मृदुमुद्रा (स्त्री०)
 मुहावरा - लोकोक्तिः (स्त्री०)
 मुहूर्त - मुहूर्तः (पु०)
 मुँग - मुद्गः (पु०)
 मुँगफली - कलायः (पु०)
 मुँगा - विट्ठमः (पु०)
 प्रवालः (पु०)
 मुँछ - श्मश्रु (न०)
 मुँज - मुञ्जः (पु०)
 मुँड़ना - मुण्डनम् (न०)
 मुँड़ी - मुण्डम् (न०)
 मुँदना - १. निमीलनम् (न०)
 २. पिधानम् (न०)
 मूक - मूकः (वि०)
 मूत्र - मूत्रम् (न०)
 मूर्ख - मूर्खः (वि०)
 मूर्च्छा - मूर्च्छा (स्त्री०)
 मूर्ति - मूर्तिः (स्त्री०)
 मूल - मूलम् (न०)

मूली	- मूलकम् (न०)
मूल्य	- मूल्यम् (न०)
मूल्यवान्	- मूल्यवान् (पु०)
	मूल्यवती (स्त्री०)
	मूल्यवत् (न०)
मूल्यांकन	- मूल्याङ्कनम् (न०)
मुसल	- मुसलः (पु०, न०)
मुसलाधार	- मुसलधारा (स्त्री०)
मृग	- मृगः (पु०)
मृगछाला	- मृगचर्म (न०)
मृत्यु	- मृत्युः (पु०)
मृदंग	- मृदङ्गः (पु०)
मेघ	- मेघः (पु०)
मेज	- उत्पीठिका (स्त्री०)
मेढक	- मण्डूकः (पु०)
मेथी	- मेथिका (स्त्री०)
मेदा	- मेदः (न०, सकारान्तः)
मेधा	- मेधा (स्त्री०)
मेधावी	- मेधावी (पु०)
	मेधाविनी (स्त्री०)
मेल	- मेलनम् (न०)
मेला	- मेला (न०)
मेहनत	- परिश्रमः (पु०)
मेहनती	- परिश्रमी (पु०)
	परिश्रमिणी (स्त्री०)
मेहमान	- अतिथिः (पु०)
मेहरबान	- कृपालुः (पु०)
मेहरबानी	- कृपा (स्त्री०)
मैका	- मातृगृहम् (न०)

मैत्री	- मैत्री (स्त्री०)
मैथुन	- मैथुनम् (न०)
मैदान	- क्षेत्रम् (न०)
मैल	- मलः (पु०)
मोक्ष	- मोक्षः (पु०)
मोच	- स्नायुवितानः (पु०)
मोजा	- पादकोशः (पु०)
मोटा	- स्थूलः (वि०)
मोती	- मुक्ता (स्त्री०)
मोथा	- मुस्ता (स्त्री०)
मोम	- सिक्थकम् (न०)
मोमबत्ती	- सिक्थवर्तिका (स्त्री०)
मोर	- मयूरः (पु०)
मोरनी	- मयूरी (स्त्री०)
मोह	- मोहः (पु०)
मोहना	- मोहनम् (न०)
मौका	- अवसरः (पु०)
मौज	- आनन्दः (पु०)
मौज	- विद्यमानः (वि०)
मौत	- मृत्युः (पु०)
मौन	- मौनम् (न०)
मौलिक	- मौलिकः (वि०)
मौसम	- १. ऋतुः (पु०)
	२. कालः (पु०)

य

यंत्र	- यन्त्रम् (न०)
यंत्रणा	- यन्त्रणा (स्त्री०)
यकीन	- विश्वासः (पु०)

यजमान	- यजमानः (पु०)
यज्ञ	- यज्ञः (पु०)
यज्ञोपवीत	- यज्ञोपवीतम् (न०)
यति	- यतिः (पु०)
यतीम	- अनाथः (पु०)
यत्न	- यत्नः (पु०)
यथा	- यथा (अ०)
यथार्थ	- यथार्थः (वि०)
यथेष्ट	- यथेष्टम् (क्रि.वि०)
यदि	- यदि (अ०)
यद्यपि	- यद्यपि (अ०)
यमराज	- यमः (पु०)
यश	- यशः (न०, सकारान्तः)
यशस्वी	- यशस्वी (पु०) यशस्विनी (स्त्री०)
यह	- एषः (पु०) एषा (स्त्री०) एतत् (न०)
यहाँ	- अत्र (अ०)
यहाँ तक	- एतावत् पर्यन्तम् (क्रि.वि०)
यहाँ से	- इतः (क्रि.वि०)
यहीं	- अत्रैव (अ०)
यहीं से	- इतः एव (अ०)
या	- वा (अ०) अथवा (अ०)
याचना	- याचना (स्त्री०)
यातना	- यातना (स्त्री०)
यात्रा	- यात्रा (स्त्री०)

यात्री	- यात्री (पु०) यात्रिणी (स्त्री०)
याद	- स्मरणम् (न०)
याद्दाश्त	- स्मृतिः (स्त्री०)
यान	- यानम् (न०)
यानी-ने	- अर्थात् (अ०) इत्युक्ते (अ०)
यापन	- यापनम् (न०)
यार	- मित्रम् (न०)
युक्त	- युक्तः (वि०)
युक्ति	- युक्तिः (स्त्री०)
युक्तियुक्त	- युक्तियुक्तम् (वि०)
युग	- युगम् (न०)
युगपत	- युगपत् (अ०)
युद्ध	- युद्धम् (न०)
युवक	- युवकः (पु०)
युवती	- युवती (स्त्री०)
युवा	- युवकः (पु०)
यों तो	- प्रायशः (अ०)
यों ही	- एवमेव (अ०)
योग	- १. योगः (पु०) २. आकलनम् (न०)
योगक्षेम	- योगक्षेमम् (न०)
योगी	- योगी (पु०) योगिनी (स्त्री०)
योग्य	- योग्यः (वि०)
योग्यता	- योग्यता (स्त्री०)
योजना	- योजना (स्त्री०)
योद्धा	- योधः (पु०)

यौवन - यौवनम् (न०)

र

रंक - रङ्कः

रंग - १. वर्णः (पु०)

२. रङ्गः (पु०)

रंगना - रञ्जनम् (न०)

रंगभंग - रसभङ्गः (पु०)

रंगरूप - रङ्गरूपम् (न०)

रंगीन - १. रञ्जितः (वि०)

२. रसिकः (पु०)

रंगीला - रसिकः (वि०)

रंच - अल्पः (वि०)

रंज - परितापः (पु०)

रंजिश - वैरम् (न०)

रंडी - वेश्या (स्त्री०)

रंडुआ - विधुरः (पु०)

रईस - धनाढ्यः (पु०)

रकबा - क्षेत्रफलम् (न०)

रकम - १. धनम् (न०)
२. परिमाणम् (न०)

रक्त - रक्तम् (न०)

रक्षक - रक्षकः (पु०)

रक्षित - रक्षितः (वि०)

रखना - स्थापनम् (न०)

रखवाला - रक्षकः (पु०)

रखवाली - रक्षणम् (न०)

रगड़ - घर्षणम् (न०)

रचना - रचना (स्त्री०)

रचयिता - रचयिता (पु०)

रचयित्री (स्त्री०)

रचित - रचितः (वि०)

रजाई - तुलिका (स्त्री०)

रजामंदी - सहमतिः (स्त्री०)

रटना - रटनम् (न०)

रण - रणः (पु०, न०)

रत - रतः (वि०)

रतजगा - रात्रिजागरणम् (न०)

रति - रतिः (स्त्री०)

रतौंधी - निशान्धता (स्त्री०)

रत्न - रत्नम् (न०)

रथ - रथः (पु०)

रद्द - निरस्तः (न०)

रद्दी - निरर्थकम् (न०)

रद्दोबदल - परिवर्तनम् (न०)

रपट - सूचना (स्त्री०)

रफ्तार - १. गतिः (स्त्री०)

२. वेगः (पु०)

रबड़ - मार्जकः (पु०)

रबड़ी - कूर्चिका (स्त्री०)

रमणीय - रमणीयः (वि०)

रमना - रमणम् (न०)

रवाना - प्रस्थानम् (न०)

रवैया - आचरणम् (न०)

रस - रसः (पु०)

रसगुल्ला - रसगोलकम् (न०)

रसद - १. अन्नम् (न०)

२. अन्नसामग्री (स्त्री०)

रसम	- प्रथा (स्त्री०)	राजस्व	- राजस्वम् (न०)
रसातल	- रसातलम् (न०)	राजा	- राजा (पु०)
रसायन	- रसायनम् (न०)	राजी	- सहमतः (वि०)
रसिक	- रसिकः (पु०)	राज्य	- राज्यम् (न०)
रसीद	- प्राप्तिपत्रम् (न०)	रात	- रात्रिः (स्त्री०)
रसीला	- सरसः (वि०)	रातदिन	- अहर्निशम् (क्रि.वि०)
रसोइया	- पाचकः (पु०)	राब	- असिद्धगुडः (पु०)
	पाचिका (स्त्री०)	राबड़ी	- कूर्चिका (स्त्री०)
रसोई	- १. रसवती (स्त्री०)	रार	- विवादः (पु०)
	२. पाकः (पु०)	राशि	- राशिः (पु०)
रसोईघर	- पाकशाला (स्त्री०)	राष्ट्र	- राष्ट्रम् (न०)
रस्सी	- रज्जुः (स्त्री०)	राष्ट्रीय	- राष्ट्रियः (वि०)
रहनसहन	- आचारव्यवहारः (पु०)	रास्ता	- मार्गः (पु०)
रहना	- निवसनम् (न०)	राही	- पथिकः (पु०)
रहनेवाला	- निवासी (पु०)	रिक्त	- रिक्तः (वि०)
	निवासिनी (स्त्री०)	रिझाना	- प्रीणनम् (न०)
रहम	- कृपा (स्त्री०)	रिब्वन	- पट्टबन्धः (पु०)
रहस्य	- रहस्यम् (न०)	रिमझिम	- शीकरवर्षः (पु०)
राक्षस	- राक्षसः (पु०)	रियासत	- राज्यम् (न०)
राख	- भस्म (न०)	रिवाज	- रीतिः (स्त्री०)
राखी	- रक्षाबन्धनम् (न०)	रिश्ता	- सम्बन्धः (पु०)
राग	- रागः (पु०)	रिश्वत	- उत्कोचः (पु०)
राज	- १. राज्यम् (न०)	रिसना	- स्यन्दनम् (न०)
	२. रहस्यम् (न०)	रिहा	- विमुक्तः (वि०)
राजदूत	- राजदूतः (पु०)	रीझना	- विमोहनम् (न०)
राजद्रोह	- राजद्रोहः (पु०)	रीढ़	- मेरुदण्डः (पु०)
राजनीति	- राजनीतिः (स्त्री०)	रीति	- रीतिः (स्त्री०)
राजमहल	- राजभवनम् (न०)	रीतिरिवाज	- आचारव्यवहारः (पु०)
राजकीय	- राजकीयः (वि०)	रुकावट	- अवरोधः (पु०)

रुख	- दृष्टि: (स्त्री०)
रुखाई	- रूक्षता (स्त्री०)
रुचि	- रुचि: (स्त्री०)
रुताबा	- प्रतिष्ठा (स्त्री०)
रुपया	- रूप्यकम् (न०)
रुलाई	- रोदनम् (न०)
रूँधना	- रोधनम् (न०)
रूई	- तुलम् (न०)
रूखा	- रूक्ष: (वि०)
रूठना	- रोषणम् (न०)
रूठा हुआ	- रुष्ट: (वि०)
रूप	- रूपम् (न०)
रूपवान	- रूपवान् (पु०)
	रूपवती (स्त्री०)
रूमाल	- करवस्त्रम् (न०)
रेंगना	- विसर्पणम् (न०)
	रिङ्गणम् (न०)
रेडं	- एरण्ड: (पु०)
रेखा	- रेखा (स्त्री०)
रेगिस्तान	- मरुस्थलम् (न०)
रेजगारी	- परीवर्त: (पु०)
रेत	- सिकता: (स्त्री०, ब.व.)
	वालुका: (स्त्री०, ब.व.)
रेतना	- १. घर्षणम् (न०)
	२. कर्तनम् (न०)
रेलगाड़ी	- रेलयानम् (न०)
रेला	- जनप्रवाह: (पु०)
रेशम	- कौशेयम् (वि०)
रेशमी	- कौशेयम् (वि०)

रेशा	- तन्तु: (पु०)
रेंआ	- रोम (न०)
रोक	- अवरोध: (पु०)
रोकना	- अवरोधनम् (न०)
रोग	- रोग: (पु०)
रोचक	- रोचक: (वि०)
रोज	- प्रतिदिनम् (अ०)
रोजगार	- १. उद्योग: (पु०)
	२. वृत्ति: (स्त्री०)
रोजी	- आजीविका (स्त्री०)
रोटी	- रोटिका (स्त्री०)
रोड़ा	- लोष्ट: (पु०)
रोना	- रोदनम् (न०)
रोपना	- रोपणम् (न०)
रोब	- प्रभाव: (पु०)
रोम	- रोम (न०, नकारान्तः)
रोमांच	- रोमाञ्च: (पु०)
रोशनी	- प्रकाश: (पु०)
रोष	- रोष: (पु०)
रौनक	- शोभा (स्त्री०)

ल

लँगड़ा	- खञ्ज: (पु०)
लंगर	- प्रसादभोजनम् (न०)
लंगोट	- कौपीनम् (न०)
लम्बा	- १. उन्नत: (वि०)
	२. दीर्घ: (वि०)
लकड़हारा	- काष्ठविक्रेता (पु०)
लकड़ी	- काष्ठम् (न०)

लकवा - पक्षाघातः (पु०)
लकीर - रेखा (स्त्री०)
लक्षण - लक्षणम् (न०)
लक्ष्य - लक्ष्यम् (न०)
लगन - १. आसक्तिः (स्त्री०)
- २. लग्नम् (न०)
लगना - संलग्नः (वि०)
लगभग - प्रायः (अ०)
लगातार - निरन्तरम् (क्रि० वि०)
लगाम - खलीनम् (न०)
लगाव - आसक्तिः (स्त्री०)
लघु - लघुः (पु०)
- लघ्वी (स्त्री०)
- लघु (न०)
लघुशंका - लघुशङ्का (स्त्री०)
लज्जा - लज्जा (स्त्री०)
लटकना - लम्बनम् (न०)
लटकाव - उद्वन्धनम् (न०)
लटपटाना - प्रस्खलनम् (न०)
लट्ट - दीर्घदण्डः (पु०)
लड़कपन - बाल्यकालः (पु०)
लड़कबुद्धि - बालबुद्धिः (स्त्री०)
लड़का - बालकः (पु०)
लड़की - बालिका (स्त्री०)
लड़ाई - १. युद्धम् (न०)
- २. कलहः (पु०)
लड्डू - लड्डुकः (पु०)
लत - दुर्व्यसनम् (न०)
लता - लता (स्त्री०)

लतियाना - पादप्रहरणम् (न०)
लथपथ - लिप्तः (वि०)
लपट - ज्वाला (स्त्री०)
लपसी - संयावः (पु०)
लपेटना - पुटीकरणम् (न०)
लफंगा - लम्पटः (पु०)
ललक - लालसा (स्त्री०)
ललकारना - १. आह्वानम् (न०)
- २. रणप्रेरणा (स्त्री०)
ललचाना - लोभनम् (न०)
ललाट - ललाटम् (न०)
ललित - मनोहरः (पु०)
- मनोहरी (स्त्री०)
लसदार - चिक्कणः (वि०)
लस्सी - दाधिकम् (न०)
लहर - लहरी (स्त्री०)
लहसुन - लशुनम् (न०)
लहू - रक्तम् (न०)
लाँघना - लङ्घनम् (न०)
लाइन - १. पङ्क्तिः (स्त्री०)
- २. रेखा (स्त्री०)
लाख - १. लाक्षा (स्त्री०)
- २. लक्षम् (न०)
लागत - १. विनियोगः (पु०)
- २. मूल्यम् (न०)
लाचार - निरुपायः (वि०)
लाज - लज्जा (स्त्री०)
लाजवाब - १. निरुत्तरः (वि०)
- २. अनुपमः (वि०)

लाठी	- दण्डः (पु०)	लिबाश	- वेशः (पु०)
लाडला	- लालितः (वि०)	लिलार	- ललाटम् (न०)
लात	- पादः (पु०)	लिहाज	- मर्यादा (स्त्री०)
लादना	- भारारोपणम् (न०)	लीक	- रेखा (स्त्री०)
लानत	- धिक्कारः (पु०)	लीख	- लिखा (स्त्री०)
लाना	- आनयनम् (न०)	लीन	- लीनः (वि०)
लापता	- अदृश्यः (वि०)	लीपना	- लेपनम् (न०)
लापरवाह	- १. अनवधानः (वि०)	लीला	- लीला (स्त्री०)
	२. अनवधानम् (क्रि.वि०)	लुटाना	- १. अपव्ययः (पु०)
लापरवाही	- अनवधानता (स्त्री०)		२. त्यागः (पु०)
लायक	- योग्यः (वि०)	लुटेरा	- लुण्ठकः (पु०)
लाल	- रक्तम् (न०)	लुढ़कना	- लुठनम् (न०)
लाभ	- लाभः (पु०)	लुप्त	- लुप्तः (वि०)
लालच	- लोभः (पु०)	लुभाना	- प्रलोभनम् (न०)
लालची	- लोभी (पु०)	लुहार	- लौहकारः (पु०)
	लोभिनी (स्त्री०)	लू	- घर्मवातः (पु०)
लालमिर्च	- रक्तमरीचिका (स्त्री०)	लूट	- विलुण्ठनम् (न०)
लालसा	- लालसा (स्त्री०)	लूटना	- लुण्ठनम् (न०)
लावारिस	- अनाथः (वि०)	लेकिन	- किन्तु (अ०)
लाश	- शवः (पु०, न०)		परन्तु (अ०)
लासा	- संश्लेषकम् (न०)	लेख	- लेखः (पु०)
लिंग	- लिङ्गम् (न०)	लेखक	- लेखकः (पु०)
लिखना	- लेखनम् (न०)		लेखिका (स्त्री०)
लिखाई	- लेखनम् (न०)	लेखनी	- लेखनी (स्त्री०)
लिपटना	- आलिङ्गनम् (न०)	लेटना	- शयनम् (न०)
लिपाई	- लेपनम् (न०)	लेना	- स्वीकरणम् (न०)
लिपि	- लिपिः (स्त्री०)	लेप	- लेपः (पु०)
लिप्सा	- लिप्सा (स्त्री०)	लेपना	- लेपनम् (न०)
लिफाफा	- पिहितपत्रम् (न०)	लोंदा	- आर्द्रलोष्टम् (न०)

लोक	- संसारः (पु०)
	लोकः (पु०)
लोकोक्ति	- लोकोक्तिः (स्त्री०)
लोग	- जनः (पु०)
लोटना	- लुठनम् (न०)
लोढ़ा	- पेषणशिला (स्त्री०)
लोथड़ा	- मांसपिण्डम् (न०)
लोप	- लोपः (पु०)
लोभ	- लोभः (पु०)
लोभी	- लोभी (पु०)
लोमड़ी	- शृगालः (पु०)
लोरी	- स्वापगीतम् (न०)
लोलुप	- लोलुपः (वि०)
लोहा	- लोहः (पु०)
लोहार	- लोहकारः (पु०)
लौंग	- लवङ्गम् (न०)
लौं	- शिखा (स्त्री०)
लौकिक	- लौकिकः (पु०)
	लौकिकी (स्त्री०)
लौटना	- निवर्तनम् (न०)

व

वंचक	- वञ्चकः (पु०)
	वञ्चकी (स्त्री०)
वंचना	- वञ्चना (स्त्री०)
वन्दना	- वन्दना (स्त्री०)
वंश	- वंशः (पु०)
वंशी	- वंशी (स्त्री०)

वकील	- अधिवक्ता (पु०)
	अधिवक्त्री (स्त्री०)
वक्त	- समयः (पु०)
वक्तव्य	- वक्तव्यम् (न०)
वक्ता	- वक्ता (पु०)
वक्र	- वक्रः (वि०)
वक्रोक्ति	- वक्रोक्तिः (स्त्री०)
वक्षःस्थल	- वक्षःस्थलम् (न०)
वचन	- वचनम् (न०)
वजह	- कारणम् (न०)
वजन	- १. भारः (पु०)
	२. गुरुत्वम् (न०)
वजूद	- अस्तित्वम् (न०)
वज्र	- वज्रम् (न०)
वतन	- मातृभूमिः (स्त्री०)
वध	- वधः (पु०)
वधू	- वधूः (स्त्री०)
वन	- वनम् (न०)
वनस्पति	- वनस्पतिः (पु०)
वन्य	- वन्यः (वि०)
वफादार	- १. स्वामिभक्तः (पु०)
	२. कर्तव्यपालकः (पु०)
वमन	- वमनम् (न०)
वयस्क	- वयस्कः (वि०)
वयोवृद्ध	- वयोवृद्धः (पु०)
वर	- १. वरः (पु०)
	२. वरम् (अ०)
वरगलाना	- प्रतारणम् (न०)
वरण	- वरणम् (न०)

वरना	- अन्यथा (अ०)
वरिष्ठ	- वरिष्ठः (वि०)
वरेण्य	- वरेण्यः (वि०)
वर्ग	- वर्गः (पु०)
वर्जित	- वर्जितः (वि०)
वर्ण	- वर्णः (पु०)
वर्णन	- वर्णनम् (न०)
वर्तमान	- वर्तमानः (वि०)
वर्दी	- समवस्त्रम् (न०)
वर्ष	- वर्षम् (न०, पु०)
वर्षा	- वर्षा (स्त्री०)
वश	- वशः (वि०)
वसा	- वसा (स्त्री०)
वसीयत	- उत्तराधिकारपत्रम् (न०)
वसुधा	- वसुधा (स्त्री०)
वसूल	- विचारः (पु०)
वसूली	- समादानम् (न०)
वस्तु	- वस्तु (न०)
वस्तुतः	- वस्तुतः (अ०)
वस्त्र	- वस्त्रम् (न०)
वह	- सः (पु०)
	सा (स्त्री०)
	तत् (न०)
वहम	- भ्रमः (पु०)
वहाँ	- तत्र (अ०)
वहीं	- तत्रैव (अ०)
वांछित	- वाञ्छितः (वि०)
वाकई	- वस्तुतः (अ०)
वाकिफ	- परिचितः (वि०)
वाक्य	- वाक्यम् (न०)

वाङ्मय	- वाङ्मयम् (वि०)
वाचक	- वाचकः (पु०)
	वाचिका (स्त्री०)
वाचन	- वाचनम् (न०)
वाचाल	- वाचालः (पु०)
वाटिका	- वाटिका (स्त्री०)
वाण	- बाणः (पु०)
वाणिज्य	- वाणिज्यम् (न०)
वाणी	- वाणी (स्त्री०)
वात्सल्य	- वात्सल्यम् (न०)
वाद	- वादः (पु०)
वादक	- वादकः (पु०)
वादन	- वादनम् (न०)
वादा	- १. वचनम् (न०)
	२. प्रतिज्ञा (स्त्री०)
वादी	- वादी (पु०)
वाद्य	- वाद्यम् (न०)
वानप्रस्थ	- वानप्रस्थः (पु०)
वानर	- वानरः (पु०)
	वानरी (स्त्री०)
वापस	- १. निवर्तनम् (न०)
	२. प्रत्यर्पणम् (न०)
वायु	- वायुः (पु०)
वार	- १. वासरः (पु०)
	२. आक्रमणम् (न०)
वारदात	- दुर्घटना (स्त्री०)
वारान्यारा	- १. निर्णयः (पु०)
	२. समाधानम् (न०)
वारिस	- उत्तराधिकारी (पु०)
	त्तराधिकारिणी (स्त्री०)

वार्ता	- वार्ता (स्त्री०)	विक्रेता	- विक्रेता (पु०)
वार्तालाप	- वार्तालापः (पु०)	विक्षिप्त	- विक्षिप्तः (वि०)
	सम्भाषणम् (न०)	विख्यात	- विख्यातः (वि०)
वार्षिक	- वार्षिकः (वि०, पु०)	विगत	- विगतः (वि०)
	वार्षिकी (स्त्री०)	विग्रह	- विग्रहः (पु०)
वाष्प	- बाष्पः (पु०)	विघटन	- विघटनम् (न०)
वास	- १. वासः (पु०)	विघ्न	- विघ्नः (पु०)
	२. सुगन्धः (पु०)	विचरना	- विचरणम् (न०)
वासना	- वासना (स्त्री०)	विचलना	- विचलनम् (न०)
वास्तविक	- वास्तविकः (वि.पु०)	विचार	- विचारः (पु०)
	वास्तविकी (स्त्री०)	विचारक	- विचारकः (पु०)
वास्ता	- सम्बन्धः (पु०)	विचारना	- विचारणम् (न०)
वाहक	- वाहकः (पु०)	विचित्र	- विचित्रः (वि०)
	वाहिका (स्त्री०)	विच्छेद	- विच्छेदः (पु०)
वाहन	- वाहनम् (न०)	विछोह	- वियोगः (पु०)
वाहवाही	- प्रशंसा (स्त्री०)	विजय	- विजयः (पु०)
वाहियात	- १. व्यर्थः (वि०)	विजयी	- विजयी (पु०)
	२. दुष्टः (वि०)		विजयिनी (स्त्री०)
विन्दु	- बिन्दुः (पु०)	विजातीय	- विजातीयः (वि०)
विकट	- विकटः (वि०)	विजेता	- विजेता (पु०)
विकल	- विकलः (वि०)		विजेत्री (स्त्री०)
विकलांग	- विकलाङ्गः (पु०)	विज्ञ	- विज्ञः (पु०)
विकल्प	- विकल्पः (पु०)	विज्ञप्ति	- विज्ञप्तिः (स्त्री०)
विकार	- विकारः (पु०)	विज्ञान	- विज्ञानम् (न०)
विकास	- विकासः (पु०)	विज्ञापन	- विज्ञापनम् (न०)
विकीर्ण	- विकीर्णः (वि०)	विडम्बना	- विडम्बना (स्त्री०)
विकृत	- विकृतः (वि०)	वितंडा	- वितण्डा (स्त्री०)
विकृति	- विकृतिः (स्त्री०)	वितरण	- वितरणम् (न०)
विक्रय	- विक्रयः (पु०)	वितर्क	- वितर्कः (पु०)

वित्त	- वित्तम् (न०)
विदा	- शुभप्रयाणम् (न०)
विदाई	- आपृच्छनम् (न०)
विदारना	- विदारणम् (न०)
विदुषी	- विदुषी (स्त्री०)
विदेश	- विदेशः (पु०)
विदेशी	- विदेशी (पु०)
विद्यमान	- विद्यमानः (वि०)
विद्या	- विद्या (स्त्री०)
विद्यार्थी	- विद्यार्थी (पु०)
	विद्यार्थिनी (स्त्री०)
विद्यालय	- विद्यालयः (पु०)
विद्युत्	- विद्युत् (स्त्री०, तकारान्तः)
विद्रोह	- विद्रोहः (पु०)
विद्वत्ता	- विद्वत्ता (स्त्री०)
विद्वान्	- विद्वान् (पु०)
विद्वेष	- विद्वेषः (पु०)
विधवा	- विधवा (स्त्री०)
विधाता	- विधाता (पु०)
विधान	- विधानम् (न०)
विधायक	- विधायकः (पु०)
विधि	- विधिः (पु०)
विधुर	- विधुरः (पु०)
विध्वंस	- विध्वंसः (पु०)
विनती	- विनयः (पु०)
विनम्र	- विनम्रः (वि०)
विनष्ट	- विनष्टः (वि०)
विना	- विना (अ०)
विनाश	- विनाशः (पु०)

विनिमय	- विनिमयः (पु०)
विनोद	- विनोदः (पु०)
विपक्ष	- विपक्षः (पु०)
विपत्ति	- विपत्तिः (स्त्री०)
विपरीत	- विपरीतः (वि०)
विपुल	- विपुलः (पु०)
विप्लव	- विप्लवः (पु०)
विभक्त	- विभक्तः (वि०)
विभाग	- विभागः (पु०)
विभाजन	- विभाजनम् (न०)
विभिन्न	- विभिन्नः (वि०)
विभूषित	- विभूषितः (न०)
विमान	- विमानम् (न०)
विमुख	- विमुखः (पु०)
	विमुखी (स्त्री०)
वियोग	- वियोगः (पु०)
विरक्त	- विरक्तः (वि०)
विरक्ति	- विरक्तिः (स्त्री०)
विरला	- विरलः (वि०)
विरह	- वियोगः (पु०)
विराग	- विरागः (पु०)
विराजमान	- विराजमानः (वि०)
विराम	- विरामः (पु०)
विरुद्ध	- विरुद्धः (वि०)
विरोध	- विरोधः (पु०)
विरोधी	- विरोधी (पु०)
	विरोधिनी (स्त्री०)
विलंब	- विलम्बः (पु०)
विलक्षण	- विलक्षणः (वि०)

विलय	- विलयः (पु०)
विलाप	- विलापः (पु०)
विलास	- विलासः (पु०)
विलासी	- विलासी (पु०) विलासिनी (स्त्री०)
विलीन	- विलीनः (वि०)
विवरण	- विवरणम् (न०)
विवश	- विवशः (वि०)
विवाद	- विवादः (पु०)
विवाह	- विवाहः (पु०)
विवाहित	- विवाहितः (वि०)
विविध	- विविधः (वि०)
विवेक	- विवेकः (पु०)
विवेकी	- विवेकी (पु०) विवेकिनी (स्त्री०)
विवेचन	- विवेचनम् (न०) विवेचना (स्त्री०)
विशाल	- विशालः (वि०)
विशिष्ट	- विशिष्टः (वि०)
विशुद्ध	- विशुद्धः (वि०)
विशेष	- विशेषः (वि०)
विशेषण	- विशेषणम् (न०)
विशेषतः	- विशेषतः (अ०)
विश्राम	- विश्रामः (पु०)
विश्लेषण	- विश्लेषणम् (न०)
विश्व	- विश्वम् (न०)
विश्वसनीय	- विश्वसनीयः (वि०)
विश्वास	- विश्वासः (पु०)
विष	- विषम् (न०)
विषम	- विषमः (वि०)

विषय	- विषयः (पु०)
विषाद	- विषादः (पु०)
विसर्जन	- विसर्जनम् (न०)
विस्तार	- विस्तारः (पु०)
विस्मृत	- विस्मृतः (वि०)
विस्फोट	- विस्फोटः (पु०)
विस्मरण	- विस्मरणम् (न०)
विस्मय	- विस्मयः (पु०)
विस्मृत	- विस्मृतः (वि०)
विहार	- विहारः (पु०)
विहीन	- विहीनः (वि०)
विह्वल	- विह्वलः (वि०)
वीणा	- वीणा (स्त्री०)
वीर	- वीरः (वि०)
वीरान	- १. निर्जनः (वि०) २. शोभाहीनः (वि०)
वीर्य	- वीर्यम् (न०)
वृक्ष	- वृक्षः (पु०)
वृत्त	- वृत्तम् (न०)
वृत्ति	- वृत्तिः (स्त्री०)
वृथा	- वृथा (अ०)
वृद्ध	- वृद्धः (पु०)
वृद्धि	- वृद्धिः (स्त्री०)
वेग	- वेगः (पु०)
वेतन	- वेतनम् (न०)
वेदना	- वेदना (स्त्री०)
वेधना	- वेधनम् (न०)
वेश	- वेशः (पु०)
वेश्या	- वेश्या (स्त्री०)

वैज्ञानिक	- वैज्ञानिकः (वि०, पु०)
	वैज्ञानिकी (स्त्री०)
वैद्य	- वैद्यः (पु०)
	वैद्या (स्त्री०)
वैभव	- वैभवम् (न०)
वैर	- वैरम् (न०)
वैराग्य	- वैराग्यम् (न०)
वैसा	- तथा (अ०)
	तद्वत् (अ०)
वैसा ही	- तथैव (अ०)
व्यंग्य	- व्यङ्ग्यम् (वि०)
व्यञ्जन	- व्यञ्जनम् (न०)
व्यक्ति	- व्यक्तिः (स्त्री०)
व्यग्र	- व्यग्रः (वि०)
व्यतीत	- व्यतीतः (वि०)
व्यथा	- व्यथा (स्त्री०)
व्यय	- व्ययः (पु०)
व्यर्थ	- व्यर्थः (वि०)
व्यवस्था	- व्यवस्था (स्त्री०)
व्यवहार	- व्यवहारः (पु०)
व्यसन	- व्यसनम् (न०)
व्यस्त	- व्यस्तः (वि०)
व्याकुल	- व्याकुलः (वि०)
व्याख्या	- व्याख्या (स्त्री०)
व्याख्यान	- व्याख्यानम् (न०)
व्याख्याता	- व्याख्याता (पु०)
	व्याख्यात्री (स्त्री०)
व्याधा	- व्याधः (पु०)
व्याधि	- व्याधिः (स्त्री०)
व्यापार	- व्यापारः (पु०)

व्याप्त	- व्याप्तः (वि०)
व्यावहारिक	- व्यावहारिकः (वि०, पु०)
	व्यावहारिकी (स्त्री०)
व्रण	- व्रणः (पु०, न०)
व्रत	- व्रतम् (न०)

श

शंका	- शङ्का (स्त्री०)
शंख	- शङ्खः (पु०, न०)
शऊ(हू)र	- १. बुद्धिः (स्त्री०)
	२. शिष्टता (स्त्री०)
शक	- सन्देहः (पु०)
शकुन	- शकुनम् (न०)
शक्कर	- शर्करा (स्त्री०)
शक्की	- संशयात्मा (पु०)
शक्ति	- शक्तिः (स्त्री०)
शक्ल	- आकृतिः (स्त्री०)
शख्स	- जनः (पु०)
शख्सियत	- व्यक्तित्वम् (न०)
शजरा	- वंशावली (स्त्री०)
शठ	- शठः (पु०)
शत	- शतम् (न०)
शतक	- शतकम् (वि०, न०)
शतरंज	- चतुरङ्गम् (न०)
शताब्दी	- शाताब्दः (पु०)
शत्रु	- शत्रुः (पु०)
शनैः	- शनैः (अ०)
शपथ	- शपथः (पु०)
शब्द	- शब्दः (पु०)
शयन	- शयनम् (न०)

शय्या	- शय्या (स्त्री०)
शरण	- शरणम् (न०)
शरणार्थी	- शरणार्थी (पु०)
	शरणार्थिनी (स्त्री०)
शराफत	- सज्जनता (स्त्री०)
शराब	- मदिरा (स्त्री०)
शराबी	- मद्यपः (पु०)
शरारत	- दुष्टता (स्त्री०)
शरारती	- दुष्टः (वि०)
शरीक	- सहभागी (पु०)
	सहभागिनी (स्त्री०)
शरीफ	- सज्जनः (वि०)
शरीर	- शरीरम् (न०)
शर्त	- नियमः (पु०)
शर्म	- लज्जा (स्त्री०)
शर्मिदा	- लज्जितः (वि०)
शर्मिला	- लज्जालुः (वि०)
शलजम	- गृञ्जनम् (न०)
शव	- शवः (पु०, न०)
शस्त्र	- शस्त्रम् (न०)
शह	- प्रोत्साहनम् (न०)
शहनाई	- सानिका (स्त्री०)
शहर	- नगरम् (न०)
शहादत	- १. बलिदानम् (न०)
	२. साक्ष्यम् (न०)
शहीद	- हुतात्मा (पु०, नकारान्तः)
शांत	- शान्तः (वि०)
शांति	- शान्तिः (स्त्री०)
शाकाहारी	- शाकाहारी (वि०)
	शाकाहारिणी (स्त्री०)

शाखा	- शाखा (स्त्री०)
शादी	- विवाहः (पु०)
शान	- भव्यता (स्त्री०)
शानदार	- भव्यः (पु०)
शाप	- शापः (पु०)
शाबाश	- शोभनम् (वि०)
शाबाशी	- १. प्रशंसा (स्त्री०)
	२. साधुवादः (पु०)
शाम	- सन्ध्या (स्त्री०)
शामियाना	- वस्त्रमण्डपः (पु०)
शामिल	- सम्मिलितः (वि०)
शायद	- १. सम्भवतः (अ०)
	२. कदाचित् (अ०)
शारीरिक	- शारीरिकः (वि०, पु०)
	शारीरिकी (स्त्री०)
शाल	- राङ्गवम् (न०)
शालीन	- शालीनः (वि०)
शाश्वत	- शाश्वतः (वि०)
शासन	- शासनम् (न०)
शास्त्र	- शास्त्रम् (न०)
शाही	- राजकीयः (वि०)
शिकन	- वली (स्त्री०)
शिकायत	- दूषणम् (न०)
शिकार	- अखेटः (पु०)
शिकारी	- आखेटकः (पु०)
शिक्षक	- शिक्षकः (पु०)
	शिक्षिका (स्त्री०)
शिक्षण	- शिक्षणम् (न०)
शिक्षा	- शिक्षा (स्त्री०)

शिक्षित	- शिक्षितः (वि०)
शिखा	- शिखा (स्त्री०)
शिथिल	- शिथिलः (वि०)
शिरोधार्य	- शिरोधार्यः (वि०)
शिला	- शिला (स्त्री०)
शिल्प	- शिल्पम् (न०)
शिवाला	- शिवमन्दिरम् (न०)
शिविर	- शिविरम् (न०)
शिशु	- शिशुः (पु०)
शिष्ट	- शिष्टः (वि०)
शिष्टाचार	- शिष्टाचारः (पु०)
शिष्य	- शिष्यः (पु०) शिष्या (स्त्री०)
शीघ्र	- शीघ्रम् (अ०)
शीतल	- शीतलः (वि०)
शीर्षक	- शीर्षकम् (न०)
शील	- शीलम् (न०)
शीशम	- शिशपा (स्त्री०)
शीशमहल	- काचगृहम् (न०)
शीशा	- १. दर्पणः (पु०) २. काचः (पु०)
शुक्रिया	- धन्यवादः (पु०)
शुद्ध	- शुद्धः (वि०)
शुद्धि	- शुद्धिः (स्त्री०)
शुभ	- शुभः (वि०)
शुरु	- आरम्भः (पु०)
शुरु से	- आरम्भतः (अ०)
शुल्क	- शुल्कम् (न०)
शुष्क	- शुष्कः (वि०)

शून्य	- शून्यम् (न०)
शूल	- १. शूलम् (न०, पु०) २. शूला (स्त्री०)
शृङ्खला	- शृङ्खला (स्त्री०)
शृंगार	- शृङ्गारः (पु०)
शेखी	- गर्वोक्तिः (स्त्री०)
शेर	- सिंहः (पु०) सिंही (स्त्री०)
शेष	- शेषः (पु०)
शैतान	- १. दुष्टः (वि०) २. पिशाचः (पु०)
शैतानी	- १. उद्वण्डता (स्त्री०) २. पैशाचिकता (स्त्री०)
शैली	- शैली (स्त्री०)
शोक	- शोकः (पु०)
शोधना	- शोधनम् (न०)
शोभा	- शोभा (स्त्री०)
शोर	- कोलाहलः (पु०)
शोरबा	- यूषः (पु०)
शोला	- ज्वाला (स्त्री०)
शोषण	- शोषणम् (न०)
शोहरत	- प्रसिद्धिः (स्त्री०)
शौक	- अभिरुचिः (पु०)
शौकीन	- अभिलाषी (पु०) अभिलाषिणी (स्त्री०)
शौच	- शौचम् (न०)
श्मशान	- श्मशानम् (न०)
श्याम	- श्यामः (वि०)
श्रद्धा	- श्रद्धा (स्त्री०)

श्रद्धेय	- श्रद्धेयः (वि०)
श्रम	- श्रमः (पु०)
श्रमिक	- श्रमिकः (पु०)
श्राप	- शापः (पु०)
श्रीमान्	- श्रीमान् (पु०)
	श्रीमती (स्त्री०)
श्रेणी	- श्रेणी (स्त्री०)
श्रेय	- श्रेयः (न०, सकारान्तः)
श्रेयस्कर	- श्रेयस्करः (वि०)
श्रेष्ठ	- श्रेष्ठः (वि०)
श्रोता	- श्रोता (पु०)
	श्रोत्री (स्त्री०)
श्लोक	- श्लोकः (पु०)
श्वास	- श्वासः (पु०)

ष

षट्कोण	- षट्कोणम् (न०)
षडंग	- षडङ्गम् (न०)
षडानन	- षडाननः (पु०)
षड्दर्शन	- षड्दर्शनम् (न०)
षड्यन्त्र	- षड्यन्त्रम् (न०)
षड्रस	- षड्रसम् (न०)
षोडशकला	- षोडशकला (स्त्री०)
षोडशशृङ्गार	- षोडशशृङ्गाराः (पु०)
षोडशसंस्कार	- षोडशसंस्काराः (पु०)
षोडशोपचार	- षोडशोपचाराः (पु०)

स

संकट	- सङ्कटम् (न०)
संकलन	- सङ्कलनम् (न०)

संकल्प	- सङ्कल्पः (पु०)
सँकरा	- सङ्कीर्णः (वि०)
संकेत	- सङ्केतः (पु०)
संकोच	- सङ्कोचः (पु०)
संक्षेप	- संक्षेपः (पु०)
संख्या	- सङ्ख्या (स्त्री०)
संगठन	- सङ्घटनम् (न०)
संगति	- सङ्गतिः (स्त्री०)
संगम	- सङ्गमः (पु०)
संगति	- सङ्गतिः (स्त्री०)
संगी	- सङ्गी (वि०, पु०)
	सङ्गिनी (स्त्री०)
संगीत	- सङ्गीतम् (न०)
संग्रह	- सङ्ग्रहः (पु०)
संग्रहालयः	- सङ्ग्रहालयः (पु०)
संग्राम	- सङ्ग्रामः (पु०)
संघ	- सङ्घः (पु०)
संघर्ष	- सङ्घर्षः (पु०)
संचय	- सञ्चयः (पु०)
संचार	- सञ्चारः (पु०)
संचालक	- सञ्चालकः (पु०)
	सञ्चालिका (स्त्री०)
संचालन	- सञ्चालनम् (न०)
संजीदगी	- गम्भीरता (स्त्री०)
संङसी	- सन्दंशिका (स्त्री०)
संत	- १. भक्तः (पु०)
	२. सज्जनः (पु०)
संतरी	- द्वारपालः (पु०)
संतान	- सन्तानः (पु०)

संताप - सन्तापः (पु०)
 संतुलन - सन्तुलनम् (न०)
 संतोष - सन्तोषः (पु०)
 संदर्भ - सन्दर्भः (पु०)
 संदूक - पेटिका (स्त्री०)
 संदेश - सन्देशः (पु०)
 संदेह - सन्देहः (पु०)
 संधि - सन्धिः (पु०)
 संध्या - सन्ध्या (स्त्री०)
 संन्यास - संन्यासः (पु०)
 संन्यासी - संन्यासी (पु०)
 संन्यासिनी (स्त्री०)
 संपत्ति - सम्पत्तिः (स्त्री०)
 संपन्न - सम्पन्नः (वि०)
 संपर्क - सम्पर्कः (वि०)
 संपादन - सम्पादनम् (न०)
 संपादक - सम्पादकः (पु०)
 सम्पादिका (स्त्री०)
 संपूर्ण - सम्पूर्णः (वि०)
 सपेरा - अहितुण्डिकः (पु०)
 संप्रदाय - सम्प्रदायः (पु०)
 संबन्ध - सम्बन्धः (पु०)
 संबन्धी - सम्बन्धः (पु०)
 सम्बन्धिनी (स्त्री०)
 संबद्ध - सम्बद्धः (वि०)
 संबल - सम्बलः (पु०, न०)
 संबोधन - सम्बोधनम् (न०)
 संभालना - सुरक्षणम् (न०)
 संभावना - सम्भावना (स्त्री०)

संभाषण - सम्भाषणम् (न०)
 वार्तालापः (पु०)
 संभ्रम - सम्भ्रमः (पु०)
 संभ्रांत - सम्भ्रान्तः (वि०)
 संमति - सम्मतिः (स्त्री०)
 संमान - सम्मानः (पु०)
 संमिश्रण - सम्मिश्रणम् (न०)
 संमुख - सम्मुखः (पु०)
 सम्मुखी (स्त्री०)
 संमेलन - सम्मेलनम् (न०)
 संयत - संयतः (वि०)
 संयंत्र - संयन्त्रम् (न०)
 संयम - संयमः (पु०)
 संयोग - संयोगः (पु०)
 संयोजक - संयोजकः (पु०)
 संयोजिका (स्त्री०)
 संरक्षक - संरक्षकः (पु०)
 संरक्षिका (स्त्री०)
 संरक्षण - संरक्षणम् (न०)
 संलग्न - संलग्नः (वि०)
 संवाद - संवादः (पु०)
 संवारना - अलङ्करणम् (न०)
 संवेदना - संवेदना (स्त्री०)
 संशय - संशयः (पु०)
 संशोधन - संशोधनम् (न०)
 संसर्ग - संसर्गः (पु०)
 संसत् - संसत् (स्त्री०)
 संसार - संसारः (पु०)
 संस्करण - संस्करणम् (न०)

संस्कार - संस्कारः (पु०)
 संस्कृत - संस्कृतम् (न०)
 संस्कृति - संस्कृतिः (स्त्री०)
 संस्था - संस्था (स्त्री०)
 संस्थान - संस्थानम् (न०)
 संस्थापक - संस्थापकः (पु०)
 संस्थापिका (स्त्री०)
 संस्मरण - संस्मरणम् (न०)
 संहार - संहारः (पु०)
 संहिता - संहिता (स्त्री०)
 संकुचाना - सङ्कोचनम् (न०)
 सखा - मित्रम् (न०)
 सखा (पु०)
 सखी - सखी (स्त्री०)
 सख्त - कठोरः (वि०)
 सख्ती - कठोरता (स्त्री०)
 सगाई - वाग्दानम् (न०)
 सगुन - १. सगुणः (वि०)
 २. शकुनम् (न०)
 सघन - सघनः (वि०)
 सच - सत्यम् (न०)
 सचमुच - वस्तुतः (अ०)
 सचिव - सचिवः (पु०)
 सचेत - सचेतः (वि०)
 सच्चाई - सत्यता (स्त्री०)
 सजग - सावधानः (वि०)
 सजना - सज्जनम् (न०)
 सजा - दण्डः (पु०)
 सजाना - सज्जीकरणम् (न०)

सजावट - सज्जा (स्त्री०)
 सजीव - सजीवः (वि०)
 सड़क - मार्गः (पु०)
 सड़न - दूषणम् (न०)
 सड़ा - दूषितः (वि०)
 सड़ांध - दुर्गन्धः (वि०)
 सतर्क - सतर्कः (वि०)
 सावधानः (वि०)
 सतह - तलः (पु०, न०)
 सताना - पीडनम् (न०)
 सतानेवाला - पीडकः (वि०)
 सती - सती (स्त्री०)
 सतीत्व - सतीत्वम् (न०)
 सत्कर्म - सत्कर्म (न०)
 सत्कार - सत्कारः (पु०)
 सत्ता - सत्ता (स्त्री०)
 सत्तू - सत्तुः (पु०)
 सत्पात्र - सत्पात्रम् (न०)
 सत्पुरुष - सत्पुरुषः (पु०)
 सत्य - सत्यम् (न०)
 सत्याग्रह - सत्याग्रहः (पु०)
 सत्यानाश - सर्वनाशः (पु०)
 सत्र - सत्रम् (न०)
 सत्संग - सत्सङ्गः (पु०)
 सदमा - दुःखम् (न०)
 सदा - सदा (अ०)
 सदाचार - सदाचारः (पु०)
 सदृश - सदृशः (वि०)
 सदृगति - सदृतिः (स्त्री०)

सद्गुण - सद्गुणः (पु०)
 सद्भाव - सद्भावः (पु०)
 सधवा - सधवा (स्त्री०)
 सन् - खीष्टाब्दः (पु०)
 सनक - उन्मादः (पु०)
 सनद - प्रमाणपत्रम् (न०)
 सनातन - सनातनः (पु०)
 सनातनी (स्त्री०)
 सन्न - स्तब्धः (वि०)
 सन्नाटा - नीरवता (स्त्री०)
 सपना - स्वप्नः (पु०)
 सपाट - समतलः (पु०, न०)
 सप्ताह - सप्ताहः (पु०)
 सफर - यात्रा (स्त्री०)
 सफल - सफलः (वि०)
 सफाई - १. स्वच्छता (स्त्री०)
 २. स्पष्टीकरणम् (न०)
 सफेद - श्वेतः (वि०)
 सब - सर्वे (पु०)
 सर्वाः (स्त्री०)
 सर्वाणि (न०)
 सबक - १. पाठः (पु०)
 २. शिक्षा (स्त्री०)
 सबल - सबलः (वि०)
 सबूत - प्रमाणम् (न०)
 सब्जी - शाकम् (न०, पु०)
 सब्र - संयमः (पु०)
 सभा - सभा (स्त्री०)
 सभ्य - सभ्यः (वि०)

समक्ष - समक्षः (वि०)
 समक्षम् (अ०)
 समग्र - समग्रः (वि०)
 समझ - बुद्धिः (स्त्री०)
 समझदार - बुद्धिमान् (पु०)
 बुद्धिमती (स्त्री०)
 समझना - अवगमनम् (न०)
 समझाना - बोधनम् (न०)
 समझौता - सन्धिः (पु०)
 समता - समता (स्त्री०)
 समधिन - सम्बन्धिनी (स्त्री०)
 समधी - सम्बन्धी (पु०)
 समन्वय - समन्वयः (पु०)
 समय - समयः (पु०)
 समर्थ - समर्थः (वि०)
 समर्थन - समर्थनम् (न०)
 समर्पण - समर्पणम् (न०)
 समस्त - समस्तः (वि०)
 समस्या - समस्या (स्त्री०)
 समाचार - समाचारः (पु०)
 समाज - समाजः (पु०)
 समाजी - समाजी (पु०)
 समाधान - समाधानम् (न०)
 समाधि - समाधिः (पु०)
 समान - समानः (वि०)
 समाना - समवेशनम् (न०)
 समाप्त - समाप्तः (वि०)
 समारोह - समारोहः (पु०)
 समालोचना - समालोचना (स्त्री०)

समावेश - समावेशः (पु०)
 समास - समासः (पु०)
 समिति - समितिः (स्त्री०)
 समिधा - समिधा (स्त्री०)
 समीकरण- समीकरणम् (न०)
 समीक्षा - समीक्षा (स्त्री०)
 समीचीन - समीचीनः (वि०)
 समीप - समीपम् (न०)
 समुचित - समुचितः (वि०)
 समुद्र - समुद्रः (पु०)
 समुदाय - समुदायः (पु०)
 समूचा - सम्पूर्णः (वि०)
 समूह - समूहः (पु०)
 समृद्धि - समृद्धिः (स्त्री०)
 समेटना - सङ्ग्रहणम् (न०)
 सम्यक् - सम्यक् (अ०)
 सरकना - सरणम् (न०)
 सरकाना - सारणम् (न०)
 सरकार - शासनम् (न०)
 सर्वकारः (पु०)
 सरकारी - राजकीयः (वि०)
 शासकीयः (वि०)
 सरदर्द - शिरोवेदना (स्त्री०)
 सरदार - नायकः (पु०)
 नायिका (स्त्री०)
 सरन - शरणम् (न०)
 सरपट - बलिगतम् (न०)
 सर्वस्व - सर्वस्वम् (न०)
 सरल - सरलः (वि०)

सरस - सरसः (वि०)
 सरसराहट - विसर्पणम् (न०)
 सरसों - सर्षपः (पु०)
 सरहज - श्यालपत्नी (स्त्री०)
 सरहद - सीमा (स्त्री०)
 सराप - अभिशापः (पु०)
 सराय - धर्मशाला (स्त्री०)
 सरासर - सर्वथा (स्त्री०)
 सराहना - प्रशंसनम् (न०)
 सराहनीय - प्रशंसनीयः (वि०)
 सरीखा - सदृशः (वि०)
 सरोकार - १. सम्बन्धः (पु०)
 २. प्रयोजनम् (न०)
 सरोवर - सरोवरः (पु०)
 सदी - १. शैत्यम् (न०)
 २. पीनसः (पु०)
 सर्प - सर्पः (पु०)
 सर्पिणी (स्त्री०)
 सर्वत्र - सर्वत्र (अ०)
 सर्वदा - सर्वदा (अ०)
 सर्वाङ्गीण - सर्वाङ्गीणः (वि०)
 सर्वाधिकार - सर्वाधिकारः (पु०)
 सलाई - १. शलाका (स्त्री०)
 २. अग्निपेटिका (स्त्री०)
 सलाम - नमस्कारः (पु०)
 सलाह - १. परामर्शः (पु०)
 २. सम्मतिः (स्त्री०)
 सलूक - व्यवहारः (पु०)
 सवारी - १. यानम् (न०)
 २. यात्री (पु०)

सवाल - प्रश्नः (पु०)
 सवाल-जवाब - प्रश्नोत्तरम् (न०)
 सवेरा - प्रातःकालः (पु०)
 सवेरे - प्रातःकाले (स.ए.व०)
 ससुर - श्वशुरः (पु०)
 ससुराल - श्वशुरगृहम् (न०)
 सस्ता - अल्पमूल्यम् (न०)
 सस्ती - अल्पमूल्यता (स्त्री०)
 सहज - सहजः (वि०)
 सहना - सहनम् (न०)
 सहम - सङ्कोचः (पु०)
 सहल - सरलः (वि०)
 सहलाना - आस्पर्शनम् (न०)
 सहवैया - सहनशीलः (वि०)
 सहसा - सहसा (अ०)
 सहानुभूति - सहानुभूतिः (स्त्री०)
 सहायक - सहायकः (पु०)
 सहायिका (स्त्री०)
 सहायता - सहायता (स्त्री०)
 सहारा - १. साहाय्यम् (न०)
 २. आश्रयः (पु०)
 सहिजन - शिष्टः (पु०)
 सहिष्णु - सहिष्णुः (पु०)
 सही - १. सत्यम् (न०)
 २. प्रामाणिकः (वि०)
 ३. शुद्धः (वि०)
 सहूलियत - सौकर्यम् (न०)
 सहृदय - सहृदयः (वि०)
 सहेली - सखी (स्त्री०)
 सांढ - वृषभः (पु०)

सांत्वना - सान्त्वना (स्त्री०)
 सांनिध्य - सान्निध्यम् (न०)
 सांप - सर्पः (पु०)
 सर्पिणी (स्त्री०)
 सांप्रदायिक - १. साम्प्रदायिकः (वि०, पु०)
 २. साम्प्रदायिकी (स्त्री०)
 सांवला - श्यामः (पु०)
 साँस - श्वासः (पु०)
 सांसारिक - सांसारिकः (पु०, वि०)
 सांसारिकी (स्त्री०)
 साइत - शुभमुहूर्तः (पु०)
 साकार - साकारः (वि०)
 साक्षर - साक्षरः (वि०)
 साक्षात् - साक्षात् (अ०)
 साक्षी - साक्षी (वि०, पु०)
 साक्षिणी (स्त्री०)
 साक्ष्य - साक्ष्यम् (न०)
 साख - १. विश्वसनीयता (स्त्री०)
 २. प्रभावः (पु०)
 साग - शाकम् (न०, पु०)
 सागौन - शाकवृक्षः (पु०)
 साज - १. आभरणम् (न०)
 २. वाद्यम् (न०)
 साजिश - षड्यन्त्रम् (न०)
 साझेदारी - सहभागिता (स्त्री०)
 साझेदार - सहभागी (पु०, वि०)
 सहभागिनी (स्त्री०)
 साड़ी - शाटिका (स्त्री०)
 साढू - १. श्यालीपतिः (पु०)
 २. संश्लेषणम् (न०)

साथ	- सह (अ.)
साथी	- मित्रम् (न०)
सादगी	- सरलता (स्त्री०)
सादर	- सादरम् (क्रि.वि०)
सादा	- सरलः (वि०)
साधन	- साधनम् (न०)
साधना	- साधना (स्त्री०)
साधारण	- साधारणः (वि०)
साधु	- साधुः (पु०) साध्वी (स्त्री०)
सान	- शरणः (पु०)
सानना	- १. सम्पीडनम् (न०) २. आनोदनम् (न०)
साफ	- स्वच्छः (वि०)
साबित	- सिद्धः (वि०)
साबुन	- फेनकम् (न०)
सामंजस्य	- समञ्जस्यम् (न०)
सामग्री	- सामग्री (स्त्री०)
सामने	- पुरतः (अ०)
सामर्थ्य	- सामर्थ्यम् (न०)
सामान	- सामग्री (स्त्री०)
सामान्य	- सामान्यः (वि०)
सायम्	- सायम् (अ०)
साया	- छाया (स्त्री०)
सारंगी	- सारङ्गी (स्त्री०)
सार	- सारः (पु०, न०)
सारथि	- सारथिः (पु०)
सारांश	- सारांशः (पु०)
सार्थक	- सार्थकः (वि०)

साल	- वर्षः (म्) (न०, पु०)
साला	- श्यालः (पु०)
सालाना	- वार्षिकः (पु०) वार्षिकी (स्त्री०)
साली	- श्याली (स्त्री०)
सावधान	- सावधानः (वि०)
सास	- श्वश्रूः (स्त्री०)
साहस	- साहसम् (न०)
साहसी	- साहसी (वि०, पु०) साहसिकी (स्त्री०)
साहित्य	- साहित्यम् (न०)
साहित्यिक	- साहित्यिकः (वि०, पु०) साहित्यिकी (स्त्री०)
सिंगार	- शृङ्गारः (पु०)
सिंचई	- सिञ्चनम् (न०)
सिन्दूर	- सिन्दूरम् (न०)
सिंधु	- सिन्धुः (पु०)
सिंह	- सिंहः (पु०)
सिंहनी	- सिंही (स्त्री०)
सिंहासन	- सिंहासनम् (न०)
सिकड़ी	- शृङ्खला (स्त्री०)
सिकहर	- शिक्यम् (न०)
सिकुड़न	- सङ्कोचः (पु०)
सिक्का	- नाणकम् (न०)
सितार	- वीणा (स्त्री०)
सितारा	- १. नक्षत्रम् (न०) २. भाग्यम् (न०)
सिद्ध	- सिद्धः (वि०)
सिद्धान्त	- सिद्धान्तः (पु०)

सिद्धि	- सिद्धिः (स्त्री०)	सुंदर	- सुन्दरः (पु०)
सिधाई	- सरलता (स्त्री०)		सुन्दरी (स्त्री०)
सिनक	- सिंघाणम् (न०)	सुकुमार	- सुकुमारः (पु०)
सिपाही	- १. सैनिकाः (पु०)		सुकुमारी (स्त्री०)
	२. आरक्षकः (पु०)	सुख	- सुखम् (न०)
सिफारिश	- अनुशंसा (स्त्री०)	सुखी	- सुखी (पु०)
सिमटना	- सङ्कुचनम् (न०)		सुखिनी (स्त्री०)
सियार	- शृगालः (पु०)	सुगन्ध	- सुगन्धः (वि०)
सिर	- शिरः (न०, सकारान्तः)	सुगम	- सुगमः (वि०)
सिरदर्द	- शिरोवेदना (स्त्री०)	सुग्गा	- शुकः (पु०)
सिर्फ	- केवलम् (क्रि.वि०)		शुकी (स्त्री०)
सिलवट	- वली (स्त्री०)	सुजनता	- सौजन्यम् (न०)
सिलसिला	- क्रमः (पु०)	सुङ्कना	- १. आपोषणम् (न०)
सिलाई	- सीवनम् (न०)		२. आचूषणम् (न०)
सिलौट	- शिलापट्टः (पु०)	सदृढ	- सदृढः (वि०)
सिवान	- सीमा (स्त्री०)	सुधारना	- सुवर्धनम् (न०)
सींग	- शृङ्गम् (न०)	सुधार	- संशोधनम् (न०)
सींचना	- सिञ्चनम् (न०)	सुधारक	- सुधारकः (वि०, पु०)
सीख	- शिक्षा (स्त्री०)		सुधारिका (स्त्री०)
सीखना	- शिक्षणम् (न०)	सुनना	- श्रवणम् (न०)
सीढ़ी	- १. सोपानम् (न०)	सुनाने वाला	- श्रोता (वि०, पु०),
	२. निःश्रेणी (स्त्री०)		(ऋकारान्तः)
सीधा	- सरलः (वि०)		श्रोत्री (स्त्री०)
सीना	- १. वक्षःस्थलम् (न०)	सुनसान	- निर्जनः (वि०)
	२. सीवनम् (न०)	सुनार	- स्वर्णकारः (पु०)
सीने से लगाना	- आलिङ्गनम् (न०)	सुनाना	- श्रावणम् (न०)
सीमा	- सीमा (स्त्री०)	सुन्न	- संवेदनाशून्यः (वि०)
सीमित	- सीमितः (वि०)	सुपारी	- पूगफलम् (न०)
सुँघनी	- नस्यम् (न०)	सुपुत्र	- सुपुत्रः (पु०)
			सुपुत्री (स्त्री०)

सुबह	- प्रातः (अ०)
सुबहा	- १. सन्देहः (पु०) २. भ्रमः (पु०)
सुबुद्धि	- सुबुद्धिः (स्त्री०)
सुबूत	- प्रमाणम् (न०)
सुभाषित	- सुभाषितम् (न०)
सुमति	- सुमतिः (स्त्री०)
सुमार्ग	- सुमार्गः (पु०)
सुमिरन	- स्मरणम् (न०)
सुमिरनी	- जपमाला (स्त्री०)
सुयोग	- सुयोगः (पु०)
सुयोग्य	- सुयोग्यः (वि०)
सुरंग	- सुरङ्गः (पु०, स्त्री०)
सुर	- १. स्वरः (पु०) २. सुरः (पु०)
सुरमा	- अञ्जनम् (न०)
सुरक्षा	- सुरक्षा (स्त्री०)
सुराख	- छिद्रम् (न०)
सुराग	- सूत्रम् (न०)
सुरीला	- सुमधुरः (वि०)
सुरुचि	- सुरुचिः (स्त्री०)
सुरूप	- सुरूपः (वि०)
सुलगना	- प्रज्वलनम् (न०)
सुलगाना	- प्रज्वालनम् (न०)
सुलझाना	- विश्लेषणम् (न०)
सुलभ	- सुलभः (वि०)
सुलह	- सन्धिः (पु०)
सुविधा	- सुविधा (स्त्री०)
सुवेश	- सुवेशः (पु०)

सुशिक्षित	- सुशिक्षितः (वि०)
सुशील	- सुशीलः (वि०)
सुषमा	- सुषमा (स्त्री०)
सुषुप्त	- सुषुप्तः (वि०)
सुसज्जित	- सुसज्जितः (वि०)
सुस्त	- अलसः (वि०)
सुस्ती	- आलस्यम् (न०)
सुहाग	- सौभाग्यम् (न०)
सुहागिन	- १. सौभाग्यवती (स्त्री०) २. सधवा (स्त्री०)
सुहावना	- शोभनः (पु०) शोभनी (स्त्री०)
सूँघना	- आघ्राणनम् (न०)
सूँड	- शुण्डा (स्त्री०, पु०)
सूअर	- सूकरः (पु०) सूकरी (स्त्री०)
सुई	- सूचिका (स्त्री०)
सूक्ति	- सूक्तिः (स्त्री०)
सूक्ष्म	- सूक्ष्मः (वि०)
सूखाना	- शोषणम् (न०)
सूखा	- १. शुष्कः (वि०) २. अनावृष्टिः (स्त्री०)
सूचना	- सूचना (स्त्री०)
सूची	- सूची (स्त्री०)
सूजन	- शोथः (पु०)
सूझ	- कल्पना (स्त्री०)
सूझना	- विचारस्फुरणम् (न०)
सूत	- १. तन्तुः (न०) २. सारथिः (पु०)

सूत्र	- सूत्रम् (न०)	सेवार	- शैवालम् (न०)
सूद	- कुसीदम् (न०)	सेहत	- स्वास्थ्यम् (न०)
सूना	- शून्यः (वि०)	सैनिक	- सैनिकः (पु०)
सूप	- १. शूर्पः (पु०) २. दालः (पु०)	सैर	- विचरणम् (न०) पर्यटनम् (न०)
सूम	- कृपणः (पु०)	सैलानी	- पर्यटकः (पु०)
सूरज	- सूर्यः (पु०)	सैलाब	- महाप्रवाहः (पु०)
सूरत	- १. आकृतिः (स्त्री०) २. उपायः (पु०) ३. अवस्था (स्त्री०)	सौंठ	- शुण्ठी (स्त्री०)
सूरमा	- शूरः (वि०)	सोखना	- उच्छोषणम् (न०)
सूर्य	- सूर्यः (पु०)	सोख्त	- मसीशोषकः (पु०)
सूर्यास्त	- सूर्यास्तः (पु०)	सोचना	- चिन्तनम् (न०)
सूर्योदय	- सूर्योदयः (पु०)	सोता	- स्रोतः (न०, सकारान्तः)
सूली	- शूला (स्त्री०)	सोना	- १. शयनम् (न०) २. स्वर्णम् (न०)
सृजन	- सर्जनम् (न०)	सोहबत	- सद्गतिः (स्त्री०)
सृष्टि	- सृष्टिः (स्त्री०)	सौंदर्य	- सौंदर्यम् (न०)
सेंकना	- उष्णीकरणम् (न०)	सौपना	- समर्पणम् (न०)
सेंध	- सुरङ्गः (पु०, स्त्री०)	सौफ	- शतपुष्पा (स्त्री०)
सेज	- शय्या (स्त्री०)	सौगंध	- शपथः (पु०)
सेतु	- सेतुः (पु०)	सौगात	- उपहारः (पु०)
सेना	- सेना (स्त्री०)	सौजन्य	- सौजन्यम् (न०)
सेव	- सेवम् (न०)	सौत	- सपत्नी (स्त्री०)
सेम	- शिम्बी (स्त्री०)	सौतिया-डाह-	सपत्नी द्रोहः (पु०)
सेमल	- शाल्मली (स्त्री०, पु०)	सौतेला-भाई-	विमातृजः (पु०)
सेवक	- सेवकः (पु०) सेविका (स्त्री०)	सौतेली-बहन-	विमातृजा (स्त्री०)
सेवन	- सेवनम् (न०)	सौतेली-माँ	- विमाता (स्त्री०)
सेवा	- १. सेवा (स्त्री०) २. अनुचरणम् (न०)	सौदा	- वाणिज्यम् (न०)
		सौदागर	- व्यापारी (पु०)
		सौभाग्य	- सौभाग्यम् (न०)

सौम्य	- सौम्यः (वि०)	स्पर्धा	- स्पर्धा (स्त्री०)
सौर	- सौरः (पु०)	स्पर्श	- स्पर्शः (पु०)
	सौरी (स्त्री०)	स्पष्ट	- स्पष्टः (वि०)
सौष्ठव	- सौष्ठवम् (न०)		स्पष्टम् (अ०)
सौहार्द्र	- सौहार्द्रम् (न०)	स्फूर्ति	- स्फूर्तिः (स्त्री०)
स्कन्ध	- स्कन्धः (पु०)	स्मरण	- स्मरणम् (न०)
स्खलन	- स्खलनम् (न०)	स्मारक	- स्मारकः (वि०)
स्टेशन	- स्थानकम् (न०)		स्मारिका (स्त्री०)
स्तंभ	- स्तम्भः (पु०)	स्मृति	- स्मृतिः (स्त्री०)
स्तन	- स्तनः (पु०)	स्याही	- मशी (स्त्री०)
स्तुति	- स्तुतिः (स्त्री०)	स्रोत	- स्रोतः (न०, सकारान्तः)
स्तूप	- स्तूपः (पु०)	स्वच्छंद	- स्वच्छन्दः (वि०)
स्तोत्र	- स्तोत्रम् (न०)		स्वतन्त्रः (वि०)
स्त्री	- स्त्री (स्त्री०)	स्वच्छ	- स्वच्छः (वि०)
स्थगित	- स्थगितः (वि०)	स्वतंत्र	- स्वतन्त्रः (वि०)
स्थल	- स्थलम् (न०)	स्वप्न	- स्वप्नः (पु०)
स्थान	- स्थानम् (न०)	स्वभाव	- स्वभावः (पु०)
स्थानीय	- स्थानीयः (वि०)	स्वयं	- स्वयम् (अ०)
स्थापना	- स्थापना (स्त्री०)	स्वर	- स्वरः (पु०)
स्थापित	- स्थापितः (वि०)	स्वरूप	- स्वरूपम् (न०)
स्थायी	- स्थायी (पु०)	स्वर्ग	- स्वर्गः (पु०)
	स्थायिनी (स्त्री०)	स्वर्गीय	- स्वर्गीयः (वि०)
स्थिति	- स्थितिः (स्त्री०)	स्वस्थ	- स्वस्थः (वि०)
स्थिर	- स्थिरः (वि०)	स्वागत	- स्वागतम् (न०)
स्थूल	- स्थूलः (वि०)	स्वाद	- स्वादः (पु०)
स्नान	- स्नानम् (न०)	स्वादिष्ट	- स्वादिष्टः (वि०)
स्नेह	- स्नेहः (पु०)	स्वाधीन	- स्वाधीनः (वि०)
स्नेही	- स्नेही (पु०)	स्वाध्याय	- स्वाध्यायः (पु०)
	स्नेहिनी (स्त्री०)		

स्वाभाविक - स्वाभाविकः (वि०, पु०)
 स्वाभाविकी (स्त्री०)
 स्वामी - स्वामी (पु०)
 स्वामिनी (स्त्री०)
 स्वार्थ - स्वार्थः (पु०)
 स्वावलम्बन - स्वावलम्बनम् (न०)
 स्वास्थ्य - स्वास्थ्यम् (न०)
 स्वीकार - स्वीकारः (पु०)
 स्वीकृत - स्वीकृतः (वि०)
 स्वीकृति - स्वीकृतिः (स्त्री०)
 स्वेच्छा - स्वेच्छा (स्त्री०)

ह

हंगामा - १. कोलाहलः (पु०)
 २. उपद्रवः (पु०)
 हंडिया - हण्डिका (स्त्री०)
 हंता - हन्ता (पु०, ऋकारान्तः)
 हंस - हंसः (पु०)
 हंसी (स्त्री०)
 हंसना - हसनम् (न०)
 हंसमुख - हसन्मुखः (वि०)
 हंसली - १. कण्ठभूषणम् (न०)
 २. ग्रीवास्थि (न०)
 हंसाना - हासनम् (न०)
 हंसी - १. हासः (पु०)
 २. परिहासः (पु०)
 ३. उपहासः (पु०)
 हंसुआ - दात्रम् (न०)

हंसोड़ - हासप्रियः (वि०)
 हक - अधिकारः (पु०)
 हकदार - अधिकारी (पु०)
 अधिकारिणी (स्त्री०)
 हकीकत - सत्यम् (न०)
 हकीम - वैद्यः (पु०)
 हक्का-बक्का - स्तब्धः (वि०)
 हचकौला - उत्क्षेपः (पु०)
 हजम - पाचनम् (न०)
 हजामत - क्षौरम् (न०)
 हज्जाम - नापितः (पु०)
 हटना - अपसरणम् (न०)
 हटाना - अपसारणम् (न०)
 उत्सारणम् (न०)
 हट्टा-कट्टा - हृष्टपुष्टः (वि०)
 हठ - हठः (पु०)
 हठी - हठी (पु०)
 हठिनी (स्त्री०)
 हठीला - दुराग्रही (पु०)
 दुराग्रहिणी (स्त्री०)
 हड़ताल - कार्याबाधः (पु०)
 हड़प - स्वायत्तीकृतम् (न०)
 हड़पना - स्वायत्तीकरणम् (न०)
 हड़बड़ाना - त्वरणम् (न०)
 हड़बड़िया - आशुकारी (वि०, पु०)
 आशुकारिणी (स्त्री०)
 हड़बड़ी - त्वरा (स्त्री०)
 हड्डी - अस्थि (न०)
 हत - हतः (वि०)

हताश	- हताशः (वि०)	हराना	- पराजयनम् (न०)
हताहत	- हताहताः (वि०, ब.व०)	हराम	- न्यायविरुद्धम् (न०)
हतोत्साह	- हतोत्साहः (वि०)	हरारत	- श्रान्तिः (स्त्री०)
हत्या	- हत्या (स्त्री०)	हरा हुआ	- अपहतः (वि०)
हत्यारा	- हन्ता (पु०, ऋकारान्तः) हन्त्री (स्त्री०)	हरिण	- हरिणः (पु०) हरिणी (स्त्री०)
हथिनी	- हस्तिनी (स्त्री०)	हरियाली	- हरीतिमा (स्त्री०)
हथियाना	- स्वायत्तीकरणम् (न०)	हर्ज	- १. हानिः (स्त्री०) २. विघ्नः (पु०)
हथियार	- शस्त्रास्त्रम् (न०)	हर्ष	- हरीतकी (स्त्री०) हर्षः (पु०)
हथियारबन्द	- सायुधः (वि०)	हर्ष	- हर्षः (पु०)
हथेली	- करतलः (पु०, न०)	हल	- हलम् (न०)
हथौड़ा	- मुद्गरः (पु०)	हलक	- कण्ठः (पु०)
हद	- सीमा (स्त्री०)	हलवा	- संयावः (पु०)
हनन	- हननम् (न०)	हलवाई	- कान्दविकः (पु०) कान्दविकी (स्त्री०)
हप्ता	- सप्ताहः (पु०)	हलका	- १. लघु (वि०) २. क्षेत्रम् (न०)
हमल	- गर्भः (पु०)	हल्दी	- हरिद्रा (स्त्री०)
हमला	- आक्रमणम् (न०)	हल्ला	- कोलाहलः (पु०)
हमाम	- स्नानागारम् (न०)	हवन	- हवनम् (न०)
हमारा	- अस्मदीयः (वि०)	हवा	- वायुः (पु०)
हमाहमी	- अहमहमिका (स्त्री०)	हवाई	- १. वायवः (पु०) २. वायवी (स्त्री०) ३. निराधारः (वि०)
हमेशा	- सदैव (अ०)	हवाई-अड्डा	- विमानस्थानकम् (न०)
हया	- लज्जा (स्त्री०)	हवाईजहाज	- विमानम् (न०)
हरकत	- क्रिया (स्त्री०)	हवाला	- १. उल्लेखः (पु०) २. दृष्टान्तः (पु०)
हरजाना	- क्षतिपूर्तिः (स्त्री०)		
हरना	- हरणम् (न०)		
हरबा	- आयुधम् (न०)		
हरम	- हर्म्यम् (न०)		
हरा	- हरितः (वि०)		
हराई	- हलरेखा (स्त्री०)		

हवालात	- कारागारम् (न०)
हवि	- हविः (न०)
हवेली	- भवनम् (न०)
हस्तक्षेप	- हस्तक्षेपः (पु०)
हस्तलिपि	- हस्तलिपिः (स्त्री०)
हस्ती	- १. हस्ती (पु०) २. अस्तित्वम् (न०)
हाँ	- आम् (अ०)
हाँक	- आह्वानम् (न०)
हाँकना	- १. प्रणोदनम् (न०) २. अपसारणम् (न०) ३. वीजनम् (न०)
हाँफना	- कृच्छ्रश्वासः (पु०)
हाजत	- १. कारागारम् (न०) २. शौचेच्छा (स्त्री०)
हाजमा	- १. पाकः (पु०) २. पाचनशक्तिः (स्त्री०)
हाजिर	- उपस्थितः (वि०)
हाजिरी	- उपस्थितिः (स्त्री०)
हाता	- परिसरः (पु०)
हाथ	- हस्तः (पु०)
हाथी	- १. गजः (पु०) २. गजा (स्त्री०)
हादसा	- दुर्घटना (स्त्री०)
हानि	- हानिः (स्त्री०)
हामी	- स्वीकृतिः (स्त्री०)
हार	- १. पराजयः (पु०) २. कण्ठहारः (पु०)

हारने योग्य	- पराजेयः (वि०)
हार्दिक	- हार्दिकः (वि०, पु०) हार्दिकी (स्त्री०)
हाल	- १. दशा (स्त्री०) २. समाचारः (पु०)
हालत	- स्थितिः (स्त्री०)
हालाँकि	- यद्यपि (अ०)
हाला	- मदिरा (स्त्री०)
हालाहल	- हालाहलम् (न०)
हाशिया	- उपान्तः (पु०)
हासिल	- प्राप्तः (वि०)
हास्यास्पद	- हास्यास्पदम् (न०)
हाहाकार	- हाहाकारः (पु०)
हिंडोला	- हिन्दोला (स्त्री०)
हिन्दी	- हिन्दी (स्त्री०)
हिन्दू	- हिन्दुः (पु०)
हिंसक	- हिंसकः (वि०, पु०) हिंसिका (स्त्री०)
हिंसा	- हिंसा (स्त्री०)
हिंस्र	- हिंस्रः (वि०)
हिकमत	- युक्तिः (स्त्री०)
हिचक	- शङ्का (स्त्री०)
हिचकी	- हिक्का (स्त्री०)
हिजड़ा	- नपुंसकः (वि०)
हिज्जे	- वर्तनी (स्त्री०)
हितैषी	- हितैषी (पु०) हितैषिणी (स्त्री०)
हिदायत	- विधिनिषेधम् (न०)
हिफाजत	- रक्षा (स्त्री०)

हिम	- हिमम् (न०)
हिमायती	- पक्षपाती (पु०)
हिम्मत	- साहसम् (न०)
हिरन	- हरिणः (पु०)
	हरिणी (स्त्री०)
हिरासत	- बन्धनम् (न०)
हिर्स	- लालसा (स्त्री०)
हिलना	- कम्पनम् (न०)
हिसाब	- गणना (स्त्री०)
हिस्सा	- भागः (पु०)
हींग	- हिङ्गुः (न०)
हीन	- हीनः (वि०)
• हीरा	- हीरः (पु०)
हुंकार	- हुङ्कारः (पु०)
हुकूमत	- शासनम् (न०)
हुक्म	- आज्ञा (स्त्री०)
हुजूम	- जनसमूहः (पु०)
हुज्जत	- कुतर्कः (पु०)
हुड़दंग	- १. कोलाहलः (पु०)
	२. उपद्रवः (पु०)
हुनर	- गुणः (पु०)
हुलास	- उल्लासः (पु०)
हुलिया	- अभिज्ञानम् (न०)
हूक	- पीडा (स्त्री०)
हृदय	- हृदयम् (न०)

हृष्ट	- हृष्टः (वि०)
हेकड़ी	- उद्दण्डता (स्त्री०)
हेठी	- मानहानिः (स्त्री०)
हेतु	- हेतुः (पु०)
हेय	- हेयः (वि०)
हेरना	- अन्वेषणम् (न०)
हेरफेर	- परिवर्तनम् (न०)
हैजा	- विसूचिका (स्त्री०)
हैरान	- चकितः (वि०)
हैसियत	- सामर्थ्यम् (न०)
होंठ	- अधरः (पु०)
होड़	- स्पर्धा (स्त्री०)
होनहार	- उन्नतिशीलः (वि०)
होनी	- भवितव्यम् (वि०.म०)
होम	- होमः (पु०)
होली	- होलिका (स्त्री०)
होश	- चेतना (स्त्री०)
होशियार	- सावधानः (वि०)
होशियारी	- सावधानता (स्त्री०)
हौज	- आहावः (पु०)
हौदा	- आस्तरणम् (न०)
हौले	- शनैः (क्रि.वि०)
हौसला	- उत्साहः (पु०)
हास	- हासः (पु०)
ह्लाद	- आह्लादः (पु०)

आकर - ग्रन्थाः

वाचस्पत्यम्
अमरकोषः

संस्कृत-हिन्दी-कोषः
हिन्दी-संस्कृत-कोषः

श्री तारानाथतर्कवाचस्पतिभट्टाचार्यः
(सं) महामहोपाध्यायः पण्डितः
शिवदत्तदधिमथः
वामन शिवराम आपटे
डा० रामसरूप 'रसिकेश'

हमारे पास उपलब्ध पुस्तकें

शैक्षणिकानि -

संस्कृतव्यवहारसाहस्री (हिन्दी-अर्थसहिता)
हिन्दी-संस्कृत-कोषः
आङ्ग्ल-संस्कृत-कोषः
सम्भाषणसोपानम्
णत्वणिजन्तम्
संस्कृतगुणनकोष्टकम्
बालकेन्द्रम्
बालतोषिणी
समासः

अभ्यासपुस्तकम्
अभ्यासदर्शिनी
संस्कृतचित्रपदकोषः
विभक्तिवल्लरी
शतृशानजन्तमञ्जरी
कालबोधिनी
सन्देशसंस्कृतम्
संस्कृतमुलेखावली
ललितबोधिनी

अन्यानि पुस्तकानि-

नवरूपकम्
बालकथामाला(-"-)
शृण्वन्तु कथाम् एकाम्
शिशुसंस्कृतम्

सुगन्धः (कथासङ्ग्रहः)
पञ्चतन्त्रकथाः
गीतसंस्कृतम्
इदमित्थम्

ध्वनिमुद्रिकाः

प्रयोगाः (पुस्तकसहितम्)
सम्भाषणसंस्कृतम् (- " -)
हितोपदेशकथाः (- " -)

गीतसंस्कृतम्
शिशुसंस्कृतम्

शुभाशायपत्राणि, विविध-संश्लेषकाणि, भित्तिपत्राणि इत्यादीनि च ।

सरल संस्कृत में वर्णमय चित्ताकर्षक मासिक पत्रिका !
क्या आप धाराप्रवाह संस्कृत में बातचीत करना चाहते हैं ?
यदि हाँ..., तो अवश्य पढ़िये

सम्भाषण-सन्देशः

वार्षिक चन्दा - रु. ८०.०० (दि. ७-०२-१९९८ के अनुसार) बैंक ड्राफ्ट
'संभाषण संदेश' के नाम से बनवायें अथवा धनादेश द्वारा निम्न पते पर भेजें।
(चैक स्वीकार नहीं)

सम्भाषण सन्देशः
" AKSHARAM ",
Girinagar, Bangalore - 560 085

पत्राचार-द्वारा संस्कृतम्

डाक द्वारा हर महीने तीन पाठ, हर ६ महीने में परीक्षा आप के स्थान पर ।

प्रवेश, परिचय, शिक्षा, कोविद - चार परीक्षाओं का प्रमाण पत्र ।

✧ १५ साल के शैक्षिक प्रयोग व अनुभवों से परिपक्व पाठ्यक्रम ✧ कथा,
सुभाषित, सम्भाषण वाक्य, व्याकरण आदि के साथ-साथ संस्कृतवाङ्मय का और
प्राचीन भारतीय विज्ञान ओर तन्त्रज्ञान का भी परिचय ✧ हर पाठ के बाद आप के
द्वारा लिखी गई उत्तरपत्रिका संशोधन करके आपको वापिस

२ साल में आप संस्कृत में विद्वान् । गीता, रामायण, महाभारत आदि ग्रन्थ
संस्कृत में पढ़ कर समझ सकते हैं। संस्कृत में बोल सकते हैं, लिख सकते हैं।

६ महीने के लिए केवल १०० रुपया (दि. ७-०२-१९९८ के अनुसार)।

पंजीकरण शुल्क, पाठ, परीक्षा शुल्क सभी इसी में ।

अपना पूरा पता (पिन कोड, जिला, राज्य सहित) आयु, शिक्षा और व्यवसाय पूरे
सफेद कागज पर लिखकर संस्कृतभारती के नाम से १०० रुपये का बैंक ड्राफ्ट
संलग्न कर (चैक स्वीकार नहीं) अथवा धनादेश द्वारा निम्नलिखित पते पर भेजें ।

संस्कृतभारती, माता मंदिर गली, झंडेवाला, नई दिल्ली - ११० ०५५